

309370 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } డెన్న పట్టణము 1918 సం॥ జూన్ నెల 15వ తేది శనివారము } No. 64
నంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ పంచమి ౭. } సంచిక ౭౪

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల వటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేసి యందుటవలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు	1-0-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" "	0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక ౩ మాసముల చందాదారులకు	" "	1-0-0

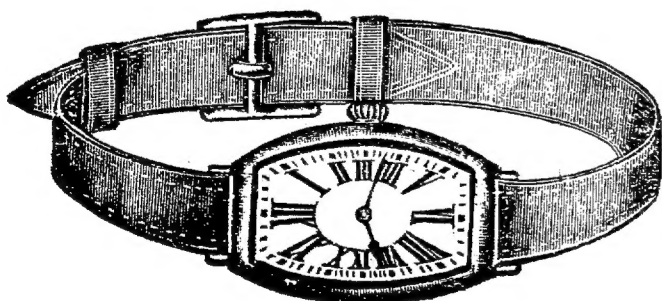
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపాదము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-౩ 0-6-0	డబ్బీ 1-౩ 0-4-0	సీసా 1-౩ 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

(1049)

గడియారములు పెక్కు రకములు మావద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను నష్టము చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమున కుపయోగించు గడియారములు కలవు.

అందఱి వద్దను దొరకగలవు.

ఏజెంట్లు:— జి. ఇ. సంవత్సరశైలి అండుకో, ఎస్. ప్లనేసు, మదరాసు.

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణమైన తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూసైన్యములకును, నావికాదళమునకు,

వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాంద్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువసన్మానములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. రెల రు 1-8-0. పోస్టేజీ వేలు పోస్టింగ్ త్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రావణ దాంబ

ఇది శ్రీ భర్తృభోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమునుదాహరింపజేసినది. అందరును జదివి తీరవలయును. రెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ వేరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(8జిల్లర్లు లేకు మార్కు) 586
దుఃఖమునో కష్టమువారు సంకోచముతో పొవుదురు. గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇశాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండవలసిన ముఖ్యోపకరము. ఆంక్ష, యూవాని, దేశీయవైద్యులచే పాక్షికగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుంచినను మందు గుణముమాటుదు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-౩ 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ వేలు.

ఒకేసారి ౭ పాకెట్లు లేవ్వించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇశాం. కర్తవ్యులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 1-6 వెంకటేశ్వర్ల, వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

AWARDED GOLD MEDAL 490
IN THE BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell TO THE WORLD-RENOUNDED OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card. 2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.

ALSO, PLEASE TRY OUR PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair. Prize Re. 1, and Postage Extra. Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

What is a Myers Pump.

Read the following and you will know it.
Rev. A. F. A. Nendoerffer, Manager, A. E. L. M. Training School, Rajahmundry, writes on 24th April 1918:—
"I take great pleasure in referring to your Deep Well Force Pump, which has been placed on a 72 feet deep well in the A. E. L. M. School Compound.
Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value of our money.
Fresh Stock Just Arrived.
We also carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements.
Write at once for further particulars stating your requirements.
K. B. JOSHI & Co.,
321, Hornby Road, Fort, Bombay

నమకాలికాభి ప్రాయములు.

రాయబారుల నిరీధము

భారత జాతీయోద్యమమునుగూర్చి ఆంగ్లేయుల కృతక పరమ సుద్దేశ్యముతో ఆంగ్ల దేశమునకు బోవుచున్న జాతీయ వాదుల ప్యామర్యులకు రద్దుపరచి వారి ప్రయాణ నిరీధము గలిగించుటకు ప్రభుత్వము వారిని కారణములను వేరొక చోట ప్రకటించినారు. ఆ ప్రకటనను “కాంగ్రెసు ప్రతి నిధి” అనునాటల నేల యుద్ధము యోగించి “నో తెలియుట న్నిది, మాంటాగ్యూ గారు తమ సంస్కరణవిధానమును ప్రకటించి ఆవసరమున నెవల వానిని విమర్శించుట కొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము జరుగు వచుక కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నాంగ్లదేశమునకు బంపవలదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఈవిషయ మెల్లరకు దెల్లమే! ఆంగ్లదేశమున కిప్పకపోవ ప్రయాణమైన వారెల్ల రును కాంగ్రెసుసభ్యులే! కాని వారి మహాసభాపక్షమునగాక హోములు సమితి పక్షమున ఆంగ్లదేశో మ్ముఖులైనారు. మరియు “వీరెల్లరును తమ హోములూ ఉద్యమమున కనుకూలముగ, సమాధాన విరహి తాండోళము గావించు! నుద్దేశ్యముతో! బయలుపడెదరి” రని యీసందేశహరులను తూలవాడుట విచగ్యము. ప్రస్తుత ము మన మెల్లరమును ఆంగ్లదేశవాసులమే! యుద్ధయంత్ర విధమువారు మాడ మనకి విషయమున తీసిపోరు. ఇట్టివాక్యములు పరిస్థితులను మరింత కలవరపరచును. కాని, “తమయిచ్చకచ్చిన స్వరాజ్యమును” అను మాటలలో నగ్గ మేమి? భారతదేశ నిజస్థితి, తమ తోడి దేశభక్తుల ఆశయము లను, కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణవిధానస్వభావమును (బ్రిటిషు ప్రజల కెరుకపరచుటకే యీ ప్రతినిధులు) ఆంగ్లదేశమునకు రావల నెట్టియుండిరి. ఈవిధానము బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును సంపూర్ణముగ సెనంగజాలదు; కాని యిది మధ్యస్థముగ నుండుటచే నెల్లర ఆమాదమును బడయ గలిగినది. రాజకీయ సంస్కరణముల సంస్థిపరచుటకు బూర్వము మాంటాగ్యూ గారు రా దేశమునకు బోయియుండగ, భారతీయులు రెమ స్ట్రీయ దేశ స్థితి గతులను, దాని ఆవసరము లను గూర్చి ఆంగ్లేయులకు దెలుపుట కిచ్చుటి కేల రాకుండగో తెలియకున్నది. హిందూదేశము సంస్థిగమయమున నున్నపుడు, ఆదేశమునుగురించి ఆంగ్లేయుల కేమియు తెలియకున్నప్పుడు, భారతజాతీయనాయకుల నిజేశమున నను గిడకుండేమిట ఆశ్చర్యజనకముగ నున్నది. “మాంటెస్టరు గార్డియను” పత్రిక తన సంపాదకీయ వ్యాసమున ప్రాసనముల “ఆట్టి సందేశహరు లీదేశమున బ్రవేశించి, తమ ఆభిప్రాయముల వ్యక్తీకరించుటవలన హిందూ, ఆంగ్లదేశముల కెట్టికేడు వాటిల్లనో మే మాహింకజాలకున్నాము.” ఇందు మూలమున నాంగ్లప్రజలదృష్టి సంగ్రామమునుండి మరలు నను నెడల, ప్రభుత్వమువారి ధీకృతి విరహిత కార్యమును, అసందర్భ తుమాసణమును ఆ దుస్థితిని మరింత పెంచు గావించును గదా? ఇందు మూలమున హిందూదేశమున ప్రజాభి ప్రాయ ముతీత్రముగ నుండుటయు, ప్రజానిరుద్ధమునకు పుకటితములు గావించుటకు నని వాదానము చేయుటనీ సంస్కరణములు ప్రకటింపబడక పోవుటచే నిరంకుశాధికారులు మరల తమ అధికారము చెల్లించెదరను అనుమానము వ్యాపించు టయు తటస్థింపగలవు.

భారతజాతీయ గావించుటనీ నేరములచే విరహమును ప్యామర్యులను ననేకచిక్కులు బయలుపెడలింపని సంగ్రామ మంత్రదర్శము వారు జ్ఞప్తియందుంచు కొనవలెను. కాని హిందూదేశ సమాప్త పరిష్కారము కూడ, మానవకాలము నుడివినటుల విరహమున స్వరతేనే సంగ్రామ విషయము. మరి, విరహ ప్రతినిధులు పార్లమెంటులోనుండి, తమ స్థితిగతులను బ్రిటిషువారి కెఱిగించ నవకాశముల గలిగి యుండగా, పార్లమెంటులో నెట్టి ప్రాతినిధ్యము లేకయుండి యు, తమదేశస్థితిని బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలియబరచుటకు విచ్చేయనున్న భారతదేశ ప్రతినిధులను తిరస్కరించుట రాజనీతి విజ్ఞానసూక్ష్మతయేగాని వేరొండు కారు. ఈ కార్యము వలన సంస్కరణములను శాంతివాదావాదులను చచ్చింపవలె ననెడి ప్రభుత్వోద్దేశ్యము విఫలమగుననియు, భారతదేశమున నింకను ఆంగ్లదేశము ప్రజలనుగుననియు మేము మితభావము తో ప్రభుత్వము వారికి దెలియబరచుచున్నాము. ఒకవిషయము మాత్రము నిశ్చయము. స్వరాజ్యప్రతినిధులతిరస్కారమునైనను, ఇచ్చట ఇంకో బ్రిటిషు సంఘమువారి చురుద్యమములనువారించుట కెట్టిపుణ్యమును జరుగలేదు. ఈ సంఘమున కెట్టి స్వాతంత్ర్యము సెనంగుట కిది హిందూదేశమున యథాప్రకారము స్థితిగతుల నిబ్బటకు వీరచ్చటిస్వార్థపరుల ప్రతినిధులా? (ఇండియా పత్రిక)

స్వదేశ బిస్కత్తులు

స్వదేశీయము రుచికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశమున ఆంగ్లలకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయుచుండినవి.
చక్కెరని పాను 1-కి రు. 0-10-0
నప్పువి పిల్లలకు రోగులకు పయోగించునది పాను 0-12-0
అల్లంవి పాను 1-కి 0-12-0
బాదంవి పాను 1-కి 0-14-0
రెండు ఆకాళు తపాలబిళ్లలు, పంపిన నాలుగురకములు మాదిరి పంపబడును. 0-14-0 పంపిన మాజవాలువారి మీద బిస్కత్తులు నాలుగు రకములూ ఒకపాను తపాల ఖర్చులు మేమే భరించి పంపెదము. మొత్తముగా కొనువారికి భర తగించబడును.

స్వదేశ సాయముల అంగడి
నెం. 25, రంగనాథులుపేట, నెల్లూరు.

శ్రీలక్ష్మి వరప్రసాదినీ.
డాక్టరు జె. కె. రావుగారి భౌతికసార.
బురుగులు, బురుగుల, కాలములపిల్లి బురుగులక్త (సానము, అపస్తానము (మూర్చు) తప్పక నివారణముగను.
నెల 80 మోతాదులు రు. 2 4-0 మాత్రము.
(1909) ధన్వంతరి ఆశ్రమము,
45, వెడ్లపేట, ట్రిప్లికేను, మదరాసు.

నోటీసు

నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టు మునసపుకోర్టులో
O. S. No. 577/1917
తూనుగుట్ట ఆఫ్ఫికోండయ్య సా|| బెల్లంకోండ—వాది
కాకిరాజు వేంకటనారాయణ సా|| కోనంకి—ప్రతివాది
వాది యీ నెంబరున ప్రతివాది ప్రాసియిచ్చినది 16-8-14
తేదిగల ప్రామితినియిచ్చు బట్టి ప్రతివాదివైన వావా తెచ్చి
యన్నాడు. సదరు వావా 19-6-18 తేది ప్రతివాది హాజ
రగుటకుగాను వాయివా వేయబడివున్నది, గనుక ఆహ్వా
పకము 11 గంటలకు నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టు మునసపు కోర్టు
వారి యెదుట హాజరై తనకుగల ఆక్షేపణలను తెలియజేయు
టకు గాను యిందుమూలకముగా ప్రతివాదికి తెలియజేయడ
మైనది.
నడింకుల్లి జగన్నాథరావు.
(1217) వాదితరపు ప్లీడరు, నర్సారావుపేట.

స్వరాజ్యము మనకు నమీ పములో నున్నది

మన మెల్లరమును స్వదేశీ సరకులనే వాడవలెను. వాటినే ప్రోత్సహ పరచుచుండవలెను. మన దేశస్థులెల్లరును మరియే ఇతరదేశముల నామానులను వాడకుండునట్లు చూడవలెను. స్వదేశోద్యమమునకు దోహదము చేసి తోడ్పడవలయును. త్వరలో కంజీవరము స్వదేశీకంపెనీలో మీరు పాల్గొను టుత్తము. భాగము 1-కి 25 రూ చొ॥ 300 భాగములు మాత్రమే కలవు. పెద్ద పెద్ద వాండ్రందరు దీనిలో భాగస్థులుగ జేరిరి. పరతులకు ప్రాప్తిస్థుకు ఇట్లు వ్రాయవలెను. (962)
మ్యానేజింగు డైరెక్టరు,
స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర. కంజీవరం.

- 1 ఆంధ్ర సంరక్షణి:—ఒకసంచిక (అనేకనూతన విషయములుగల తెనుగుగ్రంథముచక్కనివ్యాసములు.) 0-1-0
 - 2 వర్ణావళ్యకత:—(వర్ణావళ్యకత త్వమును గరతలా మలకముగా బోధించును. జాతిద్యమములకు మందు. మతాభిమానములకు విందు.) (1218) 0-8-0
 - 3 జన్మాంతరము:—(పూర్వోత్తరజన్మలను సాధించును. మరణభీతిని వాధించును.) 0-8-0
- పోస్టువ్యయము వేలు:— ఇట్లు వ్రాయుట:—
కాకిరాజు } గోవిందరాజు హరిశ్చంద్రరావు.
గోదావరిజిల్లా. }

కన్యక కావలయును.

14-సంవత్సరముల లోపుగలదియు విద్యార్థియుత్తమ యశస్య గాకున్న నెలమత్తయి, బొందితిత్తయి, నాయుడు, వగైరాలలో బాలవిశింతు వయసను అంగీకరించబడును. మరుడు 82-సం. గౌరవకుటుంబమునకు చెందిన ముందరుడైన త్తయియును. నెలమ 100-0-0 లు స్వాస్థి తమవలన సంపాదించుకొనువాడు—వివరము తెలియగోరువారు.
ఆద్రు:—వెంకటేశ్వర్లు.
(1201) కేరాఫ్ ఆంధ్రపత్రిక.

బాధాపీడితులకు వరము: బహుదీక్ష నహితమైన డా॥ పి. డి. సావంత్ నీ వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రక్షణమున జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమునాటి మందు. తురుపులను, మచ్చలను, గండములను తుండను, ప్రాంతోద్ధములను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకు శుభకారిణి (28)

వనోపధిసారసవరిల్లా నుడ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యమిచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పొడవగుదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోగొట్టు రక్తమును సుభద్రపరచును. శరీరాలోగ్రహమును గలగుజేయును. 18 రోజులవర మందుటకు 4 డోసుల బాడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిగరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

OTTO DIEBACH

FABRIKANT VON REITZEUGEN UND SADDLEN

మిక్కిలి మనోహరమగు నువాదన 126

(రిజిస్టరు కాలిదీనిది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాలిదీనిది.)

ఇట్లుటికాలపు చుచి కనువగునది, సాటిలేనిమనోజ్ఞ మగు నువాదనగలది. అల్పాక్షరముగాని, సారాంశముగాని, చేర్చబడకలేని నిశ్ఠావేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని చిందువులు చిలుకరించిననో, మనోగ్రహము నువాదన ని స్తులపరచును.

ఈ క్రింది పరిమాణములు నీ సాులలో నుండును.

విస్తృతము (అర గ్రాం)	నీ సా 2-కి రు	0-3-0
మధ్యరకము ప్రతి 1-గ్రాం	" "	0-12-0
చీకాళిగ్రాము 2 "	" "	1-4-0
చెద్దగ్రాము 4 "	తేక క్షే జోసు	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

కల్లెల, తల్లెలుములందరి ప్రసిద్ధమగు ప్రతినిధులలోను లోరము. దీనిని అనేకమగు నకలునెంట్లు కలవు. కాపున, రాము కొనునపుడు నీసావెను, బాధ్యమైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించువు. ఈఆటోదిల్ బహార్ మునుగలను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిద్దవలెను. ప్రాసిననో అవాధిమిత్తుగల నువాదనకార్డు ఉచితముగ పంపుదును.

గోదావరిజిల్లా: ఆంగ్లొయిండియా డెన్ ఆంధ్ర కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్మాయనీడు పేట, బొంబాయి.
మద్రాసు జిల్లా: మెహర్ డి. పురుషోత్తంపాళ్ళి, చైనాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

వృత్తాంతములు

(-0-)

మెసపాటేమియా రంగము:- ఈరంగమున నేమియును మార్పులేదని తెలిపి వచ్చినది.

పోస్టాఫీసు సర్టిఫికేటు:- ఈ సర్టిఫికేటు కలవారు నేటినుండి బాంక్స్ కు ఏ పోస్టాఫీసుకు వెళ్లినను సామ్యము కలదు. కారణము తెలుప నక్కరలేదు.

ఇటీవల ప్రాన్సునందు యుద్ధమొనరించి మరలిన కార్మిక దళమునకు స్వాగత మొసగుచు ఆస్సాము చీపు కమిషనరు చీట్లను వెల్లుగారు గంభీరవాక్యమున నొసరిరి.

సము అసిస్టెంటు సర్జనులచేతము:- ఇదివరకు 30లతో వారంభమై 100 వరకు వారి కియ్యబడుచుండెను. ఇకముందు రు 50 లతో వారంభమై రు 170 ల వరకు నియ్యబడును.

ఎం. బి. పరీక్ష:- బెంగాలియా వైద్యకళాశాలనుండి 68 గ్లరు ప్రిలిమినరీ ఎం. బి. పరీక్షలో కృతార్థులై. ఈ కళాశాల ఇటీవల కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు చేర్చబడినది.

బొంబాయి యుద్ధమునకు:- ఈసభ జరుపుటకు సంతకములు చేసినవారిపట్టికలో నుండి తమ పేరులను తొలగింపవలెనని యునువాదాను ద్వారకవాసు, బమ్మంటి పార్సీ మను, ఉనురు సోభినీగార్లు బొంబాయి షెరిఫుగారికి వ్రాసిరి.

రిక్రూటింగు ఏజెంటు మోసముచేయుట:- విదేశములలో పనిచేయదగిన వాడని ఒక మైనరును పంపి రు 88 లు పుచ్చుకొనినందుకుగా నొకనికి కలకత్తాలో 2 ఏండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

లంచపు కేసు:- పంజాబులో ఎక్స్ ప్రెస్ అసిస్టెంటు కమిషనరుగా నుండిన పండిత ఆమరనాథ ముత్తు బి. ఏ. గారు లంచము పుచ్చుకొనిరని ఆయనపై కేసు చేయబడెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

యుద్ధప్రతిక:- సంయుక్త రాష్ట్రముల దొరతనము వా రొకప్రతికను ప్రారంభింప దలచిరి. దానికి రికరెండు దాక్టరు గార్నిల్లు విలియమ్సు (గోరఖపూరు) గారు ప్రధానంపాదకుడు. పండిత సత్యానంద జోషిగారు సహాయ సంపాదకుడు.

12 వ తేదీని బొంబాయి రాష్ట్రపు రెండవ యుద్ధమునకు భరత పాఠశాలకు సంఘమువారు తాము తయారు చేసిన చిత్ర నివేదనము నాలోచించు నిమిత్తము 15 వ తేదీని సిల్లాలో మరల సమావేశమగుదురు. నర్ దొరవత్తాతా, మదనమాచాన మాశక్యగార లవ్వడే సిల్లాజేరిరి. సర్. ఆర్. ఎన్. ముఖర్జీ, నర్ ఫజల్ ఖాన్ కరీంఖాన్ గారలు ఇంతలోనే బోయెదరు.

భారత పాఠశాలకు సంఘమువారు తాము తయారు చేసిన చిత్ర నివేదనము నాలోచించు నిమిత్తము 15 వ తేదీని సిల్లాలో మరల సమావేశమగుదురు. నర్ దొరవత్తాతా, మదనమాచాన మాశక్యగార లవ్వడే సిల్లాజేరిరి. సర్. ఆర్. ఎన్. ముఖర్జీ, నర్ ఫజల్ ఖాన్ కరీంఖాన్ గారలు ఇంతలోనే బోయెదరు.

నిర్బంధ వాసు కితులనుగూర్చి విచారణ చేయ నియోగింప బడిన సంఘమున వ్యాయ మూర్తి శీచికాపుగారు లోకడ బొంబాయి హైకోర్టు వ్యాయమూర్తి సర్ నారాయణచంద్రావార్మగారిలో గలసి పనిచేయుదురు గావున వారి స్థానమున నింతలోనే మరియొకని కలకత్తా హైకోర్టు వ్యాయమూర్తిగ హిందూజేత దొరతనమువారు నియోగింతురు.

పంజాబులో కొంత మంది రూపాయి నోట్లను పుచ్చుకొని కుప్పారని విని దొరతనమువారు కట్టి బహిష్కారమున కేమియు కారణము లేదనియు, సంగతి సందర్భములు బాగుగా నెఱిగినవారే తెలియని వారల బెదిరించి లాభము తీయబోయినవారై గాన నట్టివారు కేటంప బడుదురనియు, రూపాయి నోట్ల నెవ్వరును తెప్పిచేయగూడదనియు హెచ్చరిక సంపిరి

యంత్రకాల కూలీల సమ్మేళనము:- హవరాజ్ లోని వెల్లడెరు యంత్రకాలలో 400 మంది కూలీలు కనక సమ్మేళనము చేసిరి. పిమ్మట రాజీవడిమరల పనిచేయుచుండిరి. సోమవారమునాడు వారు మామూలుప్రకారము పనిచేసి పాయంకాల మింటికిపోవునపుడు కావలూ బంట్లతులు వారిలోకొందరిని కొట్టిరవితెలిసి మేజస్ట్రేటు గారు పోలీసు విచారణజరుపుట కాజ్ఞాపించిరి.

మైసూరు మహారాజుగారి ప్రభుత్వపు ప్రథమ సభ్యుడు సర్దారుకాంతరాజు ఉర్సుగారి యాజమాన్యమున బెంగుళూరులో రెండవ యుద్ధ ఋణాధ్యక్షుడు బహిరంగసభ జరిగెను. సభలోనే 251 వేల రూప్యములు చందా వసూలయ్యెను. కాంతరాజుగారు రూ 20,000 లను, విశ్వేశ్వరయ్య గారు రూ 15000 లను, మహారాజుగారి ఆంధ్రాంగిక కార్యదర్శి క్యాంపుబెల్లు గారు రూ 10,000 లను ఇచ్చిరి.

17 గురు నిర్బంధితుల కేసు:- ఈ కేసు కుల్చూడి యాలోని 17 గురు నిర్బంధితులపై చేయబడినది. ముద్దాయిల పక్షమున సి. ఆర్. దాసుగారు వాదించిరి. వారు ఆనుమతి లేకుండ మేనెల 10 వ తేదీని నిర్బంధస్థానమును కదలికొని రని వారిమీద కేసుచేయబడెను. మేజస్ట్రేటుగారిలో చెప్పకొనుటకు మేము చిటగాంగుకు పోయి అచటి పోలీసు ఉద్యోగిని జూచి పిమ్మట మేజస్ట్రేటు గారిలో చెప్పకొంటి మని ముద్దాయిలనిరి.

నేవనలు లిబరలు లీగు:- బంగాళములోని మితవాది నాయకులలోని ప్రముఖులు కొంద రీ పేరుతో నౌక సంఘము నేర్పరచిరి. ఇది ఒక రాజకీయసంఘము. హిందుజేతమున భాధ్యతగల ప్రభుత్వము నేర్పరచుటకు వ్యాయకాసనాను కూలముగ పనిచేయును. దీనియందు కాసింబజారు మహారాజు దిగపాటియా రాజా సర్. ఎన్. సి. మిశ్ర, సర్. ఆర్. ఎన్. ముఖర్జీ, ఆర్. డి. మెహతా, పృథ్వీచంద్రరాయగార్లు మున్నగువారు సభ్యులుగా నున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు:- ఈదొరతనమువారు యుద్ధ వార్తలను తెలుపుట కొక వార ప్రతికను ప్రకటించుటకును సినిమా ప్రదర్శనములను జరుపుటకును నిశ్చయించిరి. అందులొక సంఘము నేర్పరచిరి. ఆసంఘమునకు పంజాబు కాంటెబులగారధ్యక్షుడు. ప్రతిక ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉరుదు భాషలలో ప్రకటించబడును. ప్రతివారమువేలకొలదిప్రతికలు పంచివెట్టబడును. ఉపవ్యయములుగూడ నీయబడును. లీడరు ప్రతికా ప్రధాన సహాయ సంపాదకుడు ప్రతికకుగూడ సహాయ సంపాదకుడుగా నుండును.

భారత జాతీయమహాసభయొక్క బ్రిటిషు ఉపసంఘము వారు గత ఏప్రిలు నెల, 16 తేదీ మంగళవారమున నొక సభ గావించి, యాక్రిందితీర్మానము నామోదించిరి "ఇండియా" ప్రతిక తెలుపుచున్నది:- "ఇండియా ప్రభుత్వమున గావించవలసిన రాజకీయ సంస్కరణములయెడల భారతజేత ప్రజాభిప్రాయమును బ్రిటిషు జనలకు తెలియజేయు నుద్దేశ్యముతో నింగ్లాండునకు వచ్చు భారతీయ నాయకుల వ్యాయకాసనాను కర్డు గావించబడినందుల కీసభవారు విచారించుచు, యీ ఆంక్ష తొలగింప బడునని నమ్ముచున్నారు.

1917 డిసెంబరులో ఇంగ్లాండులో జరిగిన ఇండియను అర్థికకాభా పోటీపరీక్షలలో నీ క్రిందివారు కృతార్థులైరి. బాహిడు మున్నేనుగారు (ఇస్లామియాకాలేజీ, లాహోరు) ప్రథములు; ఎన్. అంబరేశ్వరుగారు (ఎన్. సి. జి. కాలేజీ, నయింటుజో నెప్పు కాలేజీ, తిరుచినాపల్లి) రెండవవారు; రామచంద్రకవిగారు (గవర్నమెంటు కాలేజీ, లాహోరు), మూడవవారు ఈ పరీక్షాఫలితముల బట్టి ఇంకొరి యలు కష్టముకాఖలో రానున్న భారీ కళాచరిన గయ వాడీగారిని నియమించెదరు.

బొంబాయి ప్రాథమిక విద్యాచట్టము:- ఈ కాసనత్తి చిత్రనిబంధనములలో నీ క్రిందివియుగలవు:- కాసనము ననుసరించి పనిచేయునట్లేకొనిన ప్రతిపురపాలక సంఘమును విద్యుత్ తగినవయస్సునం దుండువారలను తెక్కింపవలయును. మాజీర సంఘమునొకదాని నెలకొల్పవలయును అందిద్దరు పాఠశాల సంఘసభ్యులుగ నుండవలయును. వారిలో నొకడు "స్పెషలు ఆటండెంటు ఆఫీసరు" పేరు భృగోవ్యవ్యోగిగ నుండవలయును. అతడు ప్రతిదినమును విద్యాభ్యాసమునకు తగిన వయస్సుగల పిల్లలు చదువుకొనుచున్నదియు లేనిదియు విచారింపవలయును. తల్లితండ్రులు పిల్లలబంపలేనపుడు బలవంతుగా పిల్లలు బడికి వచ్చునట్లు చేయవలయును. నిర్బంధిత నుపయోగించు తావులందు "అనర్లు" గు ఉపాధ్యాయులగునో నుద్యోగమున నుంచవలయును. నిర్బంధించిత విద్యుతలన గలిగిన వ్యయములో సగము వ్యయమును దొరతనమువారు భరింతురు. ప్రత్యేకవిషయము లందుమాత్రమే దొరతనమువారు తక్కువ విరాళము నొసగెదరు.

ఇంగ్లాండునందలి న్యాయకాస్త్రపరీక్షా ఫలితములు. న్యాయవిద్యాసంఘమువారిచే జరుపబడిన ఇచ్చు ఆఫ్ కోర్టు విద్యార్థుల ఈస్త్ర పరీక్షాఫలితములు:-

కోమను లా:- క్లాసు II: మహమ్మదు అన్వాయత్ అజీము, బ్యూనుచావత్త్రు, ధీరేంద్రమోహనధరు, ఇమాముల్లాజీదు, స్టీ వెను క్రిష్టఫరు కెనివిరాత్తు.

కాన్స్టిట్యూషనలు లా- క్లాసు I. కమాలు చంద్రా క్లాసు III. సయ్యదు అహ్మదుద్దీన్, అబ్దుల్ అజీజు, గులాబు చందుచాదరీ, హరీఖాయి జేకాఖాయి జీకాయి, సయ్యదు హైదరు ఇమాము, అయనారు చిన్న స్వామిపిల్లే, సయ్యదు మహమ్మదుసలీము, స్టీ వెను క్రిష్టఫరు కెనివిరాత్తు.

క్రిమినలు లా:- క్లాసు I: కరేశ్వంద్ర దెవర్జీ, క్లాసు II: కమల కుమారచంద్ర. క్లాసు III: ఇక్రీబారు ఉద్దీన్ అహమదు నుధీంద్ర నాథగుప్త, సయ్యదు సప్తరు ఇమాము.

రియలు ప్రొపర్టీ-క్లాసు II: ఇల్లహీము గులాబు మున్నేను అరీఫు, మోములు ఆంగు పాను ఈశ్రసేన, ఫిరోజ్ జీజీఖాయి.

హిందు, మహమ్మదను లా-క్లాసు II: చంద్రినావకు చంద్ర, రామకృష్ణ హండు, క్లాసు III చున్నీలాలు లక్ష్మణ దాసు అక్బర్.

ప్రైనలు:- క్లాసు I: కుధీరాజు దాసు, నాయిమా ము, భూసేంగు కై గాలు. క్లాసు III: హేమంత్ కుమారజే, నాథన్న మోహన గుప్త, జేకేంద్రనాథ జోషి, హంగు టూనుప్రూ, మతుకుల్లి రోశయ్య కాప్రీ, మంగులాలు సేంగు, మహమ్మదు జహురుద్దీన్.

శ్లో గు భ య ము లే దు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

శ్లో గు శ్లో గు

(1045)

ని వా ర కౌ ష థ ము లు

మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములుగ ఇండియా, నర్మ, సిలోకా జేతములయందును, స్వదేశసంస్థానముల యందును అనేక శ్లోగు లోగులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

శ్లో గు సో క దు.

హైమాదిపానకము 6 బొమ్మల బుడ్డి ౧-౩ రు ౧-౦-౦	శిశుకోశపురం 1 బొమ్మ బుడ్డి ౧-౩ రు ౦-౧-౦
డిబో 8	డిబో 8
" ౧-౧-౦-౦	" ౧-౧-౦-౦
" ౧-౧-౦-౦	" ౧-౧-౦-౦

పాక్షికింగు పోటీజేతలు.

కోమనారి మాపెద్ద క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును.

తంతి విలాసము:- "పండిట్" మదరాస్.

ఆ యు ర్వేదాశ్రమం, గిరి, ఆచారప్పన్ విధి, జి.టి. మదరాసు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు తాలూకా సింగరాజు కొండ గ్రామమున జరిగిన యాగమండల కట్టేపు నింజా స్వామివారి నవాగొకతరుక్కల్యాణమహోత్సవము కట్టేపు కుర్చు నవమి మంగళవారమున 18-వ తేది రాత్రి ప్రారంభమై 27 వ తేదివరకు జరుగును.

గంజాముజిల్లా ప్రవృత్తర దేశసేనకాసంఘపు ప్రథమ సాంవత్సరికోత్సవము 1-వ తేది శనివారమునాడు శాఖి రామ మూర్తి పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఆపురమునందలి ప్రాహ్లాదమాజ మంగళవండు జయప్రదముగా జరుపబడెను. కొండను వ క్రితం సంఘసేన, దేశభక్తి, దేశపరిశ్రమము మొదలగు అంశములను గూర్చి సభయందు పర్యవసించిరి.

కృష్ణాజిల్లా విలూరుపురమున గోసంగుత్తూరి సమితికి గడ్డి బుట్టతోలి ఒప్పగించుకట్టు కొన్ని గ్రామములలో కొంత మంది సజ్జనులవలన వాదానిములు చేసిరిగాని యింకను వారు పంపలేదు. వెనుక వ్రాసిన 20 బండ్ల గడ్డి గాక మరియేమియు నింజవరకు రాలేదు. కావున యియ్యదలచిన వారు వెంటనే పంపుటకు తార్కికపక్షి ప్రార్థించుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు తాలూకా తాడోకి గ్రామము లోని యువజన సంఘ విద్యరవాసి కోల్పన విశాల 9 తేది ఆది వారమున తాడోకి వేంకట పుండ్యం పంతులుగారి ఆగ్రా నవాధిపత్యమున జరిగినది. దైవభక్తిని గురించిన మహాత్మ్య మెహత్యవండు గాంధీగారి జీవితమును గురించి యు, కృష్ణసామును గూర్చినను, సభయందు పాఠ్యాసములు జరిగినవి.

గుంటూరుజిల్లా, సత్తెనపల్లి తాలూకా, తొండపి గ్రా మమునెల 11-వ తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు నింది గొండ వీరభద్రరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద సౌక సభ జరు పబడినది. గుంటూరు జిల్లా గ్రంథభాండాగారసంఘ సంచార కార్యదర్శి కోన శేంకట రామకృష్ణగారు "గ్రంథాల యోగ్య మము"ను గూర్చి యుపదేశించిరి.

గోదావరిజిల్లా తాళ్లచేవునందే శ్రీరామమూర్తి పుస్తక నిలయమునా రిట్లు మాజేర వ్రాయుచున్నార:- గుమారు వారమురోజులక్రిందల సోక ఎల్లవన్నె, మందుతుంగియున్న గిన్నితల దులవకొమ్మలయెద్దు గుమారు యా 80|| కిమ్మత్తు చేయునది తప్పియి వచ్చి కోరంగిడివిజను తాళ్లచేవు పాం దులో ప్రస్తుతము ఉన్నది. 15 రోజులలో నిలం వేయుటకు, ఎద్దుగలవారు త్వరపడవలయును.

దేశవాదగా వ్యవస్థలను భృత్యవర్తకమును, ఆస్తికవిభా వములను చూడపు దేశ రాజుపంతులుగారు ఆగిరిపల్లి వేద శాస్త్రపాఠశాలయందు విద్యనభ్యసించేది విద్యార్థులలోనొకరికి అన్న వాడుచేయుటకై సంకల్పమున కొకటికి రు.72లు ఇచ్చు టకు నేర్పించుచేసియున్నారు. ఈభృత్యు కాళ్లతముగా జరుగుటకు కొవలసిన కట్టుబాట్లను వెంటనే పూర్తిచేయ నున్నా నని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

గుంటూరుజిల్లా చీరాలయందు ధరణ వెలిగి దొంగతన ము వృద్ధియగుటవలన వద్దు రంగ రామకులు శ్రేష్ఠిగారు తమ కులాధిపతి లేమందగ నే విద్యయును విక్రయించదమని వాదాన ముచేసి ఇంతవరకు చీరాలలో పెట్టలేదట. ఇప్పటికి దొంగతనములు ప్రబలినవి. తొండరలో సర్కారువారుగాని, గ్రామస్థులుగాని తగిన సదుపాయములు చేయనియెడల కాంతికి భంగము కలుగునని ప్రజలభయపడుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా చలపల్లిపాడులో జేరియున్న యార్లగడ్డ గ్రామమున దొక భాండాగారమును, రాత్రిపాఠశాలయు కలవు. రాత్రిపాఠశాలయందు ప్రస్తుతము 75 బాలురు చదువుకొనుచున్నా రి. దానియందు 4 ఉపాధ్యాయులుకలరు. పాఠ శాలకు ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటును దయచేయుచున్నార. పాఠశాల సేవేరికొలిదిని భాండాగారపు ప్రయోజనము ప్రజలందు వృద్ధియగుచున్నది.

జూను 6-వ తేదిని కృష్ణాజిల్లా దువూడేపం గ్రామము లో శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ పుస్తకభాండాగారమున తెలుసుట కై కాకినాడ రామారావుపేట వాస్తవ్యులు కొటచుర్చి చిన

రఘుపతిరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద సౌక సభ కావించు బడినది. ఆసమయమున ఆంధోలి చిన నరసింహుగా రాంధ్ర భాషా ప్రాశస్త్యమును గూర్చియు కర్లపాలెపు బ్రహ్మనంద రావుగారు పుస్తకభాండాగారముల యావశ్యకతనుగూర్చియు మృదుమధురముగ మాట్లాడిరి.

చిలేఖరు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు: రామకొటి యతిరాజులు నాయుడుగారు బల్లారిజిల్లా ఆలూరుతాలూకా లో ఇద్దరుటర్ని ఖయిలను సాహసముతో 80 రూపాయలు వగదుతోను పట్టితెచ్చి పోలీసువారి స్వాధీనము చేసినందుకు బల్లారి మిలిటరీ కమ్యూన్ డెంగు ఆఫీసర్ దొరవారు రామకొ టిగారికి వందనములతో 25 రూపాయలు బహుమానము బల్లారిజిల్లా పోలీసు సూపరిక డెట్టు ఆఫీసర్ దొరవారి వ్యారా యియ్యబడినది.

గోదావరి మండల విద్యార్థి సభనుగురించి యొక రిట్లు వ్రాయుచున్నార:- ఈ సంవత్సరము మేసెల 28 వ తేదిని రాజవోలులో జరిగిన మన మండల విద్యార్థి సభలో చర్చించిన తీర్మానములలో ప్రస్తుతము పాటింపవలసినవి. (1) ప్రతి కళాశాలనుండియు, ఉన్నత పాఠశాలనుండియు స్థాయిసంఘ సభ్యుల నెన్నుకొనుట. (2) విద్యార్థులు సాంఘిక సేవజేయుట కొక 'మేజీక్ లాంటరు' కొనుటకు కళాశాల విద్యార్థు లొక యదాయ, ఇతరు లొక అర్ధభాగము యియ్యవలెను.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నార:- నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మ కూరు తాలూకా ఆత్మకూరు గ్రామమునందు, గుమారు నెల గోజులనుండి కలరా ప్రవేశించి 50 మంది పొట్టనిండించు కొని పడిపేనురోజులనుండి నెమ్మదిగ నున్నది. 8-వ తేది రాత్రి 12 గంటలకు గుమారు 500 జనులవలయుగా వచ్చి వైశ్యశ్రేణిలో ప్రవేశించి 18 యిండ్లు లూటీచేసి గుమారు 80 పుట్టధాన్యమును అయిదుజేలవలించిన యితర సభకును కొల్లగొట్టినటుల తెలియుచున్నది.

6 వ తేదీని గుంటూరుజిల్లా సత్తెనపల్లిగ్రామమున గుం టూరుమండలసభాధికనమున గుంటూరు తాలూకా గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభ న్యాయతి హనుమంతరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద గావించబడి క్రిందవ్రాయబడిన తార్కికర్యా వాక సంఘముగల గుంటూరుతాలూకా గ్రంథాలయ సభులు నెలకొల్పబడినది. చట్టి నరసింహారావుగారు, న్యాయతి నారాయణ రావుగారు, దండమాది గోపయ్యగారు, బండారుపల్లె వేంకట సుబ్బారావుగారు, బండారుపల్లె రంగారావుగారు, వీరికి మరికొందరు సభ్యులను జేర్చుకొను సభికారము కలదు.

ఒకచిలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: గోదావరిజిల్లా తుని దివిజులో ఆయ్యపరాజు కొత్తపల్లి గ్రామసమితియు నందు సన్నికల్ మెట్టయొకటి కలదు. ఆక్కడ యెంతలోతు త్రవ్వెను నీరు పడనేలదదు. ఒకవేళచాలలోతు త్రవ్వెనవెనుక నీరువచ్చెను అనిన త్రాగుట కష్టముగ నుండదు. అట్టి స్థితి యందు దక్కడకు పనుల కాపరియెకడు వెల్లి తలుపు లవృత్తవా రకి మహాత్మ్యముంటే ఈ రాత్రిక్రిందకు నీరు గావలయునని వైకి యెత్తెనట. అంతట జలధార యొకటి బహిర్గతమయ్యె నట. అందులో కొన్నిగ్రామము కూడ దొంగినదట. ఆక్కడ యుత్సవము జరుగుచున్నట.

విశాఖపట్టణముననుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నార:- మాపట్టణమున గడేగారిలసంఖ్య నానాటికి పెరిగినది. వీరలు విశి రాత్రులయందు వచ్చి యిండ్లకిలుపులు తన్నుటయు, కొట్టుట యు ట్టిట్టుటయు యున్నవారులలో అల్లరిచేయుటయు ఇండ్లలో ప్రవేశించి దొంగతనముచేయుటయు నింక అనేక మయినభోర కృత్యములు చేయుచున్నారు. ఇటువంటి దుర్మార్గులను మంద లించు వారెవరును కానరాదు. వీరలు చేయు హానికరములగు పనులవలన ప్రజలకు చాల బాధకరముగ నున్నది. కనుక ఇట్టి బాధలను తొలగించుటకు మాపోలీసు యనసెత్తరు వారు తగిన జాగ్రతను వెంటనే తీసికొనుట సమంజసము.

గోదావరిజిల్లా గాజపేట తాలూకా చేతయల్లి పూడి సానం గ్రామమునందు 3 సం||ల క్రితము నెలకొల్పబడి ట్టిణదతయందున్న శ్రీ ఉమాసోమేశ్వర భాండాగారము సభ్యు డ్రికి తెచ్చుటకు నూనెసభ 9 వ తేదీని సమావేశమయినది. 100 సభ్యులు చేతయల్లి పూడిసానం, పాలగుమ్మి పాదలాడ రాజ

వోలు గ్రామములనుండి వచ్చియున్నారు. కస్తూరి మాణిక్యంగా రు అభ్యుత్థులుగ నెన్నుకోబడిరి. భాండాగారమునకు స్థాయి సంఘ మేర్పరుపబడి దానికి గోపేటి సత్యనారాయణమూర్తి గారు దీని అభ్యుత్థులుగను, పాస్వాడి కృష్ణమూర్తి గారుపాధ్య త్థులుగను కస్తూరి నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు కార్యదర్శి గను ఎన్నుకోబడిరి. రు 50 లు చందాధనమును, 415 పుస్త కములును భాండాగారమునందున్నవి.

ఒకచిలేఖకుడు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- కృష్ణాజిల్లాతిరు పూరుతాలూకా రెడ్డిపూడెంలో గుమారు 80 వైశ్యులయిండ్లు గలవు. అందులో 5 గురు లక్షాధికారులు. గవర్నెంటుకు గుమా రు 1000 రూపాయలు యిక్కంటాక్సు కట్టుచున్నారు. గ్రా మజనసంఖ్య 3000 లలోను 2000 లకు పైగా నిరుపేదలుగలరు. వీరివృత్తి కూలినాలిచేసి జీవించుట. 0-4-0 యిద్దినయెడల 3 సోలలు వియ్యముయిచ్చెదరు. గ్రామములో గుమారు 500 పుట్టి ధాన్యమును నిలువచేసివారు. ఆధాన్యమును యాపాయికి 4 శేర్లు అయినగాని ఆచ్యుగట. బీదల దుస్థితి వినువారు ఎకరు. ప్రభుత్వమువారు ధరలనిర్ణయాధికారిని నియమించియున్నారు. వారు మాగ్రామ స్థితిగతులకు గమనించి బీదలమగు మాకు నుపకారమును చేయ ప్రార్థించుట.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నార:- కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా వీరసర్పాపులో చేరిన చినకాకినాడ గ్రామమునందు మనగలు ఇందుకూరి జానకీరామయ్యగారు పాము మంత్రిము చేయుటయందు కుప్రసిద్ధులు. వీరివలన చాలమంది యువకార మును పొందుచున్నారు. చినకాకినాడ గ్రామము తాడేపల్లిగూ డెము రైలువే స్టేషనుకు 10 మైళ్ల దూరములో దక్షిణముగ నున్నది. స్వయముగ రాతేనివారు సర్వసద్ద మైన భాగమును, వారి యింటిచేరు, పేరు, వారు పొడగరియూ, పొట్టియూ, శ్రీలలిమయ ములో గువానినా లేక విరితువాయను యంతయులను ఉత్త రము వ్రాసి అందులో వ్రాసినవారి చిరునామాతో బిళ్ళం టించిన యెడల కవరును నెట్టినయెడల వెంటనే సమాధానము వచ్చును. వారికి నింపాదిగ నుండును.

గంజాముమండలసభయందు రెండవదినమునందు తీర్మా నములు జరిగినవి. వానియందలి ముఖ్యతీర్మానములను క్రింద వివ రించుచున్నాము. గంజాము మండలమునందు ప్రతిగ్రామము నందును గోవులు మేయుటకు బీదల నేర్పరుచుటకును, సోం పేటయందు నీటియోర్నాటులను ప్రభుత్వమువారుచేయుటకును, జిల్లాయందు నూతనముగ పాలకులకులు మొదటితరగతి కళా శాలను నెలకొల్పించుటచే వారికి ప్రజలు కృతజ్ఞులనియును, విద్యావ్యాప్తి కవసరమైన ప్రాథమికపాఠశాలలను స్థాపించుట కును, ఛత్రపురమునందు నెలకొల్పిన బోధాధ్యసన పాఠశాల నక్కడనుండి మార్చుకూడదనియును, దర్శి చెంచయ్యగారిని విడు దల చేయవలసినదనియును మండలమునందు వైద్యశాలలను నెలకొల్పవలసిన దనియు, పరిపాలన మెట్లు జరుగుచున్నది యు తెలుపుచు మండలగజెట్టునందు పాలకులకులు ప్రకటింప వలయు ననియును, మైనరు యూనియనునందు గుమస్తాల నుంచకూడదని చేసినయు తరువును రద్దుచేయింపవలసిన దని యు సభవారు తీర్మానించిరి. స్థానికప్రాముఖ్యము గల తీర్మా నము తెన్నియో సంగీకృతము లయినవి. స్వరాజ్యతీర్మానమును సభయందంగీకృతము.

పితాపురం రాజావారికి హిందూదేశపు చక్రవర్తిగారు సి. బి. ఇ. బిరుదు నొసంగివారని కొత్తపల్లి గ్రామస్థులం దరును శ్రీరాజావారి బంధుమిత్రులును అమితాశందభరితు లయి పితాపురం కాపురస్తులగు పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహో రావుపంతులువారికి అధిపత్యము నొసంగి గొప్పసభ జరిపిరి. ఆసభలో తద్దాగ్రుకాపురస్థులగు సత్యవోలు సోమసుందర కవి గారును అయన కొమార్లు రాధామాధరరావు గారును పద్యములు శ్రీవారివై రచియించి చదివిరి. వేంకటగంగాధర రామారావుగారు ప్రభువుగారి సద్గుణగణంబులను జనులందరికి తేటతెల్లముగా నుపదేశించిరి. వీదప పండితులును కవికవులును సభాధ్యక్షు లగు నరసింహారావు పంతులుగారు రాజభక్తి విద్యాసములను గురించియు రాజావారి కొసకలబడిన బిరుదును గురించియు మృదు చుధుర శైలితో చక్క గ నుపదేశించిరి. మూలం పిల్లలు వగై రాలందరకును మిత్రము పంచిపెట్టిరి. కలతాశస్త్రములతో సభముగిసినది. రాత్రి రామభజనలతోడను తదిర మేళములతోడను భవకేశవులకు మారేగింపులుత్సవము జరి గించిరి.

నీటియబ్బండులను గురించి యొక రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ 1-వ తేదీన కాల్వలు తెరువబడినను నేటి కర్రకును పంటకాల్వలవెంటి ముదురు అకుమళ్లు కడుపుటకు ను తేర అకుమళ్లు పట్టుటకును నీరు రావడము కలుగుట పొట్టు చెప్పవీలులేదు. అందులో పంటకాల్వల చివరభూములకు నీరుయంతమాత్రం రావడంక అరయితులపొట్టు పరమేశ్వరుని కేరక. ప్రభుత్వమువారు ఆకట్టులు కట్టి కాల్వలవెంటినిరు యెంతవడిపించినను కన్న జేవుడు దయదలచవలదున అకుమళ్లు కగయిరాలకు నీటిలేమిటన ప్రజలు బహుచిక్కులపాలు కావలసి వచ్చినది. రైతుపడుపొట్టు కష్టములునష్టములు రైతునకు తెలియును. ప్రభుత్వమువారు రైతుల మొర నాలకించి వారి కష్టముల గట్టెక్కించు సమర్థులగు వారు గాన నందనము లర్పించుచున్నాము.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ 1 తేదీ కృష్ణా ప్రతికయందు అగ్నికులక్షత్రము సభ యను వ్యాసములో యాకులమువారిని వ్యవహారమును పల్లెవారని పిలచెదరనియు, వీరి సామ్రాజ్య వృత్తి కేవలము బట్టుటయనియు వ్రాసియుండిరి. వీరికి ఈజాతియొక్క ఉత్పత్తి స్థితి అనుభవములేకనే అనూయయే ప్రధానముగా భావించియో ఇటుల వ్రాసియుండవలెను. లేకున్న నీటుల వ్రాయసాచాసింపరు. ఈవంశజుల యాజ్ఞప్తు మొదలగు జేకములు పాలించినవారలు, ఆప్రములను పాలిస్తాక పాలిస్తాత్రయని పిలుచుచు యిటుల నాటికి పల్లి పుత్రులని పిలువసాగిరి. కేకయ మహారాజును : పుత్రుడే! ఈజిప్తునండి ఇంగ్లాండు, స్పాన్టాండు, బర్మాండు స్విజ్జాండు మొదలగు దీవులకు పంపాలనజేసినట్లు బైబిలి యితర ఇంగ్లీషు గ్రంథములలో వ్రాయబడియున్నది.

తెనాలినుండి రాజకీయప్రబోధమున కిర్మికతో స్వరాజ్య కాగ్యదర్శి వెద్దిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహముగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— అంగ్లాసామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యసంఘపు తెనాలి కాశ్యపుతుమన పొటూరి ముప్పరామయ్య గారు విశేషముగ గట్టింది పఠించెననారు. ఈయన తెనాలి రేపల్లెతాలూకాలలో కొన్ని గ్రామముల కేగి గ్రామజనులను సమావేశించి “ప్రభుత్వ అభివృద్ధి, స్వరాజ్యము, సహకారము” మున్నగు మ. మ. గూర్చి పుత్రులముగను, స్వప్నముగను, జనసామాన్యమున కుచుకుంటును తగుఃధముగ నుపన్యాసముల నిచ్చి సామాన్యజనులకు రాజకీయవిషయములందు గొంతేశద్దను గలిగించినార అయిన నిపుడు కృష్ణసాయంతరణ మాసము మైండున కృష్ణసాయకు లీ యుపన్యాసములు వినుటకు సావకాశ ముండద యెంచి ప్రస్తుత మీయపన్యాసము లాపుటల చే నడమైన కృష్ణసాయకాలానంతర మీయన యాపనిని చేయబూనును.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— గుమ్మిడెల్ల లక్ష్మీ నారాయణ శ్రేష్ఠిగారి జన్మస్థానము నెక్కిందాబాదు. వీరి బంబాయి నగరమందుగల ఆంధ్రగర్వరక్షలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచినవారు. ఇంగ్లాండు దేశమందలి బ్రిటిష్ ఆల్ జలెన్ కంపెనీవారికి భరతవర్షమున కంతటికిని ముఖ్యప్రతినిధులు. ప్రస్తుత యుద్ధసందర్భమున రంగులకు ధర పొచ్చుకుటచే వీరి అదృష్టవశమున లక్షలకొలది రూప్యములు లాభము చేశారు. ఇందుకొంతభాగమును వీరు సర్దినియోగపరచదలచి ఆంధ్ర మండలమునందు బీదలు ఈయుద్ధసందర్భమున పడుచున్న పొట్టు గ్రహించి వీరికి అన్నదాన పూర్వకముగా తమ దేశభక్తిని వెల్లడి చేయుచు నుచిరీ పట్టణమునందు ఒక గొప్ప అన్న సుత్రమును స్థాపించిరి. ఇందు ప్రస్తుతము రోజుకు యిరువదిబస్తాల వియ్యము ఉడుకుచున్నది. క్రతము ప్రారంభమైన మొదటి పదిరోజులకును దినమునకు 300 రూపాయల చొప్పున ఖర్చయినది. ప్రస్తుతము అడుదినమును 500 రూప్యములకు తిక్కువలేకుండ ఖర్చుగుచున్నది.

జిల్లాకోర్టు స్టేషను కోటంరాజు రాజేశ్వరరావు గారు తెనాలి రయల్స్టేషనులో బెంచిమీద మాటలెక్కిందెట్లు కొని పడుకొనియుండగా అమాటను దొంగలు 13-వ తేదీన 4½ గంటలకు ఉదయమున తీసికొనిపోయిరి. ఆ మాటలో నున్న కస్తుల వివరము. సిల్క్ నూట్టు-లాగు, వెయిస్టుకోటు, గోధుమవన్నెరంగు సిల్క్ వెయిస్టుకోటు - గోడను నన్నెరంగు, తెల్లకాన్ బాసు పుట్ బూట్లు, Swiss made Competition Watch దాని ముఖము అద్దముమీద అంగు కొంచెము చూడినది. దానికి వెండిగొలుసు వంగపు కృష్ణనిగ్రహమును వోమురూలు బొడ్డి ఉన్నది. తెల్ల తలగుడ్డ గుమారు

10 గజముల పొడగు, ట్యైలుమరు తెల్లది, ప్రిఫ్ కాల్ 17 ఆంగుళముల పొడగు తెల్లరంగు, నల్లటి బై దానియధ్య ఎట్టి చారలు గల పచ్చని అడ్డగీతలు, తాళం చెవులు గల రంగు, H. B. ఎట్టి వెనసబీ, ఒకరూపాయి నోటు, Certified copies of charge in C. E. No. 220/18 of Repalli Government Provision petition drafts in C. E. No. 219/18 & 218/18.

ధర్మనరమునుండి విశేషకు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ నెల 8 వ తేదీ నాటి యాంధ్రపత్రికలోఁ బ్రచురింపబడిన ఆర్యక్షత్రయ వహజనభా శృతీయవాన్వి కోల్పన నివేదికను దర్శింపము మే నెల 21 వ తేదీ సాయంత్రము వాయుల్పాకున గౌరవకార్యదర్శులగు చింతల రఘునాథ రెడ్డి వర్మగారు ప్రసాదించిన ద్వితీయ ప్రకటనమును జదివితిన. పలు తెగలలోని యంత కృశిలన్నిటికిని గూర్చు పరస్పరసంబంధ బాంధవ్యము-స్వయంవర సంవిధానము-వింతతూద్యాచాము-మున్నగు సంస్కరణ ప్రణాళిః లింగ దత్తిముఖ్యములు. ఆర్యక్షత్రయ శ్రీవిషయమై భీరోదార భావమునఁ గృషిసల్పి వైదిక మార్గాభివృద్ధికిని బునహృద్ధికిని బాటుపడ గడం గుట ప్రకంసాపాత్రము. ఇట్టియెడ సాంఘిక తెల్లరు నేకభానమున మెలంగుట యుక్తము. మైసూరు ప్రభుత్వమువారి పక్షముగాను సుదేశసంరక్షణార్థమై యార్యక్షత్రయమున గుర్రు

వచ్చినవారు కొనసాకును కదలలేదు. కాని స్థలము సరిపడనందున నెందరోసభ్యులు చిక్కులు పడిరిని మాత్రము విన్నవించుచున్నాను. పండితులవారి యాశ్చర్యము మహోల్లాసముననే దేశాన్నత్యమునకు మూలకారణము. ఇట్టి మతప్రబోధకు లెందరో బయలుపడెదలినగాని దేశ ముక్త్యుద్ధవశము మరల రానేరదు.

ఏటేటను జరుగు సంస్కరణసభలందు బాలికలకు 16 సం.లు వచ్చిన తర్వాత వివాహములు చేయరలె ననియు, వితంతువులకు తరణాలయముల నెలకొల్పి పునర్వివాహముల కాటంకములు గల్పింపగూడ దనియు, 10 లేక 12 గురు సభ్యు లొక సంఘముగ గూడి వీరు దేశపర్యటనము చేసి ప్రతి దేశంలో నొకసమాజమును స్థాపించి సంఘాభివృద్ధికొరకు తగు ప్రయత్నములు చేయుచుండవలె ననియు, వకట్రుములను తగ్గించవలెనని మున్నగు తీర్మానములు చేయుచున్నారనభలైన మరుసటిదినము నుండియు వారి సంగతి తిరిగి తలవరని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. కాని సభ జరుపవలసినదినములు దగ్గరకు వచ్చిన మిక్కిలి ఆతుఃకతో పాటుపడుదురు. ఇప్పటికి అనేకసభలు జరుపబడినవి. ఇ మొత్తవకు మానవసంఘాభివృద్ధికొరకు పాటుపడినవో తెలియకున్నది. “చెప్పన దొకటి, చేయున దొకటి” యన ఆచారమైయున్నది. తీర్మానములను జేయువారు వెండి అయినవారు గదా? చేసిన మేము? అధమము ఎవరైన సంఘపు చట్టమున క్యతిరేక నడచిన అట్టివానిని వెలి చేయుచుందురు. అట్టి సిద్ధియే గ్రతున కొకనికి సంభవించినది. అతనికి వెండి యగు అందరును ప్రోత్సహపరచిరి. వెండి రోజుననే ఎవలేదు. తీర్మానములు చేయుటయం దున్న యాసక్తి కణలో పెట్టుట కెందు గూడదు? ఈ సభలను జరుపు ఆచరణలో బెట్టి తతిమ్యావారిని ప్రోత్సహపరచిన మనని తోచెడిని.

నెల్లూరిజిల్లా పోట్లపూడిలోని మజనంజనీ సమాజపు రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కలియుగాయన బిరుదలగు ఆస్పాదాపు గారు కొలది కాలము క్రికము గ్రామండలమునకు దయచేసియుండినప్పుడు మా సమాజ వారి నాహ్వానించి గౌరవింపదలచితిమిగాని వలనులు. ఇట్లుండ నేను కడపలో జరిగిన ఆంధ్రమహాజన కల్లి యుండగా వీరు నాకు తటస్థించ వానిని ప్రార్థించి ది మా గ్రామమునకు తీసికొని వచ్చితిని. 9 తేదీ నాటి గారు ధుర్యోధను ప్రవర్ణించి భారతకథను అచిత యని గేలిచేయుచున్న నకనాగరిక ప్రపంచమునకు విజాపారపాటునకు పశ్చాత్తాపపడుటలు చేసిరి. వారు పలుగా విల్లు చేతబట్టి యెరుగకపోయినను, లక్ష్యము కాశలము నిరుపమానమై యుండెను. వీరు తిరుగాల మభ్యాసముచేసిన మునుపటికన్న ఘనకార్యములరని మా దృఢవిశ్వాసము. వీరు ధుర్యోధనేగాక, త్రెంచుట, నిండుబండి రొమ్మునై లాగించుకొనుట, 3 నోటితోలాగుట మొదలగు బలప్రదర్శకములక ఆంధ్రవీరకంఠీరక బిరుదాంకితు లగు కోడి రామని మరపించి సభ్యుల నానందాద్ధి నోలబాడించిరి. రము గాంచినప్పుడు వీరు గొలుసును త్రెంచలరా హించితిమిగాని వీరు గొలుసును తుత్తియుగా మా సంతోషమునకు మేరయేలేదు. వీరిని బహుశా దరులగు ఆంధ్రులవిధిగాన చంద్రునకు మూసోగు ను మా విధిని నిర్వర్తింపవలసినవారమై ఒక బంముతో వారిని సన్మానించి ధన్యుల మైతిమి. వల వానులా! ఆంధ్రదేశమున పంచువేదం ఏవభారతరాజమును తెనిగించిన తిక్కన మన లేగదా! వారిభారతమును చదివినప్పుడు అర్జునుని కవికల్పన యని భావించుచుంటిమి. అట్టి కళిక క్షిణిగానుటకైనను వీరిని మన మండలియుతెల్లరును గాముములకు తీసికొనిపోయి పగినర్చములు జరిన్మానింప గోరదు.

రాజేశ్వరసంఘము:— సంఘమువారి 13 సొంక 12-వ తేదీన జయప్రదముగ జరిగెను. సంఘుకు, గుండ్లి, రామచంద్రరావు, పంగంజనీ, కోల్లాలు, జోషీ మొదలుగాగల స్నేహితులు కొందఱు నిన్నటిదినముంతయు సభ్యులు కాము చేసిన దినమును తెలిపిరి. రాత్రి సమయమున కొట్టి రాజేశ్వరస్థితినిగూర్చి ఉపన్వసించి మొట్టమొదట ప్రార్థియించుటకు ఆ స్థితి గాని నది మూలచరకును సభాభ్యుదయ గ నెండటచే నుగి

విన్నవము.

యధ్యక్షానమునందు అయిదవయేడు నడచుచున్నది. యధ్యక్షుల త్వరలో ముగియవలయును నూచనలు లేవు. యధ్యక్షులకు పూర్వము రతి 18 0-1-6 నెలగల కాగిత మిపుడు రతి 18 0-7-6 నెల కమ్మబడుచున్నది. కాగితములధర అయిదు రెట్లు పెరిగినది. ప్రియమైనను కాగితములు దొరకుట దుర్లభముగ నున్నది. చందాదారులు పాత కృతకల నమ్ముటవలనను చందాధనము నందగ సగమును తిరిగి పొందుచున్నారు. యధ్యక్షమారంభమైన తరువాతను ఇతర పత్రికలు చందాలను హెచ్చించినను యధ్యక్షులు ముగియవలయు నాసతో నాంధ్రపత్రిక చందా హెచ్చుచేయలేదు. ఆంధ్ర పత్రికకు దినపత్రికకు రూ 15-0-0 వారపత్రికకు రూ 2-8-0 నిర్ణయించినచందా స్వల్పముగనున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులను పత్రికానిర్వహణము దుర్భరము గాన జాత్రమాసము నుండియును దినపత్రికకు నెలకు రూ 1-8-0 (సంవత్సరమునకు రూ 18-0-0) వారపత్రికకు సంవత్సరమునకు రూ 8-0-0 చందా ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆంధ్రదేశాభిమాన ఆంధ్రభాషాభిమానులు ఆంధ్రపత్రికాభిమాన కారితపు పరిస్థితులను గమనించి చందా స్వల్పముగ హెచ్చించినను పూర్వమువలె దారిస్వభావమును బూని పత్రికను పోషిస్తామి.

పత్రికాధి

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ జూన్ నెల 15-వ తేది

శనివారము.

ఆంగ్ల దేశము : జాతీయవి.

జాతీయం దంతర్భూతముగు శక్తుల విజృంభింపజేయు గల విద్యనే జాతీయ గుణవలయునని, ఆంగ్ల దేశమునం దిపుడ సంచలనమారంభమయినది. సంగ్రామ దేశీయుల గన్నుల తెరచెను. జీవితావ్యసనికరాని విద్య నాంగ్ల దేశమునందు గూఢముగ నేర్పబడుచుండును. ఆకుశస్త్ర, విశ్వవిద్యాలయములందు ప్రాత గ్రీకు పులను వర్ణించుటతో విద్యార్థులు కాలము చుండిరి. హోమరుచే రచింపబడిన ఇళిషెక్యుప్పీయరు మహాకవికి పూర్వపు గ్రంథంబింపవారే కవిత్వలయం దుత్తీర్ణులగులయు. ఆధునిక ప్రపంచమున కక్కర విద్యకు మన్నన లేకబోయెను. ఫలితమే యధ్యక్షుల ప్రారంభమయిన పిమ్మట, శాస్త్రాది విద్యలలో తా మెటుల వెనుకడిగో ఆంగ్ల దేశీయులు గ్రహించిరి. విశ్వములో పరిపబడు విద్యకును, ప్రాచీనమునకును, సమన్వయము లేక బోవుట చున్న నష్టములు వారికి పొడగిల్లును. ఆంగ్ల దేశమునందు విద్యా సంస్కరణలు ఖలు నడుముగట్టుచున్నాడు. సంగ్రామముననే యుద్ధానంతర సమస్యల గూర్చి యోచింపుచున్నారు. యధ్యక్షులు ముగిస్తామి నున్న దేశమున కరుదొచ్చగనే,

నాధారమును ప్రభుత్వమువారు కలిగింపవలెను. వారిని యూరక వదలివేయుట జాతీయ దౌర్బల్యమునకు కారణమగును. ఇంటియగాక బాలబాలికలకు, దేశాభివృద్ధి కనువగు విద్యనునేర్పి, వారిని యువయుక్తమగు పాఠాలనుగ గావింపవలయును. ఇంతవరకును ఈ విషయమై ఆంగ్లదేశీ తగిన శ్రద్ధ వహింపలేదు. జీవిత రంగమున ఆంగ్ల దేశము తన ప్రాముఖ్యము నిరూపించునట్లుగాను గోచరమౌచుచో, విద్యా సంస్కరణమును మున్నంగ బుష్కరింపవలయును. జాతీయత్వమున కిప్పటినుండియు బునానల బలపడువలయును. అందుచే నాంగ్ల ప్రభుత్వము యధ్యక్షులతో బాటు, ఇతర విషయముల గూర్చి గూడ మననము జేయుచున్నారు. అన్ని సమస్యలును, దేశపుదృష్టిని సమానముగ నాకర్షింపుచున్నపుడే, సామ్యముగ నభివృద్ధి కనకాశముండును. ఒక సమస్య వరి మార్గము ముగియవరకును, వేరొక సమస్య నిర్వహణ ముగియించునది. ఫిషరుగారి సమయమున విద్యా సంస్కరణమునకై తమ కాలమునంతను వినియోగించుచున్నారు. ప్రయత్న విద్యయేగాక, నెకండరీవిద్య గూడ

గమునకు గొంపోవలయును. ఇందుకు విశ్వవిద్యాలయములు జీవిత సమస్యల గూర్చి, ఎల్లపుడును మననము జేయుచుండవలయును. విశ్వవిద్యాలయములు ప్రకృతి శాస్త్రములను నేర్పుటచే, నా విద్య యుద్ధావసరములకు గొంతవర కక్కరకు వచ్చినది. కాని యిత మాత్రముతో సంతృప్తి జెంది లాభముండదని ఫిజ్జేగారి యభిప్రాయము. రాజకీయ సమస్యలు, పౌర సమస్యలు, పార్లమెంటు సమస్యలు, లెక్కకు మిక్కిలమగుచున్నవి. జాతీయ, అంతర్జాతీయ రాజకీయ సమస్యలు, నడిసముద్రమునందలి నావవలె, దోవ వెన్ను లేక నిలువలు గొట్టుకొనుచున్నవి. సాంఘిక సమస్యలు గూడ నట్టి స్థితియందే నున్నవి. ప్రజలు తమ స్థితిని చక్కబరచుకొనుట కేమాత్రముల సమస్యలపవలయునో యని మనోవ్యాకులత జెంది యున్నాడు. జీవితశాఖలన్నిటిని నడిపెను మూల సూత్రము నెలియక పరితేించుచున్నారు. వీటి కన్నింటికిని, సమన్వయ మెక్కడగలదో దెలియక నల్లాడుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయములు తమ ప్రతిష్టను నిలుపుకొన దలచిన యడల, ఈ సమన్వయమును గావింప నెట్లునే మొదలిడవలయును. ఇందుకయి చరిత్రకారులు, తత్వవేత్తలు తమ గ్రంథాలయములనుండి బయటకు వచ్చి ప్రజలకు తోడ్పడవలయును. తమ యఖండజ్ఞానమును మానవ జీవితాభ్యుదయమున కుపయోగింపవలయు నని, ఫిజ్జేగారు గోరుచున్నారు. దేశీయోజ్జేషమునకు, ముఖ్యపాదమగు విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము నుపేక్షించుట అత్యవసానకరమగును. భావ, వాక్యము, చారిత్రము, తత్వశాస్త్రము, కళలు మొదలగువిద్యలన్నియు, జాతీయభ్యుదయమున కనువుగ నేర్పవలయును. ఆంగ్ల దేశపుభావ యంతయు విద్యాసంస్కరణముపై నిలిచి యున్నది. ఆంగ్లతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు, ప్రకృతి శాస్త్రవేత్తలు, చండితలు, మొదలగువారు ప్రపంచమును వీడి కాలక్షేపము జేయజాలరు. దేశాభ్యుదయమునకు వీరిక త్రోవ జూపి తీరవలయును. తమ జ్ఞానమును జీవిత సమస్యపరిష్కారమున కుపయోగించి తీరవలయును. “రాజకీయ, సాంఘిక, పార్లమెంటుకాది శాఖల నెలకొల్పి నీ శాఖలలో విశ్వవిద్యాలయములు కలెకోధనల జరుపవేని, అట్టి విశ్వవిద్యాలయములకు ప్రభుత్వమువారు సాయము జేయక నిరాకరించవలయు”నని ఫిజ్జేగారు సూచించుచున్నారు. ఈ వాక్యములలో నా న్యాయలేఖకునికి విద్యా సంస్కరణమునకై గల ప్రబల తాపము వెల్లడియగుచున్నది.

ఆంగ్ల దేశములో ప్రభుత్వమువారే జాతీయ విద్యా విధానమును నెలకొల్పు బ్రయత్నించుచుండ, హిందూ దేశమున జాతీయ విద్యయనిన, అధికారులే గాక మన ప్రముఖులలోగూడ గొంతరింకను పరిపాసింపచునే యున్నారు. విద్యాభివృద్ధియందనేక మడంగులు ముందుజవేసిన, ఆంగ్ల దేశమునందే ప్రస్తుత విద్యా విధానమునందే నింతటి అసంతృప్తి ప్రబలియుండ, దేశభాషలయందగునను విద్యబడయ నోచుకొనని హిందూ దేశమునందు సంస్కరణమున కెంతటి యవసరము గలదో సుబధముగ నూహింపవచ్చును. రాజకీయశాఖను విద్యలో నొకభాగముగ నెలకొల్పవలయునని ఆంగ్ల దేశ ముద్ఘోషించుచుండ, రాజకీయ సభలకయినను విద్యార్థులు వెదలగూడదని యీ దేశమునందు శాసనము ప్రతి బంధించుచున్నది. ఆంగ్ల దేశమునందుకన్న, హిందూ దేశమునందలి విద్యా విధానమునందు సంస్కరణ

మత్యంతావసరము. ఈ దేశమున, నేర్పబడు విద్యకును జీవితమునకును సంబంధ మునలే గానింపదు. ఆధునిక విద్య ప్రపంచయాత్రికు నిరుపయోగమగు చున్నది. హిందూదేశ మిగియుండు ప్రపంచమున తలయెత్తి దిరుగవలె నన్న, జాతీయవిద్యావ్యాపకమే యిందుకు మూలసాధనము. కాశీయ విద్యాభివృద్ధితే దేశమునందు గావింపబడుచున్న సత్ప్రయత్నములకు దేశీయలండనుచేయుత నొనగట్ల ముఖ్యకర్తవ్యము.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు:
మాంటాగూగారి ప్రకటనము

ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు కామన్సు సభలో 13 వ తేదిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రకటనము గూర్చి రాబట్టుగారి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. మాంటాగూగారును, రాజప్రతినిధిగారును తమ సూచనలను నివేదికరూపముగ యుద్ధమంత్రివర్గము వారికి సమర్పించిరి యుద్ధావసరములచే నింతవరకును మాత్రవర్గమువారి విషయమై యోచించగలరను నాశలేదు. అందుచే తగినన్ని ప్రతులు హిందూదేశమున తయారయినచో, సంస్కరణ సూచనలు త్వరలో పార్లమెంటు సభయందుంపబడును. హిందూదేశమున దీ విషయమై చర్చించుటకు తగిన యవకాశము త్వరలో నొసగబడును. ప్రజల విమర్శనలగూడ విచారించి, పిమ్మటనే ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయము వెల్లెపెదరని, మాంటాగూగారు ప్రచురించిరి. ఈ పద్ధతి దేశమునకుచాలా స్వచ్ఛదాయక మనుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారు మాంటాగూగారి సూచనలపై నిపుడే తమ యభిప్రాయము వెలుపుచో, ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును ప్రజలు సాకల్యముగ విమర్శించుట కవకాశము గలుగును. ప్రజల విమర్శనము ననుసరించి పార్లమెంటుసభ వారు సంస్కరణ విధానము గూర్చి యోచించుటకు వీలగును. అట్లుగాక క్రస్తుతపద్ధతి నవలంబించుటచే, ప్రజాభిప్రాయమును విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారు తమ సూచనలను వెల్లెపిపిమ్మట, ప్రభుత్వ సూచనలను తిరిగి విమర్శించుటకు, ప్రజల కవకాశముండనేరదు. పార్లమెంటు సభవారు, ప్రభుత్వ సూచనల కభిముఖులగుట కవకాశ మేర్పడును. అందుచే యీ పద్ధతి హిందూదేశమునకు లాభకారిగ నుండజాలదు. ఎటులయినను మాంటాగూగారి సూచనలు త్వరలో బ్రకటింపబడును. ప్రజలు వీటిని తగినటుల విమర్శించి, కాంగ్రెసు సంస్కరణములే తమ కనీసపుకోర్కెలని నసందిగ్ధముగ వెల్లడింపవలయును. సంస్కరణ ప్రకటనమునకు బిమ్మట నెలదినములకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము గూడగలదు. అందుకు దేశీయాశయములను నిర్ణయముగ వెల్లెబుచ్చి, ప్రజల మనోనిశ్చయమును దృఢముగ వెలుపగలిగివచ్చి వారినే యోగ్యులుగ నియమింపవలయును. అధ్యక్షుల వాక్యములు ప్రజలకు ప్రమాణత్యులముగ నుండి, వారిలో సత్కార్యదీక్షను పురికొల్పగలుగునకిగ నుండవలయును. రహస్యాలోచనల జరిపి, తమ యిచ్చ విన వారిని అధ్యక్షుల గావింప యత్నించెడి నాయకుల చర్యలను దేశ మేమాత్రమును సహించజాలదు. అధ్యక్ష నియామకము దేశాభిప్రాయమునకు వదలివేయవలయును. కాంగ్రెసు ప్రజాసభ యొకరిసాత్తు గాదు. ఆసభ ప్రజల కందరకును సంబంధించినది. ఈ తరుణమున దేశాభిప్రాయమును ప్రోసిపుచ్చి, దేశవిషయములందనవసరపు జోక్యము కలిగించికొని, నిరంకుశ

ముగ బ్రవర్తించు వారలకు ప్రజాహిత జీవితమున స్థానముండజాలదు. ఈ సత్యమును గుర్తెరిగి, నాయకులు నడచుటభావ్యము. ఇట్టి మహాత్మాత్వ సమయమున చేసెడు నిశ్చయమువైననీ, దేశపు భావిభితి యంతయు నాధారపడియున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధ సమయమున నిటునటు చలించక, దేశమును గమ్యుగానము జేర్చు నాయకులే, శాశ్వత కృతజ్ఞతకు బాత్రులుగాలరు. లేపు దేశమందెల్లడలను జరిగెడిసభలలో ప్రజలు తమ మనోనిశ్చయమును సువ్యక్తపరచవలెను. మాంటాగూగారి సంస్కరణముల కొరకు, ప్రజలు చంద్రునికై చకోర పక్షులవలె నెదురుజూచుచుండెడ రనుటకు సందియముండదు.

స్వపరిపాలనోద్యమ ప్రచారము.

ఆంగ్లదేశమునకు హైందవ రాయబారములు వెడలకుండ నిషేధింపబడినను, ఉదార సంకల్పులగు కొంద రాంగ్లేయులు తమ స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును విడనాడక హైందవ స్వపరిపాలనోద్యమము కొరకై వా దేశమునందు భారతీయులతో బాటు కృషిసలుపుట ఉత్సాహకరముగ నున్నది. ట్రెంపు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికా విలేఖరి లండను నుండి ఏప్రిలు 25-వ తేదిన వ్రాయుచు, స్వపరిపాలనోద్యమ ప్రచారమునకై నాంగ్లదేశమున గావింపబడుచున్న సత్ప్రయత్నములగూర్చి నీ తీరున వ్రాసియుండిరి.

“ఈ దేశమునందు హైందవ రాజకీయ సంస్కర్తలును వారి స్నేహితులును ప్రజాభిప్రాయమును స్వపరిపాలనమున కభిముఖము జేయుటకు తమకై నంతను వినియోగించుచున్నారు హైందవ స్వరాజ్యపరిమితికి ఆంగ్లదేశమునందున్న శాఖకు, లాన్సు బరీగారు తమ లేబరుపత్రికలో ననుదినము స్వపరిపాలనము గూర్చి వ్రాయుచు, విశేషముగ దోడ్పడుచున్నారు. ప్రతివారమును, బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీపత్రిక యీ విషయమై అనేక కారణములను జూపుచు స్వపరిపాలనావసరమును విమర్శించుచున్నది. ఏ యవకాశము జక్కినను సభలు జరుపబడుచున్నవి. బిసెంటుగారి ధియసాఫికలు స్నేహితులు వేరొక సంఘముగ నేర్పడిరి. అయ్యది బ్రిటిషు ఇండియను సంఘమును పేరున జరిగుచున్నది. దీనికి జోసెఫీసు రాస్సరును నామె గౌరవ కార్యదర్శిగ నున్నది. హిందూదేశమును నూతనముగ నుదయించిన స్వాతంత్ర్యవేదమునకు గల నిబాధములను బోధించుటకును, ఆంగ్లదేశమునకును హిందూదేశమునకును గల అన్యోన్యనిశ్చాసమును బలపరచి, రెంటికిని గల ప్రేమానుబంధమును దృఢపరచుటకును, ఈ సంఘ ముద్దేశించుచున్నది. ఈ యుద్దేశము ప్రశంసార్హమే. ఈ సంఘమువారేర్పరచిన యుపన్యాసము లీ యుద్దేశమును కొనసాగించునని యూహించవచ్చును. ప్రతి గురువారము యీ సంఘము పక్షమున ఉపన్యాసము లొసగబడుచున్నవి ముందు వచ్చెడి రెండు సోమవారములయందును వరుసగ కాక్సుటరు హాలులో నుపన్యాసము లొసగబడును. అందు గా. డగ్లసు డెక్ హాము ఎం. పి. నిహల్ సింగు, లేడీ రాస్సరు, లేడీ ఎమిలీల్యూటింగ్ జె. ఎ. వరేఖ్, హెన్రీ పోలక్కు గాల్లు నుపన్యాసకలుగ నుండురు.”

నెలెక్తును బోర్డు

ప్రభుత్వమువారు సాంకేతిక విద్యలను ప్రోత్సహింపవలయు భారతీయులకు కొన్ని విద్యార్థి వేదములను యూరపుఖండమునకు వెడలుట కిచ్చుచున్నారు. పారిశ్రామిక సిద్ధాంతము మాత్రమే నేర్చుకొనువారు మే 15 తేది

లోకల తమ ధరభాస్తుల నంపవలయును. కష్టపడి యంత్రశాలలలో పని చేయదలచువారు తమ ధరభాస్తులను 1-వ డిగ్రీబరు లోపల నంపవలెను. విద్యార్థులలో నర్దులగువారి నెన్నికొనుట కొక సెలెక్షను బోర్డును అన్ని రాష్ట్రములం దేర్పలుకవలయునని, హైందవ ప్రభుత్వమువారు గోరి. ఏ కరిత్రమ యం దే విద్యార్థికి తగిన ప్రవేశమును చొరవయు నున్నదో, కనుగొనుట కీ సంఘము వారు ప్రయత్నించి, ఆపకత్తముకే విద్యార్థి చేతన మొనగవలయునని సిఫార్సుచేతురు. హిందూదేశమునకు విద్యార్థులు తిరిగి వచ్చునపుడు వారికి యు ద్యోగ ము చొరకునలుల యీ సంఘమువారు ప్రయత్నింతురు. ఇట్టి సంఘమును మన రాజధానియందు గూడ నేర్పఱచుటకు పరిశ్రామిక డైరెక్టరుగారితో యోచించి సూచనల నంపవలెనని, విద్యాశాఖాధికారిని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గోరిరి.

బంగారపు మొహర్లు

ప్రభుత్వమువారికిమీద, పదిహేను రూప్యముల విలువగలిగినట్టియు, సవరనుల యెత్తునది, వన్నెగలిగినట్టియు మొహర్లను తయారు జేయుదురని, ప్రకటించబడినది. వెండినాణములకు దోచుగ బంగారు మొహర్లుతయారు జేయబడును. ఇకముందు నుండియు వెండి బంగారు నాణెములను కరగించగూడదను చట్టమునకు భిన్నముగ నడచువారిపై ప్రభుత్వమువారు విరివిగ చర్యలు దీసికొనెదరు. ఇందుకు బంగారమును వెండిని కరగించుకుండను, ఆలోనాములను కూడజెట్టకను, ప్రజలు పోడ్చుచుచో, అది యుద్ధసహాయములలో నొక ముఖ్య సహాయమగునని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. లీవిషయమై తగినటుల తోడ్పడుట భావ్యము.

స్త్రీలు : విదేశ ప్రయాణము

అపాయకరమగు భాగములకుండ ప్రయాణము జేయుటకు స్త్రీలకును, పిల్లలకును ఒకగ బడిన అంగీకార పత్రములు, ఒక్కసారి ప్రయాణము జేయుటకే యుపయోగ బడుననియు, యుద్ధాలమువరకును మరియొకమారు ప్రయాణము జేయుటకు వీరలకు స్వానుష్ఠాన లివ్వబడవనియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

స్థానిక వార్తలు

ఉద్యోగములు:— చ్చు ఫ్రెలోనున్న ఎన్. ఇ. కుర్చోరీబాంక్సు గారిని కొయింజుమూరుపక్ష ఆచటనున్న బావ కన్నెకుగారిని పోలాదికిని యార్పిరి.

వందనారో బాలర్ సంఘము:— వ్యాపకర్పాదీయ దలి వందనారో బాలర్ సంఘము తిరపున తపజినము (16 వ తేదీ) యదయము 2-30 గంటలకు రాపు బహదరు తిరుకము బడసిన వి గో. వందనా. పి. పి. (రమ్మ బాతుగారొక సంఘకార్యదర్శి) గారిని సత్కరించుట కొకసభ జరుపబడును.

శ్రీరామ పాదుకాపట్టాభిషేకము:— చ్చెన్నై ఫిర ఆంధ్రపత్రికవారు రెఫ్ర (16.6-1913 అదివారము) నా యం కాలము 5 గంటలకు విల్లింగ్టన్ పురమందిరమున శ్రీశంకరుగిరి రాజావారి యాజమాన్యము (కొండ వారి కుమారుడు కీ. శే. భృ. కృష్ణమాచార్యులవారితే (బక్సర్) రచించ బడిన శ్రీరామ పాదుకాపట్టాభిషేక వాటకమును తెలుగున ప్రదర్శింతురు.

స్వరాజ్యదినవర్ధంతి:— తేటి సాయంత్రము (16 వ తేదీ) 5 గంలకు గోక్షేపాలలో స్వరాజ్యదినవర్ధంతి జరుపబడెను. ఎన్. ఎస్. కులవ్యాజ్యయ్యగారు రథక్షత కవీంతురు. వీరెంటుచ్చి. సి. పి. రాయస్వామిఅయ్యరు మున్నగు వాడుకవ్వసింతురు. గో. రా. బి. పి. కె. రామానుజాచార్యార్ పక్షమున ఆతిప్రాయుఖ్యులగు ప్రకటన మొకటి చ. పబడున్న.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్త లి పు డ నే ట్లి త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి రెండువేల అయిదువేలను. వృత్తికను లేదు. ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921 వ సంవత్సరములో నూటికి నూరుపాదాలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరుపాదాలు లీయబడును. 1925 సం॥లో 100-కి 103 పాదాలు, 1928-లో 100-కి 105 పాదాలును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సామ్యుదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చివరి మీ పేరువ్రాసి పంపును.

ద ర ఖా స్త న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్ వారికి,.....1918.

కో కా థి ప తి,

(ప్రేమ ప్రేమ అయ్యో,

ఇందులో మా పాపాలచెట్టును లేక రొక్కమును పంపుచున్నాను.

దీనికోక యుద్ధబుణపత్రమును (ప్రామిసరీతోటు *) మొదలగా నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సామ్యుదాచు ఏ సంవత్సరములో సామ్యుకాలయనో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 27 సంవత్సరములో వాపసు చేయవలయును.

(తెలిసినా) ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

పేరు.....చిలాసము..... (స్వప్రముగ వ్రాయుడు.)

వి రో పా మ హా నం గ మ ము

(రైతు కవిత్వము)

(ప్రాస)

శత్రువులను పరాసువారు నిరోధించుట

లండను, జూన్ 13:- కోర్ని లెను బోయిలీలకు మ క్త బహుత్వమును పొందు నిన్న జరిగినది. అంగ్లపరాసు సేనలు శత్రువులను నిరోధించ గలిగెను. మావిమానములు శత్రు సేనను చీకాటుచేసెను. జ్యోతులకు నష్టమత్యక్తియు 3500 గజముల రంగమున 4 దివిజులను వారు నడిపిరి. మధ్యను చాలనష్టపడి శత్రువులు ముందుకు మెట్టులోయకు పోవుచున్నారు. అచట చాల నష్టములు గోసులున్నవి. ఫింగిగుండ్లు సరిగ తగులవు పట్టించును మా సేనలు ముందుకు వెళ్లి అగటకోక ప్రాముఖ్య మగు స్థానమును సమీపించిరి. అది జర్మనులకు విషయముగా నన్నది. ఓయిడికి తూర్పున జర్మనులు తలపడిరి. వారు పరాసు వారి తలపడగోరుచున్నారు. అది సాగునని తోచదు.

లండను, జూన్ 13:- పరాసు ఆనుభవజ్ఞు లిట్లు వ్రాయుచున్నారు: జర్మనుల నైపుణ్య ఎడమ పార్శ్వము కాం పిగ్నీని భయపెట్టట కంటె వారి మధ్యప్రదేశములను పరాసు వారి ఎడమ దిశను తెక్కునగ భయపెట్టుచున్నది. మొత్తము మీద 6 కిలోమీటరుల దూరమునకు బోవుచు జర్మనులు 50 గురు ఘోషించు గోల్పోయిరి. ఇంక కొన్ని దిశములకును ఆకులక చాల అధికముగ సంక ననియు, ఎట్లయిన శత్రు మధ్య నైపుణ్యములను మీదికి నడిపించుట మాన్పలు పొందెను. బర్ల గారి ఆధిమాన ప్రయత్నమనియు వాదించుచున్నారు. అందరే ఎయిసి ప్రదేశమున జాగరూకతతో నాలోచింప వలయును.

లండను, జూన్ 13:- పారిశ్రామిక స్థితి యుద్ధమారంభ మైన దానికి నింత బాగుగ నెన్నడు నుండలేదని యుద్ధమంత్రి కర్మమువారు సంకోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. దేశ ములో నెచ్చట నొక్క కలహమైనను లేదు. కార్మికులు దిశ్య ముగ పనిచేయుచున్నారు.

కాంపింగ్ వద్ద శత్రుప్రయత్నములు.

లండను, జూన్ 13:- జర్మనులు నిరోధింప బడిరని తెలచుచు పత్రికలు చాలసంతోషించుచున్నవి. ఓయిజి ఎడమ తీరమునకుండిన ముఖ్యప్రదేశపు ఉత్తరగోనకుండి పరాసువా రు నెనుకకు మరలగట్లు వారుచేసిరను మాటవాస్తవము. కాని ఎయిసి కుత్తరమున పరాసువా రుంచి బలవత్తర ప్రదేశ ను పట్టుకొనియున్నారు. దీనిని వెనుకనుండి భయపెట్టటకే ఎయి

సికి దక్షిణముగ జర్మనులు యుద్ధము నారంభించిరి. మరియు వాసమయముననే వారు ముందునుండి కాంపిగ్నీని చేరుటకు ప్రయత్నములు మొనరించిరి. ప్రస్తుతపు రణరంగమునకు పశ్చిమముగ 18 మైళ్లదూరమునకు కాంపిగ్నీ యున్నది. మధ్య నిక కాంపిగ్నీ కనున్నది. అది వారమునాడు శత్రువులకు కొలదిగ లాభము గలిగెను. ఇది మాన్సి యుద్ధమునలెగాక చాల మాన్సు గలిగియున్నది. ప్రస్తుతపు మాతనావస్థుండనములో సంతృప్తికరముగ విషయమేమనః శత్రువులు దక్షిణమునకుబోవు చుండు సంగతిని బాగుగ గుర్తెలుగుట. మరియుక ప్రక్కనుండి జర్మనులు మీదపడియెదరను భయ మిప్పుడు తేవండుట.

యుద్ధముపట్టి పూర్తియైందనియు, జనరలు ఫాకుగారి మూలదశములు ధ్వంసము చేయబడినవియు జర్మనుయుద్ధ మంత్రి నిన్నటిదినము రీచిప్టాన్సుభలో చెప్పెను. కాని యదా ర్థపురంగులను జూడనిది యిందుకయు నిజముకాదనివిదితము. విల్లేన్సుకాటిరెట్టునను మొదలగు మహాబాంకముల నన్ని టిని వారు వాటనలపెడుచున్నది మరియు మిత్రమండలివారి దృఢత తర మాతనకుండ్లి వారికొంతేనియు ననుకూలముగనున్నది. స్థితిగతులన్నియు జనరలు ఫాకుగారి చెప్పినట్లులలో నున్నవి

ప్యారిసునుమావిషమ సీతి.

లండను, జూన్ 11:- ప్రస్తుతస్థితిని ప్యారిసు మహా ఫీలితో దిలకించుచున్నట్లు లున్నది. నిన్నటిదినము శత్రువులు స్థానికముగ చాలఅమాయ్యలు లగు ప్రదేశముల నాక్రమించు కొనుటయే ఈఫీలికి కారణము. అయిన నీ పురోగమనమునకు శత్రువు వేలకొలది సైనికుల బలియిచ్చె నని మరింతస్పష్టము చే నుబడుచున్నది.

శత్రువుల అపార నష్టములు.

లండను, జూన్ 11:- పరాసునైపుణ్యముల వర్ణనను ఆమెరికా విలేఖరిఇట్లువ్రాయుచున్నాడు:- శత్రువు లెడతెర విలేఖండ క్రొత్తదశముల నుపయోగించుచున్నారు. నిన్నటి సాయంకాలమునకు మదింపుచేయఁడిన నష్టసైనికుల సంఖ్య 6 పటాలములకు చాలయున్నదని అతడు చెప్పెనున్నాడు.

శత్రువుల అపారనష్టములు

లండను, జూన్ 13:- "ఎక్స్పెం తెలిగము కంపె నీ" విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- జూన్ 6 వ తేదీ నొన రించిన పశ్చిమతీరములనల శత్రుప్రదేశముల ఆంతరంగికస్థితి కొంత తెలిసినది. అందువలన వారా పశ్చిమతీరములనుచేసి శత్రువులనడచుచున్నారు. శత్రువుల కపారనష్టములను గలగ జేసిరి.

అసాధారణపు ఘెంచిదాడి.

లండను, జూన్ 11:- అసియా గోపితభూమిమీద పరా సువారు అసాధారణదాడి నొనరించి ఒక కిలోమీటరు రంగ మున 800 గజములను దాటి ఒక మైలు లోతునకు జొచ్చి ఎదురుపడిన ఆస్ట్రీయా మరఫిరంగుల ధ్వంసము చేయుచు 20 గురు ఖయిలీలను బట్టుకొనిరి.

లండను, జూన్ 13:- వైమానికప్రచలనమునుగూర్చి మాన్సు లు పేగుగా టెల్లు ప్రకటించుచున్నారు:- పరాసు రంగమున మావైమానికదళములు 15 శత్రు విమానములను నేల గుచ్చివది. కొన్ని మంటతో నేలగులినవి. కొన్ని ఆకసుమున బద్ధ లైసవి. బ్రిటిషువిమాన మొకటి కనిపించుచున్నది. బ్రిటిషు రంగమున మే మైదు జర్మను విమానముల ధ్వంసము చేసితిమి. రెండింటిని క్రిందికి తరిమి వైచితిమి. రెండు బ్రిటిషు విమాన ములు కనిపించు చున్నవి. పగటిపూట మేము 22 టన్నుల బాం బులను వేసితిమి. జూన్ 12 వ తేదీ నొన రించిన విజయవంతములగు దాడులలో మెట్టూస్బ్రోను రెయి లుప్టేవనుమీదను ప్రక్కనుండు సాలలమీదను అనేకటన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

జూన్ 13-వ తేదీని మా వైమానికదళములు (ట్రీకల) స్టేవను నెదిరించినవి. మరియుక వైమానిక దళము డిల్లింజెను స్టేవనుమీదను ఫ్యాక్టరీరమీదకు ఒకటన్న బాంబుల వేసెను. ఆసమయముననే హేజెండాంగినుకర్త నున్న ఫ్యాక్టరీరమీదను స్టేవనుమీదను బాంబులు పడినవి. డిల్లింజెనువద్ద రెండుకర్మా లనుములమీద రెండు బాంబులు ప్రత్యక్షముగ పడినవి. శత్రు వైమానికులు బాంబువైమానికుల నెదిరించిరి. ఒకజర్మను విమా నము ధ్వంసము చేయబడెను. రెండు నేలగుల్పబడినవి. బ్రిటిషు విమాన మొకటి కనిపించుచున్నది.

పరాసువారి ప్రతియుద్ధము.

లండను, జూన్ 14:- నిన్న రాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:- కోర్నివానునకును మేరీ ఉత్తరపు దేశమునకును మధ్యనున్న రంగమున జర్మనులు చాల బలవత్తరముగ నెదిరిం చిరి. కాని మాఫిరంగులధాటి కోర్నూబాలకవారు వెనుదిరిగియ పారనష్టములతో పరువులెత్తిరి. 11 వ తేదీని మేము పట్టు కొనిననష్టపులలో 10 తుపాకులుండెను. అందు! నాలుగు పెద్ద ఫిరంగులు. ఇంక ననేక మరఫిరంగులను గూడ బట్టుకొంటిమి. ఓయిజి ఆయిజిలమధ్య దినమంతయు నెమ్మదిగనుండెను. ఎయి సి దక్షిణమున శత్రువులు ఎయిసి విల్లేన్సు కాటిపాట్టునన ముల మధ్య ముమ్మునింకను లోనికి తరుముచున్నారు. అనేక ఫలములందు తరిమివేయ బడినను లేనర్హికు గ్రామము నందు శత్రువులు కొంతప్రదేశము నాక్రమించుకొనిరి. కోర్నినుండి తప్పించుకొనుటకును, వెర్నట్టూయిల్లికి పశ్చిమమున ముందున కరుగుటకును శత్రువులొనరించిన ప్రయత్నములన్నియు నివసి లములయ్యెను. మధ్యాహ్నము శత్రువులు మరల యుద్ధముల నారంభింపలేదు. కోర్ని కుత్తరమున కొన్ని ప్రదేశములందు జర్మనులు తాత్కాలికముగ మావంత్తులందు జొచ్చిరిగాని వెంటనేతరిమివేయబడిరి మాపాక్తిరుల ఎప్పటిస్థితిని జెందినది ఓర్నిప్రాంతమున చాంప్లాటుబాపాంపెల్లికిదకున తీరమగు ఫి రంగియుద్ధము జరిగెను. తక్కినవోట్ల సంతయు నెమ్మదిగనున్న ది. నిన్నటిదినము మాబాంబు వైమానికదళములు 16 టన్నుల ప్రే లుకు కస్త్రువులను వేసినవి. 12, 13 వ తేదీల రాత్రిలందు 25 టన్నుల బాంబులను వేసినవి. రాక్విబర్న, రెస్సాన్సు నూరు మాట్టి, ఓర్నిల్లి ను, సోరె లు, కోయి, గు జింకోరుమొదలగు గ్రామములమీదను బాంబులనువేసితిమి. అనేకవోట్ల మంటలుకనిపించినవి. 16 శత్రువిమానములు కూల్ప బడినవి. జూన్ మొదటివారములో 17 శత్రువిమానములను మాతుపాకులు నేలగుల్పినవి.

అమెరికాసేనా గమన వర్తంతి.

పారిసు, జూన్ 13:- అమెరికా సేనలు ప్రామ్యుకురద్దిన ఏదాది పండుగ సందర్భమున వెసిడెంటు పయశ్చేయగారు వెసిడెంటు విల్పుగుగారి నభినందించుచు తంలివార్త నుపిరి. అమెరికా సేన లక్ష్మణముగా నభ్యసించు చుండుటచేతను నాక లుగూడ నధికముగా లభించి సేనలు త్వరగ వచ్చుచుండుటచే తను మిత్రమండలిసేన శత్రు సేనతో సమానముగ స్థితికి త్వరగా రాగలిగి యున్నది. అపుడు మనసేన కాధిక్యము కలదు. మిత్రమండలి సేన శత్రువులవై పగదీర్చుకొని వెసిడెంటు, విల్పు గారి నూచనల కనుగుణ మగు కాంతి నెలొల్ప గలిగి యుండును.

ఇంగ్లండు

వైదీలమార్పు.

లండను, జూన్ 18:— ఖయీలీల మార్పుల కలన వారు మరల పోయి కలనము కలుగును. మనము జర్మనులను లోగుగా పోషించుచున్నాము. వారు మనవారికి సరిగ్గా తిండి పెట్టక మార్పుచేస్తారు. అట్టివో సొక బలహీనుని వేరొక బలవంతుని కట్టాడే మార్పుట పొడిగాదుగాన నందుల కంగీకరించ గూడదని ఎవరిను సెసిలుగారు పా మెంటు సభలో నడిపిరి. అట్లు మార్పులకలన నికముందుగూడ జర్మనులు మనవారిని సరిగా నాడకంచరనిది. హేగులోని ఆంగ్ల ప్రతినిధులన్ని దినములను బాగుగా గమనించెదరని హామీగారనిరి.

పంచెములు

లండను, జూన్ 18:— ఈ సంవత్సరము గుర్తిముల పంచెలు లండనుగూడదని దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి.

చాండుమనుకంపెని కేసు కొట్టివేయుట:— ఈకంపెనిలో పనిచేయు టామిస్టర్లకన్న కంట్రీస్ట్ర్ ఫూర్తియగు వరకును ఆమె యింకొకవో ప్రదర్శనములు జరుపగూడదు. ఈ కంపెనిని విడచిపోగూడదని తీర్పు చెప్పకలెనని కోరుచు యజమాని ఆమెపై కలకత్తా హైకోర్టులో దావాచేసెను. తనకు డేవనాథితి సరిలేదని ఆమె వైద్యపత్రములను రెండిటిని చాఖలు చేసెను. ఆమెకోరికపై దావా కొట్టివేయబడెను.

హోమమురూలు బిల్లు.

లండను, జూన్ 18:— డెయిలీన్యూస్ ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. — దొరతనమువారి హోమమురూలు బిల్లు చిత్తుతీర్మానము లట్లు చేసిందియున్నది. ఇప్పటికి రెయారుచేయబడిన చిత్తు బిల్లు సెక్వరు సంగీకరింపలేదు. దొరతనమువారేమియు నుపపాదించకున్నారు.

లండను, జూన్ 18:— వెటిటూ పాలిసీయను కృత్రికా నిలేఖరి సందర్భింపగా సర్ ఎరిక్స్ గడ్డిను గారిట్లు చెప్పిరి:— జనవరి ఆరంభమునుండియు శత్రువులు నిర్మించినదానికంటె సెక్కుడు జలాంశ్లాములను మనము ముంచివేసితిమి. మొత్తముమీద మనము వారమున కేసు పర్యాయముల చొప్పున మేము జలాంశ్లాముల నెదిరించితిమి.

సామ్రాజ్యయుద్ధసభ.

పార్లమెంటు, జూన్ 18:— సామ్రాజ్యయుద్ధ మంత్రివర్గ సభను నిమగ్నించుచు “ఎక్షేయర్”ను ప్రెంచికై ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. — జర్మను అధికారులతో బోరుచున్న తమ మాతృభూమిని మిత్రమండలివారికిని ఇత్యహాయుద్ధమున ఆఫ్రికా, తనదా, ఆస్ట్రేలియా మొదలుగాగల ద్రిటిపు కలనదేశములు ఖౌతికముగను, నైతికముగను ఒనరించి మహాసహాయములను వారి హౌరత్వమున భక్తిని ప్రాప్త్యులో ప్రతివారును గ్రహించుచున్నార. ఈ సహాయము కింక సెక్కుడు ప్రోత్సాహమున క్త్రిని గలిగించుటకు ఎట్టి క్రొత్త యేర్పాటుల సుసరించినను పరారువారు వాని నేకగ్రీకుముగ సంగీకరింతురు.

లండను, జూన్ 14:— విద్యుచ్ఛక్తి సంఘముల కాఖ వారు తమనివేదనమును పార్లమెంటున కర్పించిరి. ఇంజనీరింగు కమిటీవారు తమనివేదనముగ యుద్ధానంతరము మూడేడలకు మన శత్రుదేశములనుండి వచ్చునరకులమీద పన్ను వేయవలసిదనియు ద్రిటిపు నాకాస్వాములకును ప్రస్తుత శత్రుదేశీయులకును ఎట్టిసగ్గాని ఒడంబడిక గాని జరుగకూడదని తెలిపిరి.

ఇటలీ

ఆస్ట్రీయను యుద్ధనౌకల ముంచుట.

లండను, జూన్ 18:— రెన్నిగు సమాచారము:—ఆస్ట్రీయను యుద్ధనౌకల ముంచిన రెండు ఇటలీ యోధులను టూటావడవల. రెంటియందు 80 గుర్రమునుమోపిరి. ఆ దొకదాని సెనరీదేశీయుడు కెప్తాను రిజ్జోగారు నడిపిరి. ఇతడు యుద్ధమునకు పూర్వ వర్తక నావికోద్యోగి. యుద్ధసమయమున నేక సాహసకార్యముల నొనరించెను. క్రిస్టి హాగ్నరులో “వియనో” అను యుద్ధనౌక నలికు ముంచివేసెను. రెండవదాని సాధారణపు నావికుడు నడిపెను. కెప్తాను కిజ్గారిని సందర్శించి: తడిట్లు చెప్పెను. — తాను దామ్యుటియను గ్రీకున. లండు నిరుగుమంద సోలా కార్మికముగ 80 మైళ్ల దూరమున పోగ కనిపించెను. అంత తానటుప్రక్క మరలెను. శత్రు నౌకగనబడినో నాకర్మముండుటకు వేళలేదు. అందుచే ఇట్టి తరుణము మరల చిట్కట్ట కన్పించు అతిదు వెంటనే రెండవ నావికాధికారి కి తాను తలచినట్లు చేయని యోగిందిగా గొంతెత్తి క్త్రు పడవల వద్ద కేదాను. శత్రువులు రిజ్జోను చూడలేదు. రిజ్జోగారు తలెత్తకముగబోయి 500 అడుగులదూరములో నుండగా శత్రువులుజూచిరి. ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌక యొకటి రిజ్జోగారిపడవను ముంచివేయ ప్రయత్నింప నక దమితముగ తుపాకుల గాల్పు నియోగించెను. అందువలన సంకెర ప్రయోజనము గలగలేదు. అతడు రెండవసారి మరల నట్లుచేయ నియోగించెను. అంత శత్రువుల పడవకు గట్టిదెబ్బ తగిలెను. దెబ్బతిని తేలి కల్లుతాగి మత్తెక్కినవాని వలె నూగులాడిపోవుచు నది వెకలేలెను. మూడవ యుద్ధనౌక కగుబడకుండ రిజ్జో తప్పించుకొనెను. ఈపని యంతటికి నిరుపది నిమిషములు పట్టెను. అంత ఇటలీవారి రెండవపడవ శత్రువులను వెనుకనుండి యెదిరించెను. ఆనంతరము 16 గంటలుదాటగా ఇటలీ విమానములచటికిబోయి చూచుసరికి శత్రువులపడవలు మక్కల మక్కలగ సముద్రమునపడియుండెను. పోలావద్ద నిడివరకు వాలుగు యుద్ధనౌకలంద నిష్పవోక్కటి మాత్రమేయున్నదని వైమానికు లనుచున్నారు.

మన పోగ కనిపించెను. అంత తానటుప్రక్క మరలెను. శత్రు నౌకగనబడినో నాకర్మముండుటకు వేళలేదు. అందుచే ఇట్టి తరుణము మరల చిట్కట్ట కన్పించు అతిదు వెంటనే రెండవ నావికాధికారి కి తాను తలచినట్లు చేయని యోగిందిగా గొంతెత్తి క్త్రు పడవల వద్ద కేదాను. శత్రువులు రిజ్జోను చూడలేదు. రిజ్జోగారు తలెత్తకముగబోయి 500 అడుగులదూరములో నుండగా శత్రువులుజూచిరి. ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌక యొకటి రిజ్జోగారిపడవను ముంచివేయ ప్రయత్నింప నక దమితముగ తుపాకుల గాల్పు నియోగించెను. అందువలన సంకెర ప్రయోజనము గలగలేదు. అతడు రెండవసారి మరల నట్లుచేయ నియోగించెను. అంత శత్రువుల పడవకు గట్టిదెబ్బ తగిలెను. దెబ్బతిని తేలి కల్లుతాగి మత్తెక్కినవాని వలె నూగులాడిపోవుచు నది వెకలేలెను. మూడవ యుద్ధనౌక కగుబడకుండ రిజ్జో తప్పించుకొనెను. ఈపని యంతటికి నిరుపది నిమిషములు పట్టెను. అంత ఇటలీవారి రెండవపడవ శత్రువులను వెనుకనుండి యెదిరించెను. ఆనంతరము 16 గంటలుదాటగా ఇటలీ విమానములచటికిబోయి చూచుసరికి శత్రువులపడవలు మక్కల మక్కలగ సముద్రమునపడియుండెను. పోలావద్ద నిడివరకు వాలుగు యుద్ధనౌకలంద నిష్పవోక్కటి మాత్రమేయున్నదని వైమానికు లనుచున్నారు.

ఆస్ట్రీలియా

ఆస్ట్రీలియానిషయములు.

మెల్బోరను, జూన్ 18:— రణరంగమునుండి తిరిగి వచ్చిన సైనికులకుగాను క్రొత్తపరిశ్రమల నేర్పరచుటకు గూర్చి ఆలోచనలు జరుగు చున్నవి. సిమెంటు యిండ్లకు కట్టుట పెరిగిన సాదుగులను నేయుటయున్న గు వాని నేర్పరచుటకు గూర్చి ఆలోచించబడుచున్నది.

గోధుమలు.

1919-20-కి గోధుమలకు పూచీపడవలముగాని 1918-19 కంటకు బువలకు 4-4 కి పూచీపడవలను ప్రధానమంత్రి వాటుగాను వ్యవసాయ మంత్రిలకు తెలిపిరి.

హాలండు

హాలెండు ప్రమాదము.

పార్లమెంటు, జూన్ 18:— “హాలెండు ప్రమాదము”ను తీర్చివే ప్రధాన వ్యాసమును వ్రాయుచు “కెంపు” ఇట్లు తెలుపుచున్నది: జర్మను రెయలు బండ్లు రోయరుమాడు వద్ద నడచుటయు రెన్జో డిల్లాయందు వారి కియబడిన స్వత్వములను మొదలగున వన్నియు జర్మను దాడి కనుకూలముగ నుండ నీ సమయమున దెచ్చివారిండుక కనమునైన కను తెరచు సరికి జర్మను వైస్యములు తమ దేశ మధ్యమున నుండు నని తెలిసికొనగలరు. అందుచే హాలెండు స్వాతంత్ర్యము గౌరవించి బడునటుల వారి ఆది పరిపూర్ణాభివృద్ధి నొందునటుల జేయుట ప్రాప్తక శిష్టులన నశక్త్య కర్తవ్యము.

చీనా

చీనాలో నల్లమందు.

హంఘి, జూన్ 12:— నిలన నల్లమందు 1700 పెట్టెలను పెట్టెకు 6200 టేబుల ధర ప్రకారము చీనా దొరతనము వారు కొనిరి. కికింగు ఉద్యోగులకు వానిని గుర్తగా పెట్టెకు 8200 టేబుల ధరకు విక్రయించెదరని తెలియుచున్నది. చాల నల్లమందు రవాణ్యముగా విక్రయింపబడుచున్నదని తెలియుచున్నది.

జర్మనీ

నియోజనస్వాతంత్ర్యము.

అమెస్టరుడెం, జూన్ 18:— జర్మనీ రెండవరాజ్యాంగ సభలో నీచట్టము 48 రి చదువబడినది. మిత్రము భాషా రాష్ట్రములలోను తూర్పురాష్ట్రములలోను అంకాశ ప్రాతినిధ్యము నేర్పరచదగునని పూర్వచారులకును జాతీయోదారులకును నూచింపబడెను.

జర్మను యుద్ధకార్యాలయము.

ధర్మము:— న విచ్చిన సైనికోద్యోగులకు తెలుపుచిచ్చి యితరులకు నిరాకరించుట పక్షపాతము. అది ఇద్దరుము. యుద్ధవిలేఖలని కడికములు హస్త్యాస్పర్శములు. ఆ తే 4 కుల జర్మనులనుమోసపు గుట్టుకు ప్రత్యేకమగునట్లు వ్రాయు

టవలన మన మపహాసింప బకచున్నామని సైనికులు రణముఖ మునుండి వ్రాసిరి. యుద్ధకార్యాలయము వారు చేయుపనులు సరిగలేదని నేకు జర్మను రాజ్యాంగసభలో కవనముగ విచుర్పించిరి.

శత్రుదేశీయులు తమలో గలహింనుకొనుట.

లండను, జూన్ 11:— మేసివోవియానుదలి రైటురు విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— వార్తాపత్రద్ద తిసి కొనబడిన ధైరీలలో బల్లరులును, జర్మనులును, తురుష్కూలును గలరు. వారందఱును తమలో తాము కలహించుకొనుచున్నార. జర్మనుల యధికారమునుండి తాముగాని బల్లరులు గాని తప్పించుకొనజాలరు గాన వారిని గొలిచి వారివలన భాధ నొందుటకంటె గ్రీకుదేశపు కారాగారములం దుండుటయే మంచిదని వారనుచున్నారు.

రష్యా

సావైటులకు ప్రతికూలురగువారి కుట్ర.

మాస్కో, జూన్ 18:— మినివల్స్కులును రాజపక్ష వాదులును కుట్రచేసిరి. జర్మనులతో చేరి వెనుకటి రాజకుటుంబమును మరల సెలకొల్పకలెనని రాజపక్ష పాతులును రష్యా వారు ప్రారంభమునందువలె మరల మిత్రమండలివారితో చేరి జర్మనులతో పోరివలెనని మినివల్స్కులును కోరుచున్నారు. వారికభిప్రాయభేదము లిట్లున్నను సావైటుల అధికారమును దూపుమావలెనని రెండుకక్షలవారుచుకలసి నిశ్చయించిరి. కిరికి జనరలు డోవగర్బ జనరలు సెవిగ్కపుగార్బ నాయకులు. ఉగ్రప్రాంతమును రష్యా నుండి విడదీసి సోవియటులకు సామగ్రులందకుండచేసి వారి నోడించవలెనని ప్రతిక్షు లాలోచించిరి. తానక్కలగుడ తూర్పున సంసిద్ధులుగా నున్నారనియు వారిని విస్తవనాయకులు నడుపు చున్నారనియు తెలుపబడినది.

లండను, జూన్ 14:— మాస్కోనుండి ఇట్లు కంటి వచ్చుచున్నది. — తురుష్కూస్థానమునందగి పోవియట్లు ప్రతినిధులు పారశీక ప్రజల నెట్టుకెతనముగ జూచుచున్నదియు తెలుపుచు నందులకు “వెర్షియను ఫ్యాక్టా డిఫెయిసీను” తన యసమృత్తిని తెలుపుచున్నది.

బ్రిటను స్థితి

లండను, జూన్ 18 — ఇక ముందుగూడ కొన్ని దూరదేశీయులనుండి రావలసిన పదార్థములకు చుట్ట యాలస్య మైనను తక్కిన పదార్థముల విషయమున గతవత్సరమునందు కలిగిన యిబ్బంది మరల నెప్పటికిని కలుగను. యుద్ధసంబంధముగలదేశీయులన్నిటిలోనుగూడ నాహారపదార్థము విషయమున బ్రిటను దేశమువారే సురక్షితస్థితియందున్నారు. జర్మనులుకనుకుచుండు ఏర్పాటులుగలవని దంధములు పలికినను వారు రెండువత్సరములలో చేయుగలిగినపనిని చనము ఆరు నెలలలో చేయగలిగితిమని అహరనియంత నడిపెను.

10-కోట్ల పానుల ఉన్ని.

లండను, జూన్ 14:— యుద్ధకాలమునకు పిచ్చుట సొకవత్సరమువరకును ఆస్ట్రేలియాలో దొరుకు ఉన్నినంతకు 10 కోట్లపానులకు బ్రిటిషు దొరతనమువారు కొనిరి. ఇదిమిక్కిలి పెద్దజేము. దీనివలన ఆస్ట్రేలియావారి వాణిజ్యాధిక్య స్థితి చాల బాగుపడును.

మాంటాగూ గారి నూచనలను ప్రకటించుట:— ఇండియా దొరతనము వారు నేడిట్లు ప్రకటించిరి. ఈ నెల 18 క తేదీని పాన్లమెంటుసభలో సంస్కరణముల ప్రకటనమును గూర్చి సర్ హెన్రీకృష్ణ రాబర్టుస గారడిగిరి. నేకును రాజప్రతినిధి యను కలసి అలోచించి ఆగస్టు నెలలో బ్రిటను దొరతనమువారి తీర్మానమును నెరవేర్చుటకు మా ఆభిప్రాయముల సొక నివేదికయు యుద్ధ మంత్రివర్గమువారి కందకేసితిమి. పాన్లమెంటు సమష్టంపను నూచనలకు దేశీయులు చర్చించుట చాల సవకా మియ్యబడునని ఆగస్టు నెలలో ప్రకటించబడినది. యుద్ధపు తొందరలవలన దొరతనమువారానివేదికయునుగూర్చి ఎట్టి ఆభిప్రాయమును నెల్లడించలేదు. ఇట్లాగును ఇండియా దేశీయులకు కావలసినన్ని క్రతు సమృద్ధియించి వెంటనే దానిని ప్రకటించుటకు పా మెంటుకు సమర్థించుటకు వారు నిశ్చయించిరి. అందువలన దొరతనమువారు నిర్ధారణ చేయి టకు ముందు వారి కితరుల ఆభిప్రాయములను గూర్చి బాగుగా తెలిసికొనట కవకాశము కలుగును. అని మాంటాగూ గారు నడిపిరి.

విశ్వవిద్యాలయ వనర్విరూపము

ఈ విషయమై జె. జె. ఫిల్డే గారు "న్యూస్ పేపర్" పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రస్తుత కాలమున ప్రపంచమున ప్రతి ప్రతిష్ఠాపనమున నూతన దృక్పథముతో తిలకించుచుండుట నిర్వహణాంశము. విశ్వ విద్యాలయములు కూడ యిట్టి తీవ్ర విమర్శకు లిప్పిందు. కొంతాంటినివి. విద్యాలయములుగ నుండి విజ్ఞాన వ్యాపనమున కిది చేయు ఘన సేవ నెవరును మరుచుకొనరు; మనకు ఉపాధ్యాయులును, మత బోధకులును, వైద్యులును, ఇంజనీరులును, యెల్లవస్తువును ఆనంద మే! కాని స్వీయధర్మ నిర్వహణ చింతగల విశ్వవిద్యాలయ మింతటితో తృప్తిజేందరాదు. మానవులకు విద్యగలబడి, తత్వాలమున వారి నాలోచనావలంబుగావించుటకే యిది నిర్మితమైనది. కొలహల సహితమును, సంరక్ష సంరక్షితులను అగు నీ ప్రపంచమున, వారు మానవ జీవితమున నిగూఢమై, సర్వ పరివ్యాప్తమగు నూతనవేదాంత సత్యమును గ్రహించునట్లు తోడ్పడుటయే విశ్వవిద్యాలయా శయముగ నుండవలెను.

ఈవిద్య క్షణమే మొదలగుట లక్ష్యభావముతో తిలకించుటచే నూతన చర్చింప నవసరములేదు. వీనిని విమర్శించుటకు మనకిప్పుడు కాలపరిమితిలేదు. మానవ ప్రవృత్తుల నన్నిటిని అచ్చట కూడిన విద్యార్థులయందు గాంచుట కనుచుకుంటే, నిట్టి విధిని విశ్వవిద్యాలయమే బాగుగ నిర్వహింపగలదు. అందుచే విశ్వవిద్యాలయ నామము సార్థకమగుచున్నది. ఇందు మూలముననే కార్యదీక్ష గల విశ్వవిద్యాలయము లెల్లప్పుడును తమ దృక్పథమును విశాలమలము గావించుచు, నూతన కళా సంబోధనార్థము నూతనపండితుల నియమించుచుండును. మానవాశయములు పెంపొందు కొలదియు, విశ్వవిద్యాలయములుకూడ అభివృద్ధి నొందుచుండ వలయును.

అంగ్ల దేశమునకు నీ భావపునర్ధరణ కాలమున విశ్వ విద్యాలయములు కూడ నిండులకు తోడ్పడుట తత్వవేదము. విమాన నిర్మాణము మున్నగు సర్వవిషయముల నెల్ల సేపుట కిది పూనుకొనవలెను. విశ్వవిద్యాలయములు ప్రపంచవిషయముల గూర్చి చింతించుచున్నవో, విజ్ఞానాభివృద్ధి కవియెంత తోడ్పడుచున్నవో, ఆ ని ప రి త్త ం చు ట కల్గవలెను అధికారముకలదు. ఈ ప్రతిష్ఠాపనము లందు విద్య నేర్పియుండుటకు కత్తి చేబూని యుద్ధభూమికి నోయి యుండ, దేశముననున్న వృద్ధులెల్లరును తమ మనోబలమును విని యోగించి, విమరూపముచున్న సంఘస్థితిని గూర్చి దీక్షాలోచనగావించుచు, దేశోద్ధరణమునకు చేయూతి యొసంగునెడల దేశమున కెంతయు లాభదాయకముగ నుండును. ఇది నిజమగు స్యాధికారముగ మే గదా?

ఒకవిషయమున మాత్రము మన అంగ్ల విశ్వవిద్యాలయములు ప్రశంసనీయ మగుకార్యమును జేసినవి. రసాయన, పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రములయందును, ఇంజనీరింగు, ఆర్థిక శాస్త్రములయందును విశ్వవిద్యాలయ పండితులు ప్రభుత్వమువారికి సహాయ మొసంగుచున్నారు. గంగామము విజయవంతముగ కొనసాగుట కీసాహోద్య మమూల్యమైనది. యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామిక, వాణిజ్య పునరుద్ధరణమున నీపండితులు దేశమునకు చేయూత యొసంగ గలరని మేము చెప్పగలము.

కాని, దేశావసరము లింతకంటె నెక్కుడుగ నున్నవి. రాజకీయములు, కార్మికోద్యమము మున్నగు ఘనసంస్థలకు సంబంధించిన విజ్ఞాన సంపాదనమునకై ప్రజలొసంగుచున్నార. పారిశ్రామిక విషయములయందు మనము పనిముట్లను వృద్ధిపరుచ నవసరములేదు. అందుపనిచేయు మానవశక్తి గుర్తించుటకే మనము ప్రయత్నింప వలసి యున్నది. మన స్థానిక, అంతర్జాతీయ రాజకీయము లన్నియు దారిద్ర్యముగానక, ఆగమ్యహర్షమున బడియున్నవి; మన విద్యావిధానమంతయు కల క్రిందనేది; సాంఘికసంబంధములే మన మెదుకొనవలసిన ఘనసమస్యలు. ఈసాంఘిక నిర్మాణ గమ్యస్థలనే మనము పరిష్కరింపవలసి యున్నది. మానవు లెక్కుడుతృప్తికరము లగు పరిస్థితులలో నివసించ నభిలషించుచున్నారు. కూలివారి చేసే చేపించు కూలివానికని, వ్యాపారము చేయువర్తకులకును తోగములనివారించు వైద్యులకును యువయోగ కరముగనుండి, సాంఘిక ప్రవర్తనసూత్రముల బోధింపగలవాడు మనకు కావలసియున్నాడు. ఏబదివత్సరములకు బూర్వము సంఘశాస్త్ర చర్చకై యొక సభను స్థాపించుననెడి ప్రయత్నములు జరిగినవి. కానిమానూ ఆ ర్హాట్లు ఆశాద్యమమును నెరవించెను.

ఉద్యమము విఫలమాయెను. విశ్వవిద్యాలయములు తమ స్థానమును నిలుపుకొనవలయు నెడల, వైనచేక్కొనబడిన విఫలత్వమును గాంచి, అందులకు క్రింద ప్రతికారమును జేయవలెను. చారిత్రముల వేదాంతశాస్త్రవేత్తలు తమతమ పతనమందీరములనుండి యావలకువచ్చి సంఘావసరముల గూర్చి యోచింపవలెను. ఈసాంఘికవిద్యయే విజ్ఞానదాయకము, మానవోపయోగ కారకము. మానవోద్యమము గూర్చియు మానసిక కత్తిగూర్చియు, సాంఘిక నిర్మాణము గూర్చియు వారు యోచింపవలెను. అంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము లీయదృష్టవశం కల్లు ప్రభుత్వైత మొసంగుచున్నవో, యెంతవరకే విషయానుగుణముగ వర్తించు చున్నవో అనిపరీక్షించిన రెండల, మనము కొంచెమాకాభంగము నొందవలసి వచ్చును. లండనునగరము నందలి ఆర్థిక, రాజకీయశాస్త్ర పాఠశాలలు చాలకృషిసలుపుచున్నవి. కిర్కల్డ్రి, మాగ్నిగర్ మున్నగు ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞు లీవిషయమైన విజ్ఞానాభివృద్ధికి సహాయమొసంగు చున్నారు. కానిమొత్తముమీద దేశమంతయు నిట్టికళల అభివృద్ధికై యెదురుచూచుట లేదని యొప్పుకొనక తీరదు.

ఈ విషయముతో చదువరుల కెట్టి సంబంధమున్నదని కొందరు ప్రశ్నింప వచ్చును. విశ్వవిద్యాలయ పండితుల వద్ద విద్యగలవినవారు సహిత మీ విషయమంత ప్రాముఖ్యమైనదికాదని తలంచి, దీనిని అలక్ష్యముచేయవచ్చును. కాని విశ్వ విద్యాలయవిషయములు సర్వప్రాముఖ్యము గలిగియుండవలెను. ఈ నూతనకళమునందు, జాతీయమోక్షమునకు దేశమందలి సర్వ కర్తులవసరమగు సహజ దీక్షి కత్తిసంపన్న మైన యీ ప్రతిష్ఠాపనమును దేశము నిర్లక్ష్యముతో తిలకింపుచు, మిన్నకుండకాలదు.

ఇక నొక దృక్పథమునండి యాపరిస్థితులఁ దలకింటిము. ఈ పున్దిర్మాణమునకు ప్రకృతి శాస్త్రమందలి చాల పరకు తోడ్పడినది. జీవాశాస్త్రజ్ఞులును, పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులును, కేవలజ్ఞానాభివృద్ధికి సంకల్పి నొందక, తమ విజ్ఞానము కార్యాచరణములగుటలకు కృషి సలిపియున్నారు. వైద్యము ఇజిప్టును మొదలగు శాస్త్రములలో పాండిత్యము గడించి నవారు దేశమున కెంత యుపకృతి జేయగలరో చేరచెప్ప నవసరములేదు. కళలు, భాష, చరిత్రలు, వేదాంతము మున్నగు శాస్త్రములుకూడ కార్యాచరణములై, రాజకీయ, వాణిజ్య పారిశ్రామిక విషయములయందు మానవులకవలసినట్లుండవలెను.

ఈ లోకమును పూర్తిచేయుటకు కాలము మించలేదు. రాజకీయ శాస్త్రవేత్తలు, వర్తకుడును యిదివరకు వీనికాదర మొసంగకపోవుటచే నివి లాభకారకములుగ నుండవలెనని పోయినవి. కాలగతి మారుచున్నది. కావున విశ్వవిద్యాలయము కీకార్యమునకు సమముకట్టి జాతీయ సేవజేయుటకు కాలము వచ్చినది. విద్యార్థులకు లెల్లరును సామాన్యజనపథములకు రారు. కాని సమయమునకు తగిలించినవ ర్తించునెడల వారికధికారము వృద్ధికాగలదు. ఏలనన, భూతకాల విషయకవిజ్ఞానమును, తత్వ శాస్త్రజ్ఞుని దీక్షాలోచనమును, ప్రపంచమున కత్యవసరము. విద్యార్థులకు లా మార్పించినజ్ఞానమును, తమకాలపు సమస్య పరిష్కారమునకై వినియోగపరుచవలెనని ప్రపంచము వాంఛించుచున్నది. రాజకీయ, సాంఘిక, పారిశ్రామిక కాభానిర్మాణము గావించి, పరిశోధకమండలములచే తదిజ్ఞానమును లోకోపయోగార్థము వినియోగపరుచుటకు విశ్వవిద్యాలయములు ప్రయత్నించు దనక, ప్రభుత్వమువారు వానికి సహాయమొసర్పరారు.

వెండిబంగారు నాణెములు.

సావరసల (వెడ్డకాసులు)తో సమానమగు తూకము ఆకారము సొగసుగల మొహరీలను పోతపోయించుటకును మొహరీకి రు 15 లు ధర ఏర్పరుచుటకును వానిని నోట్లను పంజాబులో గోధుమల కర్రను నిమిత్తము వాడుకలో నుంచుటకును దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. ఇండియాలో క్రొత్తగా నేర్పబడుచున్న టంక లలో ఇంకను సకరసలను పోతపోయించుట ఏర్పాటు పూర్తిగానందున మొహరీలను పోయించుట కేర్పాటు చేయబడినది.

కరిగించుట.

వెండిబంగారు నాణెముల కరిగించినవారిపై వధికము గచర్యజరిపి కరిగించునందే చేయుటకు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. కరిగించునందేని 1917 జూనులో దొరతనమువారిజ్ఞాపించిరి. వాణెములను పాతర చేయుట ముదుపులుకట్టి మూలపెట్టుట దొరకనుచుకట్టి దాని పెట్టుటకరిగించుట మున్నగువి చేయుటండియధ్యమునకు సహాయముజేసినవారగుదురనిగూడ దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయియుద్ధసమావేశము.

బొంబాయి గవర్నరు గారిపేరుమన "తీర్మానములసందర్భమున బహిరంగచర్చ జరుప నిచ్చెదమని" అధికారప్రతినిధులలో నొకరు ముంగుగా తెలిపి యుండెనని తిలకు, బొమ్మంటి, హార్నికె, జమ్నారాసు, కేల్కారుగార్లు ప్రకటించినసందర్భమున గవర్నరుగారి అంతరంగిక కార్యదర్శి కేల్కారుగారికి వ్రాసిన ఈ క్రిందియుత్తర ముత్సాహకరముగ నుండకమానదు. ఈ యుత్తరమునందు వైవిధ్యమును గూర్చి (బహిరంగచర్చ) నమృతముగ చెప్పబడినది. ఈ నమృతముననే కేల్కారు తిలకు గార్లు ప్రసరించిరి.

గవర్నరుగారి, 7 జూలై 1918

ప్రియమైనకేల్కారుగారికి,
రాబర్టుగారికి మే 30 వ తేదీని మీరు వ్రాసిన ఉత్తరమునకు ప్రత్యుత్తరముగ నీక్రిందివిధమున వ్రాయుటకు గవర్నరుగారునజ్జ నొసగిరి.

(1) సభాకార్యక్రమవిషయములు ముందుగా తయారు చేయబడి, వానికనుగుణ సభ కావ్యసంబంధించినవారికి ముందుగా పంపబడును. (ఇది జరుగలేదు. సంపాదకుడు) (2) సభయెదుట నుంచవలసిన తీర్మానముల నుపపాదించి, అనుబంధించి, బలపఱచుటకు కొందఱు వక్తలు ముందుగా నేర్పబడువలెను. వీరుప్రసంగించిన వెనుక బహిరంగచర్చ జరుపబడును. (3) థిల్లి యుద్ధ సమావేశమునందు తీర్మానింపబడినవాని నమలుజరుప గలగుటచే బొంబాయి రాష్ట్రీయ యుద్ధసభా తీర్మానములు నుండును. తీర్మానములు 2 మాత్రముండును. మొదటితీర్మానము సాధారణవిషయముగను రెండవ తీర్మానము నిర్దిష్టవిధాన సూచకముగను నుండును. సవరణ లంగీకరింపబడవు. చర్చయందు ఉపన్యాసకులుచేయు విమర్శలును, సూచనలును ప్రభుత్వమువారిచే జాగ్రత్తగా యోచింపబడును. రెండవ తీర్మానము నందు సూచింపబడదగు సూచనల విషయములు అనుబంధముగా కార్యక్రమపునకల్లో పంపబడును. ఆసూచనల గొకకాల్కి కేలగారు వివరించి బోధపఱచెదరు. (4) తీర్మానములను తయారుచేయుటకు గాను ముందుగా ఇంకేసభయును జరుపబడదు.

(సంత.) జె. కె. రార్.

ఈక్రిందియుత్తరము బొమ్మంటి గారికి పంపబడినది:—
పొలిటికల్ డిపార్టుమెంటు.

నెంబరు 4589 బొంబాయిభవనము.
జూన్, 6, 1918

ఎన్. ఆర్. బొమ్మంటి గారికి,
అయ్యా, జూన్ 6, 1918-వ తేదీని బొంబాయియుద్ధ సమావేశమును గూర్చి మీరు వ్రాసినయుత్తరము సందర్భమున తీర్మానములకు సవరణ లంగీకరింపబడవలసిన రాజధానియందలి మనుష్యుల వస్తువులముల యభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వము వారు సూచించు సూచనలపై సభలో చేయుటకు విమర్శలును సూచనలును ప్రభుత్వమువారిచే జాగ్రత్తగా యోచింపబడుననియు తమకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాయగోరబడినది.

(సంత.) ఎల్. రాబర్టుసన్.
ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యకార్యదర్శి.
(బొంబాయి క్రానికల్.)

బెసంటుగారి యుపన్యాసము.
మొరార్టీ గోకులదాసు హోటల్ "ప్రత్యేకావసర కాంగ్రెసుసభ; నూతన దృక్పథము" అను విషయమును గూర్చి బెసంటుగారు యుపన్యాస మొసంగుచు నిట్లు చెప్పిరి: సంస్కరణములు ప్రకటింపబడిన నెలదినులకొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభను గావించుటవసరము. ఇంక అభ్యుత్థాని యొక్క కొనుటలో మహమ్మదాబాదు రాజాసాహేబుగారి సంగతి ప్రత్యేక ప్రశంసనీయము. అతడు కాంగ్రెసు లీకల వికమత్యమునకు గురైన నున్నాడు. సంస్కరణముల నింక మరికొంత కాలము వరకును ప్రకటింపబడుటకు జూడ నవిఅనుకొనిన వాటికంటె చాల స్వల్పముగనున్నట్లున్నది. అందుచే మనము దేశమంతటను ఆందోళన మొనరించుటావశ్యకము. బొంబాయి యుద్ధసభలో విల్లింగ్డుప్రభువుగారు హోమయాలయల నిందింతుట ఏమియు బాగులేదు. అది చాలవిచారకరము. డాక్టర్ నాయరుగారు రాంగ్లదేశమున రాజకీయ వ్యవహారములనుగూర్చి చర్చించుట వాస్తవమని అతడు జప్తిగుప్తకలోచనము. అసంతోషము మొత్తము దేశ సంరక్షణార్థమును, సామ్రాజ్యపారిత్య సిద్ధి కొరకును నైస్యమున జేరుటావశ్యకమనెను. అట్లుచేసిన "యుద్ధానంతరము హిందూదేశము తనప్రపంచమున దృఢతరమును, ప్రతిష్ఠాపనలందు బలవత్తరమును గ్రేటు బ్రిటనునకును ప్రపంచమునకును "స్వాతంత్ర్యము నాజన్మస్వత్యము" నేను దాని పొందిరెద"నని చెప్పగలడు"నెను.

హిందూదేశమున
శతఘ్నులు: మందుగుండు
సామానులు.

రాజేంద్రబాబు ఆచార్య బి. ఏ. గారు "హిందూస్థానీ" పత్రిక కీవిషయమై యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—
"హిందూదేశమందలి శతఘ్నులు మున్నగు ఆయుధ సామగ్రిల చిత్రము జూచియెడల నవి విరోధాభివృద్ధి నుండి యాదేశమునకు ప్రవేశము గాంచినవి స్పష్టమగు"నని డబ్బు, ఇన్స్, వి. సి. ఎన్. గారు వ్రాసియున్నారు. ఈశతఘ్నుల నుపయోగించు విధానమును జిప్సీలు అనువారు విరోధాభివృద్ధి ప్రవేశపెట్టినది. మెక్రిచ్చిగారు "హిందూదేశమందలి జిప్సీలు" అనుగ్రంథమున వ్రాసి యున్నారు. ఈవాక్యమునే ఇంగ్లీషు గారు ఖండించుచుండిరి. 12 వ శతాబ్దికిపూర్వమెరోపాఖండవాసులు శతఘ్నుల యుపయోగము గూర్చి యేమియు నెఱుంగకుండెదనని విషయము చరిత్రాత్మకమగుటచే ఇంగ్లీషుగారి వాక్యము వోషసంయతమని వ్యక్తమగుచున్నది. వీరు నూత్రము నించుక వివర్ణింతురు. ఈక్రిందపదహారవంతు విషయముల బట్టి మందుగుండు సామానుల గురించియు, శతఘ్నుల గురించియు విరోధాభివృద్ధి హిందూదేశమునకు బోధింపబలియుండదని తెల్లము కాగలదు.

క్రీ.వె సుమారు 868 వత్సరమున ఆరబులు కాంప్టాటినిపిలు పట్టణమును ముట్టడించిరి. ఆకాలమున హెలియా పోలీసు వాస్తవ్యుడగు కల్లీనికాను అను శిల్పికారుడు పెద్ద నోయగు కొన్ని మృగములను చిత్రించెను. ఒక చతుర్భుజమగు యుగ్లతసాధనమునకు ఈ రాక్షసుల నోటినుండి మందుగుండును, రాళ్లును శత్రువులపై ధియంకరముగ వర్షించునట్లు రాపిట్లు చేయబడినవి. మందుగుండు సామానుల సహాయమున దూరమున నున్న శత్రువులను గాల్చుటకు వీలగునని విరోధియనులు గ్రహించుట కిదియే ప్రథమము. గుగ్గిలము, నూనె, గంధములు కలసిన దవ్యాపదార్థములనలనే వస్తువులపై నను దూరమునకు విసరవచ్చునను విషయము నొక వైజాంపైక రామమూర్తివద్దకుండి గ్రీకులు నేర్చుకొనిరి. దానిని "గ్రీకుస్ట్రా"ని జనులు పిలుచుచుండిరి. ఇదిద్రవపదార్థముగాని, ఘనపదార్థముగాదు. ఆనెక్కిట్టి అనుపేరుగల ప్రాన్నిగ్గును సన్యాసి మూరు1880 వత్సరమున తుపాకిమందుకరయారచేసెననిచెప్పెను. నోయబహుమూలముల ప్రకటించాగారమున తుపాకిమందుగుండు 1249 వత్సరములో వ్రాయబడిన యొక వ్యాసము కలదు. రోజురు బేకను అను నాతడు స్పెయినుదేశమున నున్న మూర్ఖవద్దకుండి తుపాకిమందును తయారుచేయు విధానమును నేర్చుకొనెనని వదలి గలదు.

స్పెయినుదేశముననున్న గాజాపట్టణము ముట్టడింపబడినప్పుడు జనుల సంగ్రామమున 1328 సంవత్సరమునందు దూరమందున్న శత్రువుల నంత మొందించుట కీమందుగుండు సామాను లుపయోగింపబడినవి. ఇందుల కిదియే ప్రథమము. ఆంగ్లదేశము వీనిని ప్రప్రథమమున 1350 వత్సరమున నుపయోగించినది. ఈమందుగుండుసామానులు గొట్టములవ్వారా యుపయోగింపబడుచుండెడివి.

పాదపుగ నుండి, లోపల జాలగనున్న యొక ఆయుధము రామాయణమున దేర్కొనబడినది. దీనికే "నాళిక" అని పేరు. దీని చివర నగ్నితోముట్టించి ఉపయోగించుచుండిరి. ఈ ఆయుధవర్ణనము వైకేంపాయన విరచిత మగు "నీతిప్రకాశిక" అను గ్రంథమున గాననగును. ఈ వైకేంపాయనదే మహాభారతమున జనమేజయునకు బోధించుటచే, ఈతని కాల నిర్ణయము కూడ ముగిసె! ఈతడే జనమేజయునకు తక్షశిలా నగరమువద్ద ధనుర్వేదమునుగూర్చి బోధించినట్లు "నీతిప్రకాశిక" యందు వెలుపబడి యున్నది.

జంటూ ధర్మకాస్త్రమున తుపాకీము వ్రాయుచు చాలుపాడుగా నిట్లు వ్రాసియున్నారు:— "శతఘ్నులు అను మాటకు సంస్కృతభాషయందు "అగ్ని అస్త్రము" అని పిలువబడును. మొట్టమొదట నీ ఆయుధ మొక వెదురుబొంగు మూలమున శత్రువులపై ప్రయోగింపబడుచుండెడిది. ఆకాలమున నిది యొక బాణపుకొనయందు అగ్ని ముట్టించబడి, యుపయోగింపబడినట్లు వర్ణింపబడియున్నది.

సుప్రసిద్ధుడగు అలెగ్జాండరు ఎస్టాటిటు లొక లేఖను వ్రాసెను. తాను హిందూదేశముపై దండెత్తి నప్పుడు హిందువులు తనపై మందుచున్న పిడుగులను తన వైద్యముపై పడచేసిరిని వ్రాసియున్నారు. అలెగ్జాండరు వైద్యముపై ఇండియనులు పిడుగుల వర్షమును గురిపించినవియు, అందుచే నాతడు సింధునదిని దాటిపోవలసినదేక పోయినదనియు ఫిలిస్టీనాకు లిఖించియున్నాడు. హిందూదేశమునకు అలెగ్జాండరు క్రీ.ము. 326 సంవత్సరమున వచ్చెనని తెలియును. వైసలేగ్గొనబడి

నట్లు అన్వేషింప యూరపుదేశమున తుపాకిమందును క్రీ. వె. 1380 వత్సరమున తయారుచేసెననియు 1323 వత్సరమున గాజా ముట్టడింపబడి యుపయోగింపబడినవియు, ఆంగ్లయులు దీనిని ప్రథమమున 1350 వత్సరమున నుపయోగించినవియు నెల్లరకు తెలిసియే యున్నది. ఇందలి సారాంశమేమి?

పశ్చిమాసియా యందు మంగోలు సామ్రాజ్యస్థాపకుడగు మాలాఖఖాను అను నాతడు 1258 సంవత్సరమున ఢిల్లీపైత్రవర్తి యొద్ద కొక రాయబారమునంపెను. ఈ రాయబారిని ఢిల్లీవర్తి యని మంత్రి ఉత్సవముతో బోయి యెదుర్కొనెననియు, 8000 అగ్ని కేటములు లుత్సవమున నుండెననియు ఫెరిస్టానునచరిత్రకారుడు వ్రాసి యున్నాడు. మరీ యా, ట్రై మూ రు త న స్వీ య చ రి త్ర యుండు భట్టి రు ముట్టడిని గూర్చి యిట్లు చెలిపియుండెను:— "ముట్టడిని తీవ్రముగ జరుపవలసివచ్చెను, పృథ్వివైకుసుకు అన కుటుంబున్న గోడకు సారంగము తగ్గివచ్చు ముగ్గురు ముగ్గురులెసనియు నాపైనివల కాజ్ఞాపించిరి. ఈ ఆజ్ఞానుసరముగ వైసిట్ లెల్లరును సారంగముల దగ్గిరి. యొద్ద మతితీవ్రముగ నుండెను. కొట లోనివారు వైకుండి, బాణములను, రాళ్లును, అగ్ని అస్త్రములను మునైసిట్లపై గురిపించెను, వారు వైక్యుముతో వానిలక్ష్యము చేసి తమ కార్యనిర్వాహణమునకై యుత్సాహముతో పనిచేయుచొచ్చి." మరీయు వైకుంధుధిల్లీపత్రవర్తియు నుల్లూను మహమ్మదుతో యుద్ధముచేయుచున్నపుడు, నుల్లూను మహమ్మదు 10,000 గుర్రపు దళముతోడను, 40,000 కాల్బలముతోడను, "125 యేనులతోడను యుద్ధమన్నుడై యెదుర్కొనెను. అందున్న చౌదాలలో బొంబను గుండ్రు, అగ్ని అస్త్రములను విసరుచు రనేకు లుండి." అని తెలుపబడియున్నది.

మూలము అల్లరియందు దాయూరుఖానునకు తోడ్పడినందులకు లావణ్యరాజుగ అనందపాజువై గజనీ మహమ్మదు 1008 సంవత్సరమున దండెత్తినట్లు. అనందపాలు గంగ్రామమున విజయమందుటకు హిందూ స్త్రీలందఱును తమ బంగారు ఆభరణముల కరగించి తమ రాజునకు కానుక సేసెననిరి. ఈ యుద్ధము గూర్చి "టాంకి ఫెరిస్టా" అను గ్రంథమున నిట్లు తెలుపబడినది:— "శత్రువుల పురోగమమున కాటంకము కల్పించబడి, వారి అవస్థుండ నము క్రమక్రమముగ బలహీన మగుచుండెను. అంతట నాకన్యకుగ రాజుండిన యేనుగు అగ్ని గోళములను బాణములను లక్ష్యముచేయుక హస్తమిరి వర్తించుచొచ్చెను." ఫెరిస్టా చేసిన యావర్ణనతోడు, మేజురుబరటె బ్రిగ్సు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— "ఈవాక్యములు సేనయాచిన వివిధ లిఖితపత్రములయందు వివిధవిధముల వ్రాయబడియున్నవి. కొన్నిటిలో "తుపాకి" అనుటకు బదులు "నస్తా" అనియు, "తుపాకి" అను మాటకు "బాణము" అనియు వాడబడియున్నవి."

మహమ్మదు ఖాసిము 111-12 క్రీ. వె. లో దైఖాలు కొటకు వచ్చినప్పుడు "మండెనిట్" అను నొక ముందునకు త్రోయుయంత్ర ముపయోగింపబడినది అల్పిలామారి "ఫాటూ హుల్లులాను" అను గ్రంథమున నిట్లు వ్రాసియున్నాడు. "దేబులవద్దకున్న దేశమున మిగుల నెత్తగు కొయ్యయిండెను. దానిపై నొక యెట్టి పతాకము కట్టబడియుండెను. తానుచేసిన కార్యమునుగూర్చి వాజ్ఞాజుతు తెలుపుచు, ఇక ముందేమి చేయవలయునని మహమ్మదు ఆతని నడిగెను. "మండెనిట్" యొక్క క్రిందిభాగము పొట్టిచేసి దానిని బండిపైనుంచి ఆపతాకముపై ప్రయోగింపవలసినదని ఆతను ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. జాట్సుకును మహమ్మదుకు (క్రీ. వె. 1018 సంవత్సరమున నొక నాకాయుద్ధము జరిగెనది. మహమ్మదు 1400 యెడలను నిర్మించెను. అందొక్కొక్క నాకాయుద్ధముపై దేసి అగ్ని గోళములుండెను. ఈగోళముల నలసినే శత్రునాకలు అగ్నిపాలైనవని చరిత్ర ననకు వెలుపుచున్నది.

రాజధాన చరిత్రయందు కర్నూలు టాకు యిట్లు వ్రాసి యున్నాడు:— చందు అను హిందూ కవివరుని పద్యములలో అగ్నియంత్రములను, అందునుఖ్యముగ నళగోళములును (Tube Balls) ఉపయోగింప బడుచుండెడి వని తరుచుగా నుడివయుండెను. కాని యివి తుపాకిమందులక ప్రయోగింప బడెనో, మరియేవిధమున నుపయోగింపబడెనో తెలియదు. "సమరములోని అగ్ని పక్షముల"ని పెద్ద తుపాకులకు నాహంతికముగ నీకవీశ్వరుడు చెప్పుచుండెను." చందుని కవితాకాండములోని 150-వ పద్యమున "ఓ! గత్తి ప్రభూ! నీకవచము తొడగికోసి, నీ అగ్నియంత్రముల సంసిద్ధము చేయము" అని వ్రాయబడియున్నది. 257-వ పద్యమున "తుపాకులును, శతఘ్నులును గంభీరవాదముల జేసినవి. అందలి గుండుచేసినవర్ష 10 కాసుల (Kes) దూరమునకు వివరముచుండె నను మాటలు గలవు.

ఈ విషయముల నన్నిటిని పరికించినచో, క్రైస్తవయుద్ధము సెనరును కలలోపైన దలంపనవచ్చును, భారతీయులు తుపాకి మందును, అగ్నియంత్రములను యుపయోగించు చుండిరిని తెలు తెల్లము కాగలదు. (సశేషము)

వెల్లింగ్లను ప్రభువుగారి నిశ్చలత.
బొంబాయి యద్ద సమావేశమునందు మొదటి తీర్మానము సందర్భమున "రాజకీయ చర్య" యంగీకరింపబడెదను కారణమున కేల్కూరు లిలకుగార్ల యుపన్యాసముల సందర్భములని త్రోసివేయుటయందు గవర్నరుగా రెంత నిశ్చలబుద్ధి గలిగియుండినది ఈక్రింది కొలహాతూరు మహారాజాగారి యుపన్యాసము నుండి తెలియగలదు:—
మనము హృదయ పూర్వకముగా తోడ్పడు సందర్భమున పోరాడుచు మనకు ఉత్తమ వైనికోద్యోగములను, ఉత్తమ రాజకీయ స్వత్వముల నీయవలెనని మరతులను చెప్పట కిది సమయముగాదు (ఉత్సాహము) మన కార్యములనలన ఆస్వత్వములకు హక్కును సంపాదించవలెను. మన రాజధక్తివలనను, సామ్రాజ్యప్రేమవలనను ఆస్వత్వములను సంపాదించవలెను. (వినుడు, వినుడు) ఈ రాజధానియందు సాండ్ హార్టునంటి దొక దానిని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుటకు సమయమువచ్చిన దనుట నిస్సంశయము. ఇది, యుద్ధరంగమునందు ఇదివఱకు రక్త ప్రాణములను సమర్పించి ఇప్పటికిని సమర్పించుచున్న శూరుల మహాకార్యములనలనే సమకూరవలెను. యుద్ధరంగమున మన శౌర్య ప్రతాపముల మూలమునను, రాజధక్తి ప్రదర్శనముల మూలమునను మనము కోరినవానిని మన కొనగుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి ధితులగు ననకాశము గలిగినవచ్చును, మనము వారిని ప్రాణము పడుట యెందులకు? నేను అన్నదనైనకవఱకు ఒక కమిషను నా కీయవలెనని యడుగను. అందువలన నేను నిరుపయోగముగ నుండుటయే కాక ప్రభుత్వమువారి కభ్యంతరకారితానుగూడ నుండును. ఇప్పుడు సేనలోనుండి యుద్ధరంగమున ప్రఖ్యాత సేనాధీశుని భారతీయ సైనికులకు కమిషనులనిచ్చినచో అర్హమైయుండును. ఇప్పుడుమాటలతోపనిలేదు. కార్యములేయవలెను. నోటిని కలమును తీవ్రముగా నుపయోగించుటకది సమయముకాదు. కత్తిపయోగింపవలసినసమయము. దీనికిపూర్వాకులుమాడ్చుకుండు (కరతాళములు) ఇది రాజకీయ చర్యగానిచో ఇంకేది, రాజకీయ చర్యయగునో తెలియుటలేదు. మహారాజాగారి భావముల సంగీక జాలని ప్రతివానిని, వైయుపన్యాసమునందలి ప్రతికార్యమును సక్రమ కేవలము. (బొంబాయి క్రానికులు)

ధర్మవరము వార్తలు.
(ఒక విలేఖరుని వర్ణనంబడి)
సభలు.

ధర్మవరము, జూను 14:—ధర్మవరము క్రిక్రిమాకోక్తి యొడెదురు గమాజపక్షమున పేటలోని నాటక భవనమందు ఎన్. కూరత్తాభాస్కర్ అత్యుంగారి యాజమాన్యమున నాంధ్ర భాషాచరిత్రమును గూర్చి పెండ్లాలు గుబ్రహ్మణ్య కాస్తూరిల వారు రెండు గంటలకాలము నువ్వక్తముగ నుపన్యసించిరి. జూన్ 15-వ తేదీ వైసమాజ ధర్మగ్రంథాయతన పక్షమున పుట్లమ్మగుడి బహిరేక్షమునందు పాగాల బాలపుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఆంధ్రభాషాభిజ్ఞులును దేశహితాభిజ్ఞులును నగు హత్తి శంకరరావుగారు మన ప్రస్తుత కర్తవ్యమును విషయమును సుమారు రెండున్నర గంటలకాల ముపన్యసించిరి. ఈమహావారి విన్యాసము వ్రాయబడున వేద్యవృద్ధులకు యువకులకు బాలకులకు సయిత ముత్సాహ సంజనికముగ నుండినది. జూన్ 15-వ తేదీ సాయంకాలము ధర్మవర స్వరాజ్యసమితి వారు పుట్లమ్మగుడి ప్రాకార ప్రదేశమున సమావేశులై చేసిన తీర్మానము. శ్రీమాంతుగ్య చేప్పి పద్ద ప్రభువులు సిద్ధపడి యుండు సంస్కరణ విధానమును హిందూదేశ ప్రాచులైన సిడెకోహమ్ ప్రభువుల దుర్మార్గపు సలహాలలోపై అపి పెట్టక భారతదేశ జనులకు రక్షాత్సాహము గల్పించుటకై దానిని వెంటనే ప్రకటించుట యత్యవశ్యకము కనుక దానిని వెంటనే ప్రచురించవలసినదని యుద్ధయంత్రవర్గము వారిని కోరుచున్నాము.

జేగు
వారమునందు నుండి ధర్మవరము మహామార్గవ్యాధి ప్రారంభించు చున్నదనుటకు నూచనలు గన్నట్లుచున్నవి. వర్తకుల యుద్ధభాగ గొన్నింటి నెలుకలు పడుచున్నవి. గడ్డలుకట్టి జ్వరముకాచి యిద్దఱు చని పోవుటయు సంభవించినవి.
సంతయందు కలవరము.
జూన్ 15-వ తేదీ పోషవారమున ధర్మవరము సులతలో ఉన్నట్లుండి లూటీ కలకుల ముట్టి కొంతసేపటి కాగి పోయినది.

గృ. ఎస్. జి. సింగ్ గారు:— మీరు సురక్షితముగా ఉండను సగమును చేరదని తెలియచెప్పినది.

కోల్పోయిన మహారాజుగారి చిన్నకుమారుడు మహారాజుగారి కుమారుని క్రిందటి బుధవారమునాటిరాత్రి గుట్టుముడి నుండిపడినది. మెదడునకు దెబ్బతిగిలెను.

అమరావతికి బొంబాయి నగరమునది ఉప్పు, బొగ్గు ధరలను నిర్ణయించిరి. యధ్యమునకు భార్యము బొగ్గులధర మునుగునకు 9 అణాలు. ఇప్పుడు రూ. 1-2-0 లుగ నిర్ణయించ బడినది.

సామ్రాజ్య యుద్ధసభ భారతీయ ప్రతినిధులు:— పాటియాలా మహారాజుగారు గృ. ఎస్. జి. సింగ్ గారును సురక్షితముగా ఉండను సగమున ఈ నెల 12 వ తేదీన చేరి గది ఇండియా మంత్రిగారు ఇండియాదొరతనమునాటికి తంతు వాడైనామిరి.

ధిన్మియుద్ధసభ:— ధిన్మియుద్ధసభా కార్యక్రమములయందు సభికులు లోక ప్రజలకును ప్రకటించిరి. అందు చక్రవర్తి గారి సందేశమును, రాజప్రతినిధిగారియొక్కయు, తక్కినవారి యొక్కయు ఉపన్యాసములును, ఉద్దేశముల ప్రకటించుప్రకటనములును, ఫలితములను అన్నియు ప్రచురింపబడినది.

నిన్నటిదినము కలకత్తా బ్రాహ్మణులు సందర్శించు దంతస్థులపైడ నేలగులెను. క్రిందిఅంతస్థులో పనిచేయుచున్న నలుగురుగురు మూలము దానిక్రిందపడి మరణించిరి ఒక చీనాదేశీయుడు సందర్శించబడినది. మూడగుల లోతుకుండి క్రిందపడియుండి అతడు అనుభవించుచున్నది. రాత్రంతయు సంతక ప్రయత్నములు జరిగినవి.

క్రిందటి గురువారమునాటి సాయంత్రము విల్లింగ్డను సభిగారు గృ. గోవాస్థిపురమందొరమున తెరచిరి. అది రాజులు ఇష్టము లు లో కొంతభాగము. ఈమందొరము గృ. గోవాస్థి జనాంగణము విరాళము. దానికట్టుటకు కిలక్షుల రూ. 500000 వ్యయమయ్యెను. వైస్రొలు విక్రమింప గృహముగ నది వాడు బడుచున్నది. పిమ్మట గండు ప్రజలు కొలదిగ బాడుగ నిమ్మరు సాధారణ సభల జనప్రకృతమును.

సార్వభౌమ మిల్టన్మైకేనున కొట్టితములు:— సార్వభౌమ మిల్టన్ తా నవివాహితుడనని చెప్పి పి. జే. పెర్మనును మోసపని అరెస్టుమార్చిన వివాదము చేసికొనుటకు కృషియించెను. ఈమోసము తెలియగానే పెర్మను కేసుచేసెను. అప్పటికతని కుమార్తెనగునా ముద్దాయి లేవదీసికొనిపోయెను. కలకత్తా ప్రాంతీయ విచారణచేసి ముద్దాయిప్రకర్తన, ముక్రమైనను ఆ కేసును ప్రకార మరెనిగింప నీలులేదని తీర్మానించిరి.

జూన్, 14 వ తేదీన కమ్యూనికేషన్ యుద్ధ ప్రకటనల మొత్తము రూ. 13,45,04,800 వికరములు. బెంగాలు రూ. 6,70,99,000 లు; బొంబాయి రూ. 2,99,46,800 లు; సంయుక్త రాష్ట్రములు రూ. 1,04,43,900 లు; మద్రాసు రూ. 1,01,75,700 లు; పంజాబు రూ. 66,36,400 లు; బర్మా రూ. 38,67,600 లు; మధ్య రాష్ట్రములు రూ. 10,69,200; బీహారు ఒరిస్సా రూ. 9,58,200; చిల్లర రాష్ట్రములు రూ. 47,85,800.

దొరతనమునాడు తమ సేవకుల యధ్యము నిమిత్తము విదవిపెట్టుట చాల ప్రశంసనీయుముగ నున్నదని ప్రయోగించుచున్నది. ముఖ్యముగ నిదివరలో సంపద యుద్ధముల బుద్ధివైధ్యమును బట్టి నీచర్య మరయు ముఖ్యము. ఉద్యోగుల నిట్లంపవలసినదని కోరుటకు భార్యము దొరతనము వారు చేయిమంది "గజెట్టెడ్" ఉద్యోగుల సంపద. వారుచాల ప్రఖ్యాతిని సంపాదించిరి. 1914 వ సంవత్సరములో ఇండియా సినిమా సర్వీసుపరిక్షయందు తేన 7 గురిలో కొక్కడు మాత్రము మిగిలియున్నాడు. తక్కినవారు యుద్ధమున నిహతులైరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనాంశములు:— స్థానిక స్వపరిపాలనాంశముల సంగతి నితరసంబంధములకు నలుగురు యూరోపియన్లు 7 గురు భారతీయులకు గల సంఘమునుకొనగా దొరతనమునాడు నియోగించి. (1) ఎన్నికాధికారులకు జేరి నిబట్టి నిర్ణయింపవలసినది? ముఖ్యము లోకము బోధించు ఎన్ని

కల నిర్వహించు పెట్టు? (2) ముఖ్య కార్య నిర్వాహ కోడొక్కగుల నియమించు పెట్టు? సంఘములు ప్రత్యక్షముగ నెన్నుకొనవలయునా? దొరతనమునాడు నియోగించ వలయునా? (3) పురపాలక సంఘసభ్యులు సమీప గ్రామములం దుండెట్లునా? అట్లయినవారి సభ్యుల పెట్టు మార్పులయెను? సభ 17 వ తేదీన సమావేశమగును.

Simla Gold and Silver Coins. Gold Mohurs to be Introduced.

SIMLA, June 14. A Gazette of India Extraordinary issued to-day publishes an Ordinance empowering the Government of the India to coin gold mohurs or fifteen rupee pieces of same weight, fineness and dimensions as sovereigns. The new coins will be full legal tender at fifteen rupees each and the intention is to use them in conjunction with notes to enable the Wheat Commission to carry out his programme of purchase of wheat in the Punjab. Owing to some delay in the coinage of sovereigns in the branch of the Royal Mint recently established in India the coinage of these gold mohurs has been decided on to supplement the rupee stocks of the Government of India.

Melting Coins Prohibited.
The Government of India announce their intention to take steps to check the practice of melting gold and silver coins by resorting more freely than they have hitherto done to prosecutions for breach of the rules issued in June 1917 prohibiting melting.
They also point out the important service which the public will be rendering towards the prosecution of the war by discontinuing the practice of hoarding or melting or silver coin.

Mr. Montagu's Proposals to be Published. As Soon as Printed Copies are Ready.

SIMLA, June 14. A Press communique says:—The following statement was made by the Secretary of State for India in the House of Commons on the 13th instant in reply to a question by Sir Herbert Roberts whether Mr. Montagu was in a position to make a further statement with regard to H. E. the Viceroy's and his report on the subject of the Indian Constitutional Reforms:—The Viceroy and I have embodied our proposals for carrying out the decision of His Majesty's Government of August last in the form of a report to the War Cabinet. It will be remembered that in the August announcement it was stated that ample opportunity would be afforded for public discussion of the proposal which would be submitted in due course to Parliament. Owing to their heavy pre-occupation with the immediate work of the war the Government have not yet been able to consider the report and to formulate their conclusions upon the proposals contained in it but they have decided that it shall be presented to Parliament as soon as sufficient copies are available in India and here so as to afford the opportunity for public discussion promised in the August announcement and so that in coming to their final decision the Government may have the advantage of considering any suggestions to which its publication may give rise.

The Government of India have received a cable from the Secretary of State that the Maharaja of Patiala and Sir B. P. Sinha reached England safely on the 12th inst.

Delhi War Conference. Proceedings Published in Pamphlet Form.

SIMLA, June 14. The proceedings of the Delhi War Conference are now published officially in a pamphlet form including the King-Emperor's message, the Viceroy's and other speeches, a list of members' reports of the committees and communications explaining the objects and summarising the results.

Sale of War Bonds.

SIMLA, June 14. The sales of war Bonds at Bank and Government offices up to the 14th June amount to Rs. 13,45,04,800 and are distributed as follows:—

	Rs.
Bengal	6,70,99,000
Bombay	2,99,46,800
United Provinces	1,04,43,900
Madras	1,01,75,700
Punjab	66,36,400
Burma	38,67,600
Bihar and Orissa	9,58,200
Central Provinces	10,69,200
Assam	72,600
and Minor Administrations	47,35,300

Calcutta Bandman Company Case. Suit Dismissed with Costs.

CALCUTTA, June 14. At the High Court to-day before Mr. Justice Chaudhuri the suit instituted by Mr. Maurice E. Bandman against Miss Tommy Sturdie, a theatrical artiste, to restrain her from leaving the Bandman Company and taking up service elsewhere during the pendency of her agreement, came to an abrupt termination. During the hearing of the case the defendant filed two medical certificates proving her bad state of health and recommending her to go to a sanatorium at once. To-day on behalf of Mr. Bandman it was stated that the plaintiff was satisfied that it would not be right that the defendant should go on acting. The plaintiff offered to pay her expenses for going and staying at a sanatorium in India during the period of the contract, or, if she liked, to pay her passage back to England and pay her costs of suit. The defendant urged that the suit should be dismissed with costs which was done.

Sergeant Milton's Conviction. Set Aside by High Court.

CALCUTTA, June 14. At the High Court to-day the Chief Justice and Mr. Justice Beachcroft disposed of a rule obtained by Sergeant Milton who was convicted by the Third Presidency Magistrate of cheating and sentenced to two months imprisonment. The case against him was that he had become engaged to the daughter of the complainant Mr. P. J. Sherman by falsely representing that he was unmarried. When this misrepresentation was discovered the girl left her father's house. Their Lordships held the complainant's mind was damaged not by deception but by the alleged seduction of the girl. Although condemning the conduct of the petitioner their Lordships held that the facts did not bring the case within the terms of section and acquitted the petitioner.

CALCUTTA, June 14. To-day at about noon a three storied building in Blackburne lane in the Chinese quarter of the town collapsed. Four or five cooly women working on the ground floor were buried alive. One Chinaman was rescued. He was dug out from three feet of debris and removed to hospital. Rescue work will continue during the night.

Bombay Questions of Local Self-Government. Bombay Government Appoints a Committee of Eleven.

PUNA, June 14. The Bombay Government has appointed a committee consisting of four European and seven Indian gentlemen to examine and report upon questions relating to Local self-government. The committee are asked to state what the basis should be for electoral franchise for municipal and local board election, how appointments of chief executive officers should be made that is whether directly by bodies under whom they will have to serve or by Government, and thirdly whether Municipal Commissioners be retained in the mofussil and if so whether their position or powers require to be modified. The committee meets on the 17th instant.

విజ్ఞానచంద్రికా పరీక్షాసర్కిట్ 1918.
బహుమతులు రూ. 250 కొక్కుముగను రూ. 200 విలక్షణ పతకములగునవి పెట్టబడును. నియమములకు క్రింది చిరునామాకు (వాచును. (946—1881) ఆచంట లక్ష్మీవర్మ. బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజరు, మా. టుగోడు, మదరాసు

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
సం॥ 1874 స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి.
నిలవసాము 7,00,000 రూపాయలు
ఇంతవర కిచ్చివేసినది 7 కోట్ల
రూపాయలు.

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయుబడిన, ఎం.వో.వ.మెంటు భీమాకన్న సురక్షితముగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసిదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మకముగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయే గాక, పాలిసిదారునికి అకాల మరణ మగునని ఆతని కుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరముగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబములకును ఇది చాల సౌకర్యముగు మార్గము. (672)

Applications are invited from respectable Telugu knowing gentlemen for the post of a Travelling agent for the Telugu districts. Most favourable terms to those who can give guarantee of business.

Apply to:—
W. St. John church,
Branch Secretary.
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
PostBox No. 8, Madras.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

A Second Domestic Cabinet

to be formed.

LONDON, June 14.

The "Daily Telegraph" says: There is reason to believe that with a view to relieving the War Cabinet of overwhelming pressure of work, it has been decided to establish a Second or Domestic Cabinet to deal purely with home affairs. Sir George Cave may be appointed as Liaison Minister to co-ordinate the action of the two Cabinets on both of which he will be a member. The War Cabinet will thus become the real Imperial Cabinet forming the nucleus of any scheme of Federation that may eventually be adopted.

LONDON, June 14.—(12-50 A.M.)

An exhaustive report of the Departmental Committee under the chairmanship of Mr. Henry Birkenhead in dealing with after-war position of textile trades. It recommends that in view of the serious shortage of wools Government should convene an early conference of representatives of Australia, New Zealand and South Africa in order to formulate a scheme for the effective control and distribution of wool grown within their territories. Special efforts should be made to secure extended growth of cotton within the Empire and also of flax and the extension of system of Commercial Attaches to all Embassies abroad. The report also recommends that for at least a year after the war the import and export of textiles including raw textile materials between the Empire and enemy states should be prohibited except under license. Special duty should be imposed on imports from German and Austria-Hungary for a period after the war and anti-dumping legislation upon lines adopted by the United States and Preferential trade within the Empire are recommended.

Imperial War Cabinet.

A Parliamentary Supper.

LONDON, June 13.—(10-55 P.M.)

The second sitting of the Imperial War Cabinet was held to-day. The feature of this year's conferences is that the Dominion Ministers have been furnished with rooms in the offices of the War Cabinet in Whitehall gardens. A Parliamentary supper will be given to the Dominion representatives in the Royal Gallery of the House of Lords on 21st June by the United Kingdom branch of the Empire Parliamentary Association.

Committee on Electrical

Trades:—Its Report.

LONDON, June 14.

(3 A.M.)—The Departmental Committee of Electrical Trades has presented its report to Parliament. It says that startling evidence has been submitted of the manner in which German or American control has been secured in the existing companies in British Dominions and recommends legislation in the matter. It is suggested that India and Dominions should take stock of their facilities for generating electricity whether from water-power, coal, oil or other resources of energy and should appreciate their growing importance to the Empire. The Committee urges that electrical supply ought to be considered as a matter of imperial importance. The Empire's resources in this connection should not pass into alien hands. The Engineering Committee's report recommends that all Allies impose a surtax against products of present enemy countries subject to progressive diminution and that for three years after the war, no conference or arrangement be permitted between British Shipowners and the present enemies.

One Year of Food Rationing.

Situation in Britain More Hopeful.

LONDON, June 13.—(10-10 P.M.)

On the eve of the completion of Lord Rhonda's first year as Food Controller, Mr. Clynes, Assistant Food Controller in a statement to the Press representatives at the House of Commons said:—Although the future shortage of certain articles which must be transported long distances might occur the country would never again have to undergo a period of trial and suffering like last autumn and winter. In none of the belligerent countries were civil populations so composed and assured as regards the food situation as in Britain. We had done very much better in a half year than Germany with all her boasted organising ability had done in two years.

100 Millions Worth of Wool.

To be Purchased from Australia.

A Great Transaction.

LONDON, June 14.—(12-50 A.M.)

A Telegram from Melbourne says that the Imperial Government has purchased the whole of Australia's wool clip for the period of the war and one year afterwards. The first two clips involve a sum of a hundred million sterling. This is the largest wool transaction in the history of wool and ensures the commercial and financial stability of Australia.

Imperial War Conference.

A French Comment.

London, June 13.

PARIS.—Commenting on the meetings of the Imperial War Cabinet the "Eclair" says everyone in France appreciates the heroism and devotion with which the British Colonies including Africa, Canada and Australia have contributed in every shape and form their material and moral assistance to the Mother Country in the Allies'

struggle against the Germanic power. The French people will accordingly unanimously approve such new measures as may be adopted with a view to giving further force and importance to this assistance.

Exchange of Prisoners.

Debate in Parliament.

LONDON, June 13.

In the House of Commons Evelyn Cecil said:—As exchanged prisoners were liable to fight again would the Government refrain from concluding any agreement with Germany on the basis that starved British prisoners in Germany were man for man equivalent to better fed Germans in Britain, especially as such arrangement would not only be unfair but would encourage further cruelties to future British prisoners in Germany.

Mr. Hope replied that the British delegates at the Hague were fully alive to these considerations.

No Winter Racing.

LONDON, June 13.

The Government has decided in view of the strain on railways that there shall be no racing this winter.

LONDON, June 11—(4-10 P.M.)

In the House of Commons Mr. Hope stated that Government was considering the question of supplementing the Anglo-Turkish Berne agreement by a wired agreement.

Colonies

Australian Affairs.

Industries for Returned Soldiers.

Wheat Crops Guaranteed by Government.

LONDON, June 13.

MELBOURNE.—The Federal Repatriation Department's expert committees are enquiring into the question of starting new industries for returned soldiers including the construction of cement houses and the manufacture of telephone instruments.

The Acting Premier, Mr. Watt has informed the State Ministers of Agriculture that the Commonwealth is unable to undertake to guarantee the 1919-20 wheat crop but will guarantee 4-4 per bushel for the 1918-19 crop.

America

Anniversary of the Arrival of

American Troops in France.

President Poincare's Telegram.

LONDON, June 13.—(8 P.M.)

PARIS.—On occasion of the anniversary of the arrival of the first American troops in France, President Poincare telegraphed to President Wilson saying that the Allies are at present though the harvest hours of war, but the rapid formation of the new American units and incessant increase of maritime transport are unfailingly conducting us towards the day when equilibrium will be re-established and balance swing in our favour. The Allied armies will take a decisive revenge on the enemy and by common victory lay the foundation of peace corresponding to President Wilson's solemnly laid down principles.

Italy

Austrian Battleships Torpedoed.

Daring Italian Feat Described.

Two Motor-Boats Attack Dreadnoughts.

LONDON, June 13.—(7-50 A.M.)

A Venice despatch says:—The two Italian ships which torpedoed Austrian battleships were motor-boats and the united crews were only thirty men. One was commanded by Capt. Rizzo, a Sicilian, who was a mercantile officer before the war, and had distinguished himself by innumerable acts of daring in the war, including the torpedoing of the battleship "Wien" in Trieste Harbour. The other was commanded by a midshipman. Capt. Rizzo interviewed, said he was cruising among the Dalmatian Islands when he was astonished, thirty miles south-east of Pola, to see a column of smoke. He changed his course thither, and saw an enemy squadron. There was no time to wonder why the enemy had come out, but thinking he would never get such a chance again he ordered the midshipman to do as he thought best. He himself made straight for the enemy. The enemy did not see or hear Rizzo's boat which slipped in between the second and third escorting Destroyers, as they passed. The former sighted him and blew alarm whistles, and began firing shells which passed overhead. Rizzo was already through the line, and was only five hundred feet distant from the battleships when she discharged her torpedoes. One struck level with the funnels, and the second further aft. Both exploded. An Austrian destroyer tried to ram Rizzo, thinking that he was unarmed, but Rizzo dropped a depth charge which failed to explode. A second depth charge was more effective, and the Destroyer was badly hit, rose in the sea, and rolled like a drunken man. Rizzo slipped away dodging the third Destroyer, and escaped. The whole affair lasted twenty minutes, meanwhile the midshipman's boat attacked the rear of the convoy and fired two torpedoes at a battleship. One missed, but the other hit her full in the stern and the midshipman sped after his companion. Italian aircraft sixteen hours later saw masses of drifting wreckage. Aircraft which visited Pola report that only one Dreadnought is there as compared with four previously.

Central Powers

War Office Criticised.

Correspondents Reports Ridiculed.

LONDON, June 13.

AMSTERDAM.—In the Reichstag to-day much criticism was levelled at the War Office. The practice was denounced of affording to subscribers to the war loan favoured

treatment in regard to military leave. War correspondent's reports were ridiculed. It was asserted that soldiers at the front had written that the correspondents' nonsense was intended for home consumption and was becoming intolerable.

The Suffrage Bill.

LONDON, June 13.

AMSTERDAM.—According to a Berlin telegram the suffrage bill has passed the fourth reading in the Prussian Lower House, with a proposal to Conservatives and National Liberals for the introduction of proportional representation in the mixed language districts and the eastern provinces.

Mutual hatred among Enemy Soldiers.

LAHORE, June 13.

LONDON, June 11th.—Reuter's correspondent in Macedonia says that prisoners taken on Vardar include Bulgars, Germans and Turks who are all inspired by mutual hatred. The Turks state that it is impossible for them or the Bulgarians to escape from German domination and they prefer imprisonment in Greece to serving German masters and suffering Bulgarian insults.—("O. & M. Gazette".)

Hindenburg's Puppets.

LONDON, June 13—(6-20 P.M.)

Yesterday's Suffrage Vote in the Prussian Diet signifies the triumph of the Conservative and a deathblow of promised democratization of Prussian Parliament. Socialist Deputies derided the Government's talk of dissolution saying Government were merely Hindenburg's puppets.

Submarinism Lessened.

LONDON, June 14.

PARIS.—A Semi-Official statement says:—Submarines have lessened greatly in the western and central English channel since the blocking of Zeebrugge and Ostend. A number of submarines operating has also appreciably diminished owing to the severe losses in recent months.

France

Situation in Paris More Grave.

Enemy's Gain of High Ground.

LAHORE, May 14.

LONDON, June 11th.—Paris appears to regard the situation as somewhat more grave doubtless owing to the fact that the enemy's gains yesterday included some high ground of local importance. It is emphasized however that the price for the advance has been a most prodigal waste of life.—("O. & M. G." special cable)

Exodus from Paris.

only Holiday Excursions.

LONDON, June 14.—(4-30 A.M.)

PARIS.—The "Temps" says:—The spectacle of carriages and omnibuses crowding to the stations full of luggage must not be regarded as indicating a general exodus in consequence of the German offensive. Though undoubtedly many people are taking to their usual holiday resorts, valuations, heirlooms, title deeds etc such precautions are quite natural under present circumstances.

1231 Millions of War Bonds

Sold in France.

LONDON, June 14.

PARIS.—In the Senate on the Budget debate the Minister of Finance stated that the month of May 1917 had been hitherto a record for sale of national defence bonds, namely 1231 million of francs but this was exceeded last month when the total was 1532 millions. Paris alone subscribed 926 millions as compared with 805 in May last year. These figures are most eloquent in view of the trials that France and Paris are at present enduring.

Russia

Anti-Soviet Plot.

Pro-Germans and Pro-Allies.

LONDON, June 13.

MOSCOW.—5th June It is semi-officially declared that the counter-revolutionary plot includes both Militarists and Monarchists, the latter favouring the restoration of the Monarchy by an understanding with Germany and the former wishing for a resumption of the alliance with the Western Powers. Notwithstanding divergence of views both parties have agreed on a common platform with the object of overthrowing the Soviets. The central figures of the plot are Generals Douguet and Savinkoff. The plot aims at isolating the Ural region from Central Russia and compelling the Soviets to capitulate owing to lack of supplies. The Cossacks under reactionary officers are holding themselves in readiness in the East.

A telegram from Moscow says:—The Persian Charge D'affaires has presented a note protesting against the treatment of Persian population by Soviet representatives in Turkestan.

General

Chinese Subscriptions in

Shanghai for War.

LONDON, June 13.

SHANGHAI.—In the British Tank week in Shanghai the Britishers subscribed £429,605 equivalent to nearly £71 per capita. The Allies subscribed £14,500 and neutrals £5,200. In consequent the Chinese Tank week the Chinese subscribed £1,19,100 which is a most gratifying testimonial to the Chinese good feeling towards Britain.

French Eastern Communique.

LONDON, June 14.
(1-50 A. M.)—The French Eastern communique says:—Operations at Mount Kemmel and Lens have been successful. We advanced on the summit of Corstetop to the crest of Skumet and also on Mount Kukri. We penetrated into the German lines on the left and we held the capes. The advance is fifteen kilometres deep on a front of eight kilometres. We captured eleven villages, considerable booty and took over three hundred prisoners.

Opium Stocks in China.

SHANGHAI, June 12.
The Chinese Government has taken over the stocks of the opium companies amounting to seventeen hundred chests at 5,200 taels per chest. It is believed that Peking officials are running a monopoly to which the Government will resell the stocks at 8,200 taels per chest. A large increase in smuggled opium is forecasted.

Western Front

Enemy's Efforts for Compiègne.
The Fighting Favourable for Allies.

LONDON, June 13.
There is a growing tone of optimism in newspapers as it becomes clear that the Germans have been checked. They have certainly compelled the French to withdraw from the northern end of the salient on the left bank of the Oise including Carpiquet wood and plateau but the French have retained a strong belt of territory north of the Aisne and it is to threaten this from the rear that the Germans launched the new attack south of the Aisne on a not very wide front. At the same time the Germans balked of their efforts to reach Compiègne frontally hope to attain their objective by this outflanking attack. Compiègne is still eighteen miles west of the scene of the new operations with the forest of Compiègne intervening. It has already been pointed out that the limited success of the Germans on Sunday, the enemy's heavy loss and the vigour of French counter-attack sharply distinguish the present from the March battle. The favourable feature of the new development is the general tendency of the fighting to rivet an increasing proportion of German resources in the south. There is now no talk of a formidable German stroke in another direction.

Situation Well Under Control.

The German War Minister in the Reichstag yesterday boasted that the battle was already won and General Foch's reserve wiped out. But this is not supported by facts for there are still great obstacles like the Villers Cotterets forest to be overcome; while the line of the Aisne is established and the character of the fighting is apparently changing in their favour. General Foch indeed seems to have the situation well under control.

French Successful Counter-Attack.
Guns Captured.

LONDON, June 14—(3 A. M.)
Last night's French communique said:—Germans powerfully counter-attacked between Courcelles and north of Berry. They were caught by our fire and compelled to retire to the starting point with heavy loss and without approaching our positions. The material captured in our attacks on the 11th included ten guns of which four were heavy guns and numerous machineguns. The day was quiet between the Oise and the Aisne. Enemy south of Aisne continued his drive between the Aisne and Forest of Villers Cotterets. Repulsed at most points enemy gained footing in the village of Laversine. All his attempts to débouch from Courcelles and advance west of Vertefeuille Farm completely failed. Enemy did not renew attacks in the afternoon. Germans momentarily penetrated our lines north of Corcy but were ejected and we restored our positions entirely. There was lively artillery activity in the region of Ourcy in the direction of Champat and Larcade. All was quiet elsewhere. Our bombing squadrons yesterday dropped six tons of projectiles on the battle zone and twenty-five tons on night of the 12th and the 13th, in communications, convoys, and marching troops in the enemy rear. We bombed also the villages of Raucourt, Reims-sur-Matz, Orville and Sorel and regions of Roye and Guignicourt. Several fires were observed. Sixteen enemy aeroplanes were killed or disabled. Thirteen enemy machines were killed by gunfire in the first week of June.

Incalculable Hazards Still Remaining.
Bavarian Crown Prince Reserves Intact.

Allies Suffer for Want of Manoeuvring Ground

LONDON, June 14—(7-15 A. M.)
The German yesterday continued to push westwards near Soissons where they are trying to envelop Villers-Cotterets Forest and squeeze out the French who remain north of the Aisne. Their effort had little result. They held on, on the whole of the new front between Mondidier and Noyon while between the Aisne and Villers Cotterets Forest they only progressed about two miles in two days though they succeeded in off-ering judgments at three points north of the forest. Such lodgments however have little value in this battle in which fighting has reverted to primitive stage. Trenches are practically non-existent combatants using natural cover creeping through bushes and cornfields even camouflaging their helmets with grass and leaves. Such advances as Germans have achieved have nowhere been uniform and has only been effected by heavy loss. The latter indeed continues to be vital factor in the strategic situation together with the fact that American weight is beginning to tell.

The correspondent dwell on the difficulties of enemy reinforcing front line and filling up gaps in divisions with men partially recovered from wounds with poor troops withdrawn from Russia and with miners and workmen hurriedly mobilized. But the serious feature is the fact that the Bavarian Crown Prince still retains the bulk of his reserves intact which he can use wherever he likes either in Flanders or east of Rheims. There are thus still incalculable hazards in the battle in which the Germans are fighting against time and Allies are suffering from lack of manoeuvring room.

French experts who loudly praise General Foch's handling of troops and point out that he, though in much less degree, is now enjoying the advantage previously possessed by Germans, namely ability quickly to move troops to different points as the French in the present battle occupy the interior of a semicircle.

LONDON, June 13.—(11-55 P. M.)
In a communique with regard to aviation Marshal Haig says:—Our squadrons on French front destroyed fifteen enemy aeroplanes. Some fell in flames and others broke in air. One British machine is missing. On British front we destroyed five German machines and drove down two out of control. Two British are missing. We dropped twenty-two tons of bombs in day time on various targets including Leon junction also on railways at Courcelles, Armentières and Chaulnes dump at Bapaume and docks at Bruges. Many heavy bombs were dropped on Metusellous rail stations and sidings during two successful raids in afternoon of 12th June.

Squadrons on 13th June attacked Trevel station. Another squadron dropped a ton of bombs on factories and station at Dillingen. Simultaneously factories and station at Hazendargin were subjected to attack. Direct hits were observed on two furnaces at Dillingen. Enemy aircraft attacked bombers. One German aeroplane was destroyed and two driven down. One British is missing.

An Unusually Successful French Raid.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 11th. The French carried out an unusually successful raid on Asiago plateau and crossed 800 yards of open ground on a kilometre front and penetrated to a depth of a mile smothering every Austrian machine gun before it could open fire and bringing back 20 prisoners without sustaining any casualties.—[C. & M. Gazette].

LONDON, June 13.—(10-55 P. M.)
In to-night's communique Marshal Haig says:—A successful operation in the neighbourhood of Morris yielded forty eight prisoners six machineguns and a trench mortar.

The American Communique.

LONDON, June 14.
(10-0 A. M.)—The American communique dated 13th June says:—We captured the last German position in Belleau Wood on the afternoon of the 12th taking thirty prisoners. Heavy enemy attacks on Thursday on a one and half miles front on the line of Belleau-Bouresches proceeded by intense artillery fire completely broke down leaving our position intact. Enemy's losses were severe. Our airmen on the night of the 12th effectively bombed the station of Dommary-Baroncourt northeastward of Metz. All returned.

Enemy's Irreparable Losses.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 13th.—The correspondent of the Exchange Telegram Co., with the Americans says that the operations on the 6th June afforded an insight into the enemy's position which was immediately exploited. The Americans continue to dominate their adversaries who suffered irreparable losses.—[C. & M. Gazette.]

Great Enemy Losses.
Ceaseless Stream of Men Thrown in.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 11th.—The American correspondent with the French armies states that the enemy is ceaselessly throwing in fresh divisions in an unprecedented manner. His losses up to yesterday only were estimated by the "Journal's" military critic as equivalent to five divisions.—[C. and M. G. cable].

Latest Telegrams.

LONDON, June 14. (3-25 P. M.)
The French communique says:—Only local actions occurred during night. We made several successful raids north of Grevenes region and at Courcelles and brought back thirty prisoners we made progress near Des Loges farm. Hostile attack in region of Antheuil completely failed. Between the forest of Villers Cotterets and Chateau Thierry artillery duel continued actively during the night. Our patrols took prisoners in region of Eussières west of Rheims and in Champagne.

LONDON, June 14.—(2-5 P. M.)
The British communique says:—We carried out successful raids last night in the neighbourhood of Neuville, St. Vast and Givenchy-Labasse. Patrol encounters resulted to our advantage southwest of Carville and northwest of Merville. A strong attack early to-day on our new post southwest of Morris was completely repulsed. There was active cannonading in Villers Bretonneux sector and in Scarpe valley.

LONDON, June 14.
ATHENS—Jewish newspapers at Salonika publish a communique from the Grand Rabbi urging Jews of Greece to go to the front and fight for the Allies.

LONDON, June 14.
ROME.—In the Chamber the Finance Minister declared that Italy's internal credit was better than before October 1916.

LONDON, June 14.
A telegram to "Times" from Tokio dated 6th instant says:—A Council of Field Marshals was held to-day attended by Fushie Yamaguchi Tokin and Teranichi and also Minister of War and the Chief of staff. It is understood that the Council of Field Marshals and Admirals of the Fleet will meet on the 10th inst. The Asahi says to-day's conference considered the adoption of corps system similar to German abolition of brigade system and increase of the army to twenty-five corps consisting of two divisions each of three regiments. Alterations are

(Associated Press)

United Provinces

Enemy Held on both Flanks.

ALLAHABAD, June 14.
A "Pioneer" cable says:—In attacking a strongly held line where the Allies were ready for them the Germans have again suffered appalling losses, besides making comparatively little progress.
According to M. Marcel Heutin of "The Echo" the enemy has been so well held on the flanks of his attack that further progress would give him instead of the desired broad salient from which an advance towards Paris would be feasible, a new salient flanked by two reentrants, all three so narrow that their speedy flattening by some means or other seems certain.

Combining Government Officers.
For War Purposes.
Substantial Response.

ALLAHABAD, June 14.
The "Pioneer" understands that the response of Provincial Governments and Administrations to the appeal to release further officers for war service has been most substantial especially when large number of officials secured by previous requests of the same character is taken into consideration. Before this appeal was issued one thousand Gazetted Officers had been released for war purposes and many of them have gained distinction in the Army while some have made the supreme sacrifice in the cause of human liberty. It is believed that out of seven candidates who passed the Indian Civil Service examination in 1914 and were retained for Military Service only one survives others having fallen in the war.

South India

Mr. N. E. Marjoribanks on relief at Madras is transferred to the Coimbatore District and Mr. John Kenneth Lancashire on relief at Coimbatore is to revert to Pollachi.

ALLAHABAD, June 14.
LONDON, June 6th.—Sir Valentine Chirol in the first of a series of articles in the "Times" on Indian reforms points out that the firmest imported into India's ancient life by western methods of Government and education has been at work for more than a century with ever increasing force. Meanwhile the Government party owing to a reluctance to interfere with the religion and morals stood aloof from the subtler changes that the life of India had undergone and no comprehensive enquiry into the state of India has taken place since the mutiny. The Morley-Minto reforms were the out come of an exchange of views between two statesmen whose knowledge of India was obviously limited. After referring to the effect of the war on the Indians position in the Empire the Government pronouncement of last August and Mr. Montague's service, Sir Valentine Chirol intimates that in subsequent articles he will consider the following questions:—How can Indians who have scarcely acquired the most elementary notion of Self-Government be most speedily educated up to democratic institution? How can any form of popular elective representation avoid conferring undue ascendancy on the small section of educated Indians? What powers carrying a real sense of responsibility and affording administrative experience can be given Indians without an undue weakening of the Government's paramount authority? How can the interests of the inarticulate masses and these who stood along from western education be safeguarded? Will British administrators who have hitherto praised themselves on their efficiency reconcile themselves to helping Indians to gain experience at the cost of efficiency? What will be attitude of Indian Princes and the effects of even the beginnings of responsible Government on the Rajah, control over provincial governments and the Secretary of State's control over the Raja.

LONDON, June 10.
When the German advance had lost its momentum the enemy by his 1918 offensives had created three salients the intervals between which constituted salients in the allies line. It was perfectly obvious that the next Boche move must be either the creation of a fourth salient somewhere between Rheims and the Swiss frontier or an endeavour to unite the two existing ones by destroying the allies salient between them. The advantage to the enemy of thus gaining elbow room was so evident that he cannot have hoped to find either salient weakly held. This movement commenced on Sunday morning and differs from the attack made in March April and May in not being aimed at the weakest point discoverable and in almost a complete absence of the element of surprise. As regards the latter a feature of the reports of our aeroplanes from whose observation the enemy could not wholly screen his preparation had confirmed the deductions of strategists. Owing largely to the configuration of the ground our retreating forces had not the same opportunities of punishing the enemy during the May attack as in March and April and the Allies claims in this respect are studiously moderate this time.

In attacking a strongly held line where the Allies were ready for them the Germans have again suffered appalling losses besides making comparatively little progress. According to M. Marcel Heutin of the "Echo de Paris" ten divisions were identified by six o'clock on Sunday morning. Four more arrived in support at 11 o'clock and 5 others echoed in the rear of the central attack. The enemy has been so well held on the flanks of his attack that further progress on yesterday's lines would give him instead of the desired broad salient from which an advance towards Paris would be feasible a new salient flanked by two reentrants all so narrow that their speedy flattening by one means or other seems certain.

KARACHI, June 14.
The Karachi Chamber of Commerce have wired to the Governor of Bombay warmly applauding His Excellency's decision to exclude local politics from the consideration of Bombay War Conference. The Chamber Committee have further wired that they most strongly support Lord Willingdon's Government in its work of concentrating on war efforts to defend India and the Empire and that they feel strongly that all politics should be sternly barred until the national danger has been overcome and the enemy crushed "Pioneer's Cable".

గంజాము పారిశ్రామిక సభ

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసము.

గంజాము జిల్లా సాంఘికయందు 12వ తేదీని గూడియుం

దిన పారిశ్రామికసభాసభాస సంఘాధ్యక్షు లగు కొత్తకోటి

మనదేశము పనివాండ్రయందేమి కరుసామగ్రులందేమి

జపాను, జర్మనీ దేశములు వారివారిదేశవృత్తులను అభి

మనకు విదేశీబట్టలమీదనుండు నభిమానముచేత యీ

గవర్న మెంటువారి సాహాయ్యము మనకు అత్యవశ్య

మన గంజాముజిల్లా చాల పరిశ్రమలందు భ్యాసిన

అల్ప కాలములో నామావశ్యము లగుటకు సంజాములేము.

వ్యవసాయమునందు మనవారు దున్నుటయందేమి గత్త

గ్రంథవిమర్శనము

సంగ్రహరామాయణము:— ఇది క్రిమతి వి

జాతీయప్రచురణములు:— జాతీయోద్యమము

చక్కగ, సహేతుకముగ, చర్చింపబడినది. ఈ గ్రంథములు జన

ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలకు గురించి విశేషము లాకర

కృష్ణా జిల్లా కైకలూరు తాలూకా కోరుకల్లు నుండి

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన.

రాజమండ్రి పురవాసి; పెదపట్నం లంకా జేతాభిమాని; పేరులేని బాలుకు ప్రకటింపజాలము.

పెట్టాను విశేషములు: చాటకమండలి పేరుకుడు; కూచిపూడి విశేషములు; నియోగిమహాజనసభ యేమైనది? పుల్లెటి కురుపశేఖరుడు; ప్రకటింపలేనందులకు చింతించుచున్నాము. సంపాదకుడు.

I

పరిశ్రమాభివృద్ధి.

అయ్యో, మనదేశమున తయారగు వస్తువులే కొనుగోలు అని కొన్ని నే మనదేశమునకు మనకు మేలుకలుగును. మనదేశమున కూలివారి తగినంత దొంగక మనల బాధించునెందుకూలి వాండ్లను మన పరిశ్రమల కృత్రిమతనమైన వారికన్నమును మనము తొలగింపవచ్చును. వారిబాధనుండి మనము తొలగవచ్చును. అటుగాని దొంగమే మనల నింతిష్టముల పాలుచేసినది. చవుకగానూ: నని విశేషవస్తువుల కొన్నందుననే మనదేశపు వస్తువు తయారు కాకుండుటయు మనదేశపు వస్తువు తయారు కానికారణమే మనదేశమునకి పనియు కూలియు లభింపక పోవుటయు పనితేకపోవుటలన సోమరితనమును కూలి దొంగ సంధులన దొంగతనమును ప్రబలింపి.

మనదేశపు భాగ్యవంతులు మనదేశపు పనివారికి పని కల్పించకుండుట, మనదేశపు వస్త్రము ఇతరదేశవస్తువులనే అమ్ముట, మనము ఇతరదేశపు వస్తువులనే కొనుట, ఇంత కన్న లాటిజరుగుటకు నేలుకారణములేదు. కాన ఇంతట వైన భాగ్యవంతులు కలిసి ఇంతవరకునచ్చినదీతో తృప్తిపడి ఇప్పటివైన తమభాగమును పరిశ్రమలకు వెట్టటకు ప్రార్థింతురు. నెల్లూరు. దేవాభిమాని.

II

ప్రత్యేక దేశీయమహాజనసభ

అయ్యో, కడచిన దినముల మాసాంతమున మన ప్రభుత్వమువారు మనకు కార్యదర్శిగరానున్న మాంటాగుప్రభువు గారిని మనదేశమునకు వెళ్లి మనదేశము స్వపరిపాలనావిధానమున కర్హురాలవునో కాదో యను విషయమును విచారింపుమని చెప్పి ఆంగ్లేజులనుండి పంపిరి. వారిక్కడికి వచ్చి ప్రజాభిప్రాయమును బాగుగ జూచిరి. కాని వారిని దేశీయమహాజన సభ కావ్వలమునకుగానా వారు రుజువుచేసిరి. వారు మన దేశమును గురించి ప్రచురపరచుటచే విధానముల నింకను ప్రకటించి యుండలేదు. వైసభి రాజోవు మామములో జరుగనున్నట్లు పలువురు విశేషములు వ్రాయుచున్నారు. వారు వ్రాయు శేఖలలో కొందఱు రాజమహేంద్రవరమునందు జరిపిన బాగుడు ననియు, మఱి కొందరు కాకినాడయందు జరిపిన బాగుడు ననియు, మఱి కొందరు బందరునందు జరిపిన బాగుడుననియు మాచించుచున్నారు. దేశీయమహాజన సభ లక్ష్యములతోగాని, బాంబాయి కగరమందు గాని జరుగుటకు వీలులేదని పాశ్చాత్య మహాజనుల కెల్లవలె విధిలేదు. అట్టితెలివైనవారి ఆంగ్లేయం దలమున జరుగుట నుపసద్ధము. ఈసభ జరుపుటకు తగిన స్థలము బందరు పట్టణము. ఎందుకన చాటియనామకుండై వెలయును తమదేశీయమహాజన దేశాభివృద్ధికి ధారవోసినకోపల్లె మామమంత రావువంతులుగాను మన మాతృభాషకు పుత్రిరత్నమై కొనిల్లుచు ప్రతివారము వెలువడుచు అజ్ఞానాంధ కారమున బడితన్న కొనుచున్న వారిని విద్య యను జ్యోతికల్ల వారికి జ్ఞానాంధకరములు వెదజల్లుచు కృష్ణాపత్రికాసంపాదకీయమైన యెట్లుగొని కృష్ణరావుగారు, భో. పట్టాభి శివరామయ్య గారును తదితర ప్రముఖులును ఆ పట్టణములో నుండగ ఈ సభ నిర్వహ్యముగ జరుగుననుటకు సందియములేదు. బందరు పోలీస్ సభ వావ్వలముననే శాశ్వతముగాని అగ్రాసనాధిపతి గ నెన్నుకొనుదురుగాక! శాశ్వతముగా సభాధిపత్యము వహించు మనదేశీ కొన్ని నూత్రముల నుపదేశించినగాని మనకు స్వపరిపాలనముగాని, దానిని సంపాదించుటకు చేయవలసినప్రయత్నములు గాని అలకడవు.

కరేతరం వజ్రముండి పూర్ణచంద్రరావు. జూలై 12.

III

ఆంగ్లేషత్రిక - కృత్రిమత.

అయ్యో, విశేషప్రచారముగల వార్తాపత్రికలేని ఆంగ్లేషుల నిరంతర కృత్రిమతయగుకొన్ని స్వభావ యేమాత్రములేని ఆంగ్లేజుల మనదేశీయులతో ఆంగ్లేషత్రికను నెలకొల్పి

ఆంగ్లేషుల కృత్రిమతయైన సంకల్పరాది సంవికను అధికశ్రమ కొల్పి ప్రచురించుచు ఉచితమునదగినంత స్వల్పములగు మనకే చందాదారుల కేందించుచు ఆసంఖ్యాకులగు పాతకుల నాకర్షించుచు దినదినాభ్యుదయము గాంచు తమే పత్రికాప్రియ పుత్రికామణిలో స్వదేశమునకువచ్చి ఆంగ్లేషులకుగల కొరతలలో దైనికపత్రిక ముఖ్యమనియెంచి దానినిస్థాపించి ఆతిసమర్థతతో నిర్వహించుచు ఆంగ్లేజులను మనాత్మేనయు ఆంగ్లేష మహాజనులకు మనోపకారమును చేయుచున్న కార్యకూరులను నిమ్మకంకదేశ భక్తభావములను నగు శ్రీకాశీ నాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి ఆంగ్లేషదేశమున కృత్రిమతలకలగు? ఆ మహాశయుడే ఆ ఆంగ్లేషులమే పూనుకొనినయెడల ఆంగ్లేషులకు దైనికపత్రిక లభించియుండదుగా! ఆంగ్లేష మహాజను లందరునుగలసి సుమారు ఆరుసంవత్సరముల నుండి ఆంగ్లేషాను దైనికపత్రిక నెలకొల్పటకు శిర్యానములును ఆర్యాటములును అసంపూర్తి ప్రయత్నములును జరుపుచు మానుచు వచ్చుచుండినను ఇప్పటికా యద్యమము గతియూచున్న మనకు వైదిక యముయొక్క యథాగత్య గోచరించుచు నేయున్నది. ఓ ఆంగ్లేషులారా! పత్రికాసంపాదకులు చందావెల నెలకు 1-8-0 ఇంతటినుండి నిర్ణయించు చున్నట్లు పత్రికామహిమున విన్నవించుచున్నారు. పరునెనిమిది రూపాయలకుతక్కువ చందాగల దినపత్రిక కాగితాల చౌకలోలలో సహితము ఒక్క ఆంగ్లేషపత్రిక తప్ప యేభాషలోను లేదనుట మన మెరింగిన విషయమే. దినపత్రికా వ్యయములలో ఒక్క తంతిచార్లకే సంగ్రహము సుమారు రు. 3 తేల రూపాయలు వ్యయమగుచున్న దన శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి వ్యయభారమెంతో తెలియగలదు. కావున ఆంగ్లేషపత్రికాగ్రాహకులారా! తామందరు పత్రికను మునుపటివలెనే ముందుకూడ ఆదరించి శ్రీపంతులవారి యద్యమమును ప్రోత్సహించి కృత్రిమత స్వభావపు పత్రికలను వదిలివేడుదుగాక!

మం. వేంకటేశ్వర్లు.

IV

ఆంగ్లేషసారస్వతమహాసభ

అయ్యో, సంస్కృతివిద్యాలయ పథకము దొరతనము వారితో నేర్పడవలసి చాలకాలమైనది. విద్యుట ప్రాచ్యుతిరద పరిక్షలు నిర్వహించినది. ఈ విధము పరిక్షల పథకములనుబట్టి చూచిన, ఆ సంస్కృతివిద్యాలయపథకము విశేషముగ మార్పు జేందవలసియున్నది. విద్యుదపరిక్ష లేర్పడిన విద్యుట నిపుటికి నాలుగు సంవత్సరముల పరిక్షలైనవి. ఇంతవరకు దొరతనము వారు ఏలయో ఆ పథకమును నవరింపలేరి. సంస్కృతి విద్యాలయ పథకము రెండుకేరకులుగ విభజింపబడినది. ప్రథమశిక్ష ఉన్నతశిక్ష యని. ప్రథమశిక్షయందు నాలుగు తరగతులు ఉన్నత శిక్షయందు చాలు తరగతులు. విద్యుద పరిక్షలు పుట్టిన పిదప ఉన్నతశిక్షయందు నానింటిలో మూడింటి యావత్కేర పోయినది. కడప మూడును విద్యుద పరిక్షలను కెప్పుడు విద్యకు క్రింది భాగముల సంకరపు లేర్పడవలదలయు ప్రథమశిక్ష యిప్పుడున్న ట్లుండిన కొంతవరకు ప్రారంభవిద్య నందినవారు గాని యీ విద్యాలయలో కేర నర్హులు వారు. అని సంపూర్ణ పథకము కావలసి వచ్చినచో వింకొక్క తరగతి అక్షరాభ్యాసము ప్రారంభించి యుంచవలెను. మొత్త మక్షర తరగతి మొదలు విద్యుద పరిక్షలకు కేరవరకును నెనిమిది తరగతులుండవలెను. ఈ పూర్వరంగవిద్య యీ యెనిమిది తరగతులుగను క్రమముగ విభజించి విద్యుద పరిక్షల చదువు వారల నుశిక్షింతులను జేయవలయును.

సంస్కృతముతో గూడ జరుగుటకు విద్యుద పరిక్షల రెండవభావ కండు శిక్షయే లేదు. రెండవభావ యనిన నీ యాంగ్లేజుల మన శాంధ్రమనియే నా యభిప్రాయము. దీనికి ఆంగ్లేష పంచకావ్యములును బోధింపబడవలయు. ఇదివరకున్నది గాక యిది క్రొత్తగా నా పథకమునందు జేర్చబడవలయు. ఈ పథకము నవరణ జేయట యెంతో కష్టముగ జరిగిన నంత మందిరి. రాజోవు నాంగ్లేష సారస్వత మహాసభయందు విశాఖ పట్టణమున నీ విషయమగు శిర్యాన మొకటి ప్రతిపాదిత మగును. దానిని దొరతనమువారిలో ముఖముభిని నివేదించుట కొక ప్రాచీనిధ్యసంఘ మేర్పరచుట యావత్కేరము. సంస్కృతివిద్యాలయయందు పనిచేయువారు ఈ ప్రతినిధు లేవ్వలెవ్వరుగా నుండవలసినది వారి భిప్రాయములను ప్రతి నాముఖమున దెలుప ప్రార్థింతురు. ఇంకొకటి. విద్యకొరమ యల పరిక్షల సిద్ధులైన వారిలకును, ఉన్నత శిక్ష నందినవారు నాయ్యుల యెట్లమెట్టి భోధనాభ్యాసమునకును ప్రథమశిక్షల నొందినవారు యెట్లమెట్టి భోధనమునకును చేరుట కవకాశము కలుగజేసిన గాని ఆవిద్యకు జేరువారు విశేషముగ నుండవలెను. ఇందువగున్చి ఆంగ్లేషమహాసభ నాలుగు సంవ

త్సరములనుండి ఏటేట శిర్యానములను జేయుచున్నది. దొరతనమువారు గమనించుటలేదు. ఈ విషయముగూడ వై ప్రాచీనిధ్య సంఘమువారు దొరతనమువారి యాలోచనకు జేరవలయును. సంస్కృతభాషాభిమానులందరును రాజోవు సభకు జేరి ఆయా విషయముల నిర్ధారణ చేయుదురు గాక యని జేడుచున్నాడను.

కొల్హాపురు, జూలై 12. త. సూర్యనారాయణరావు.

V

గాజుతూములు.

అయ్యో, ఇదివరకు పంటకావలనుండి పిల్లకావలను భారాళముగా ప్రవహించుటకు తగిన తాటితూములు గాని తాటితూములు గాని గచ్చుతూములుగాని యుండుటచే ప్రతి నెంబరు నందుగల మాగానిభూములకును నీరుసచ్చుధిగా లభించుచుండుటవలన కృషివలలు కష్టములను బొందకయే నేద్యము చేయుచుండిరి. ఇప్పటికి సుమారు నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందటినుండి డి. పి. డల్లియో డిపార్టుమెంటువారు ప్రతి నెంబరు నందుగల తాటితూముల నూడబెరికి కాలువకు రెండు వైపులను 4 అంగుళముల గాజుతూములు మైలునకు సుమారు 4 వంతున యేర్పాటు చేయుచువచ్చిరి. ఈతూముల దగ్గరనుండి కృషివలలు భూములలో కాలువలు త్రవ్వకొని ఆకాలువల నుండి నీరు పారుదల చేసికొనవలయుననుట. భూస్వాముల చేలలో కాలువలు త్రవ్వటకు వారు సమ్మతించరు. డి. పి. డల్లియోవారి వికలమగు కట్టలయందు పిల్లకావలను త్రవ్వకొని నేద్యమున వారంతికుమండే సమ్మతించరు. కృషివలలు భూములలోనుండి కాలువలు త్రవ్వించి యిట్టి పంట భారము ప్రభుత్వము వారి వైలే నటుల తెలియుచున్నది. ఇక కాలువ రైట్లు నిర్మింపవలయునో తెలియజేయుచున్నది. ఒకదేశ నిర్మించినను ఆకాలువలు పెట్టులేకను లోతుఅధికమగుటచే పలుసారులు పూడిపోవుటయు వానినుండి నీరుసచ్చుధిగాచిక్కుట యస్సాధ్యము. ఏతూము క్రింద యేచేనుపారుదల చేసికొనవలయునని వారునిర్ణయించిరి ఆతూమునుండియే పారుదలచేయ వలయును గాని నమోక మునందు గల మరయొక తూమునుండి నీరుపారుదలచేసిన అవకాశపుకొన్ని విధింపబడును. వారు ఒకపర్యాయమే అన్ని గ్రామముల తొలూకు కాలువలకు యీగాజుతూములను వెట్టిక క్రమక్రమముగా పాతితూముల నూడబెరికి గాజుతూముల నేర్పరచుచున్నారు. పాతితూములు మైలునకు 16 వంతున నుండగా యిప్పుడు నాలుగు తూములు మాత్రము కలవు. తూములైనను వికలమగునని గాక 4 అంగుళముల గలవి. ఇదివరకు 16 తూములనుండి నీరుపారుదల యగుచున్న భూమియంతయు యిప్పుడు యీ నాలుగుతూముల నుంచి రాగల నీటితో నేద్యము చేయవలయును?

ఒరుల సంగతి మన కేలయినయో, కొందరు, ప్రస్తుతావసరములనుబట్టి తమ చేనకద్దనున్న పంటకావలకు గండికొట్టి అమూలముగా నీరుపారుదలచేసికొనియు నప్పటికేయును తప్పించుకొనుచున్నారు. ఇట్టి యిదిచేకపు పని యెంతో యోగద చేసిన ఆగండిక్రింద పారుదలకాని చేలకు సహితము ఎన్ని యోర్లు గవర్న మెంటువారి చిత్తము వచ్చినటుల విధించి అపరాధపు శిక్షలను యిరులచేత కట్టింపజేయుచున్నారు. రాగల పలుకష్టములు ప్రత్యక్షముగా దృగ్గోచర మగుచుండ ప్రస్తుతకష్టమును మాత్ర మెటులనో తప్పించుకొని తిరుగు మాచుట విశేషవంతుల లక్షణముగాదు. డి. పి. డల్లియో కాభోగ్యగులు యిన్ని యంగుళముల తూమునుండి యిన్నియే కరములకు నీరుపారుదల యగుననియు లేకల ప్రకారము అనుభవమునందు పారుదలయగుట దుర్లభము, నష్టదాయకము. ఇంకను యీగాజుతూములవలన గలుగు నష్టములు వెట్టులుగలవు గాన యీగాజుతూముల యేర్పాటును రద్దుపరచి పూర్వమున్న తూములనే భూయపరచవలసినదిగా కోరుచున్నాను. తెనాలిలో గుంటూరు నుండలసభ జరిగిన సమయమందు కృషివలలు కష్టములను వివరింపగా మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు చెప్పినటుల ఇదివరకు తూములు యొక్కడెక్కడయుండినది? ఆతూములక్రింద ఎన్నియేకరముల భూమిసాగుయగుచున్నది, ఇప్పుడు నిర్ణయింపబడిన తూములెచ్చెచ్చట గలవు? ఎన్ని యేకరముల తీతూముక్రింద సాగుచేయ వలసినది? వివరముగా తెలుపగల స్థానులను గ్రామమునందుగల సంఘాభిలాషులు తయారుచేసి రామచంద్రరావు పంతులుగారికి పంపినచో సభలయందు చేసిన శిర్యానములకు బలముగా యీస్థానులను సయితము కానవసభయందు ప్రవేశపెట్టి వారికి సాధ్యమయినంతవరకు ప్రజలకు మేలును కలుగజేయగలరు. సంఘాభిలాషులు స్థానులను తయారుచేసి వెంటనే పంపప్రార్థింతురు.

తమని. త. సూర్యనారాయణరావు.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుకొనియు జ్వరమును హరించుట కిది సాటిలేనిచుండును. మలేయా (విషవా) (యుజ్వరములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరములకును యెత్తినది. కొన్నినా పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరమందు సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బొత్తిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆనేకులలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) మారావ్ పొండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వరములను వదులుచుండు అమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోష పూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షాకాల మారంభమందు సాల్-ఫెట్రిలో నుండు నాగ్రామములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి నీడించుచుండగా, 'పాని వారియొక్క' జ్వరహరిని కొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

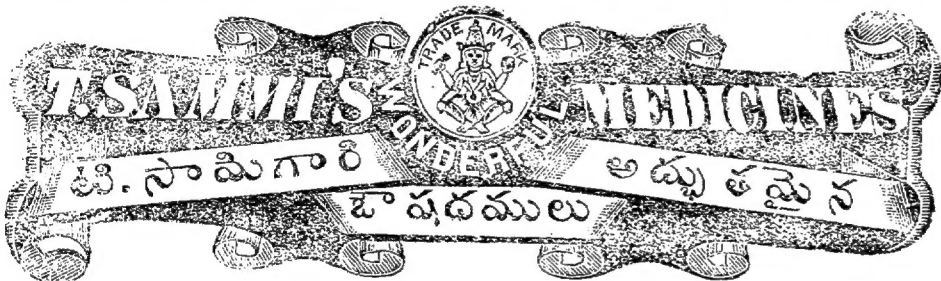
ప్రతి ఔషధపాత్రలలోను వర్తకులకర్తవ్యమొకటను సీసాఒకటికి వెల ౮.8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హార్రిన్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

ఒక్లే, బాడౌ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

(1122) Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

యీ అవ్యుధములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెగ్జివిషన్ కమిటీదార్లవల్ల బంగారు

పతకమున్ను, వేండిపతకములున్ను బహుచూనములుగా నొసగబడి పున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:- పడుమునొప్పి, నరముబెలుకుట కీళ్లనాయపు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పార్శ్వనాయపు, తలనొప్పి, యింకా యితరనాయపు నొప్పులు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.

దీని వెల 0-8-0. పెద్దదల్ని 2-8-0.

హిందుకుమాయము:- కడుపునొప్పి, కడుపులో పేగులుకూయుట, అజీర్ణము, ఓకిలింపు, భేది, నాంతిభేది, శీతభేది రక్తభేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, బన్ని, తేలుకుట్టడం, జలుబు, స్త్రీలకు బుతుకాలములయందు కలిగెడు కడుపునొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధమయిన నొప్పులున్ను అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.

దీని వెల ర. 0-8-0, 0-15-0, 1-12-0.

జ్వరనివర్తి:- సాధారణమైన దినాలపేరట సంజెడి జ్వరములును, పలిజ్వరములు అదన కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహుత్వరగా నివర్తియగును. దీనివెల రూ. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లవీధి, సానూకూరు, చెన్నపట్టణము.

వాంతి వ్రాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిరేచనము, కడుపునొప్పి, కడుపులో వాయువు మొదలగు వ్యాధులకు ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక సీసా ఎనమండుగురిని బ్రతికించినది.

వెస్మియట్ మిషన్ సామెతి రెవరెండు టి. ఎఫ్. నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:- వాంతిచేడి కలిగినవారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ సంవత్సరమున దక్షిణఇండియాలోనుండు మన్నారుగిడి అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములలోనున్న వాంతిచేడి విశేషముగా వ్యాపించి ఉద్రేకించుచుండెను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు పోలీసుబంట్లోను - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి వందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ నుమారు, అనగా నడితరము, సీసా ఒకటి యిచ్చి వాడుక చేసే విధము చెప్పితిని. పక్షము, అనగా రెండు వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు చెప్పిరి. ఏమగుచు బిడ్డయిన, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓమం-కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి రని నాతో చెప్పిరి. వారు చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వమైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి ఔషధపాత్రలలోను వర్తకులయొద్దను దొరకును. సీసా ఒకటికి వెల ఆ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము. చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల కారదోలును. వాయువు శోట్ల పోగొట్టును. నువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింట నుండదగినది.

చనమూలికలచే హింసా చేశ మందు శరూరుచేయుచును సునిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

"ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము" ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, సభకట్టు, పరకాశ, ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రకావ్యము, భూతక్షయము, యంత్రములు, ఆమెరికానాది చీట్ల వేక తపాహాలు, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకేగాక మనుష్యుని మాయ ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీనముతో సమాధియగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరములని తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువుల పేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యద్భుతముగా పేజీకే చేరుగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. ఈ పుస్తకమును అమ్ముచేయుట ఈనెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతరులకు 15 రూపాయలకు అమ్ముబడును. ఈ గ్రంథమునే (ధరభాస్టుదారులకు) రూ. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాస్టుదారులుగా చేరువారు తమ ధరభాస్టుతోకూడ 1 రూపాయ మాత్రము మిశిమార్గరహితముగా తక్షణమే యీ క్రింది నిజాసమునకు పంపించి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయించుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథమును మిగత రూ 8 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (894-984) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

Table with 3 columns: Item description, Quantity, Price. Includes items like 2500-కట్టి 10 x 8 గలది, ఒక డజన్ పలకలు తడవకు డజన్, 8 డజన్లు, 1 గ్రోసు, బ్లూబ్లాష్ సీరా స్వాకెట్లు, 100 స్వాకెట్లు తడవకు, 1000 " ".

అన్ని ఆర్డర్లు నాలుగవంతు ఆద్యాప్యతో నియ్యకలెను. ఆద్యాప్య పంపకుండా ఇచ్చు ఆర్డర్లు గమనించబడవు. వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకం. 1196 యడ్వర్డు కంపెనీ, గుంటూరు.

అవేక్షితము.

చాలకాలమునుండి లోకజ్ఞానము ఆసక్తిగలవగు ఒక ఆసామి పనిలోనుండి విరామము జెంది విఖ్యాతిజెందియున్న యొకరు ఏషంటుగా నుండుటకు నిచ్చగించుచున్నార. నెలకు స్వల్పముగ జీతము నిచ్చిన చాలును. మంచి అనుభవకారి, వ్యవహారములను పరిష్కరించుటయందు ఆరితేరినవారు. వివరముల కోరువాడు యిట్లు వ్రాసికొనవలయును:- N. Bhattacharya 356/2, Upper Chitpore Road, Calcutta. 1191

ఆత్మజ్ఞానా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. వయ్యముల సచ్చారమును గురించిన కాస్త్రీయచరిత్ర గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. విన్నవైవా చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

గ్రామీణులైన గోపాలకృష్ణ గోశేగారి చక్కని గ్రంథము చిత్ర పటము ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. TOHFAR ROSH WATCH & Co. Dersilean Watches Materials; Tools BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY. (881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచితేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులుగావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున సర్వ శోధన గావించును.</p> <p>1 పౌన, 1 పౌన సీసాలు సీసా 1-కి వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రే జ రు గా రి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలవలకును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హా ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సొల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
---	---	---

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్టిత్ అండుకో., (లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక పేరు నుదాహరించ గోరెదము 368

1000
కూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా! అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువు, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, అకలి ఎక్కువ కలుగును. స్వచ్ఛమైన, ధాతువు మాత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మాను. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగోస్, పివాం, సిలోస్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రములు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్హతాప్రమాణములను పంపించి బహుమాన పత్రముల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని యజ్ఞాపరచువారికి నై కనుపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. పార్సీలును కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పత్రిక పార్సీలలో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది. 15 నులలు తేల్చీ కల రు. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-0 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,
సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.

(619)

మో స పో కు డు

తుక్కుపట్టనీయకుండు చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుక్కుపట్టకుండు చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పలకును నుచుయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్కువారు బాగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.
ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,
మదరాసు

389

వై కామ్యూనికేషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.

అమృతవలి 1154

మినోరంజకమైన నవల.

విశ్వానంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతక ములను బొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని వెల 1-4-0.

గ్రంథశ్రేణి మనోహరము. కవి సంకలనము.

భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తంబు శెట్టిపేటి, జి. టి. మదరాసు.

స్వదేశ భృదయమునకు
స్వదేశ పరిశ్రమములు అత్యావశ్యకము

దంతచూర్ణములు. కేశ తైలములు, సబ్బు, మొదలగు వానిని చేయు పరిశ్రమలు.

తపాలు ద్వారా సాంగముగా నేర్పబడును.

1 రూపాయి ఆద్యక్షానుతో వ్రాసుకొన్న ఈ సల బంధమైన ప్రకటన మొదలగునవి పంపబడును.

సూచరింపెండుంట్లు కరెస్పాండెన్సు స్కూలు.
బెంగళూరుటిసి.

అమృతార్ణవ అవతేహ్యము.

ఈ అవతేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్మత్కరుణము చేసి చేతి కాలి మంటల పొగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు లేజన్నును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదులు, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పుక నివారించును.

219 అర్ధపౌన డబ్బి 1-కి రు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆరింకనిగ్రామ పోస్టాఫీసు, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

501 **పాళ్ళపు వేంకటాచల** 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధనను కరికింపుడు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జి. ఇన్స్టిట్యూట్. లండన్ కన్ ఫర్మింగ్ కమిటీ ఎగ్జియర్ షన్. నం. 2. బొంబై. వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రము" ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్ వ్యాధి, క్షయ, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపునొప్పి, అన్నా కజ్జరము, పిత్తసంబంధరొగము, విడ్డల యెముక వాతముల స్థియ, గుణమయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగి లకు, వీరకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ ఔద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి.ఎన్.అచ్యుతరావు, సీనియర్ సర్జన్, స్వామిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు వ్రాసి నది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లనునే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టమగు, గుణములను ఈమాత్రల గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పట కానందభరితుడ నగుచున్నాను.

రిజిస్ట్రేషన్ యీవ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాండుడు ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూడి యుండును. 280మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రము.

6 సీసాల శోకసారి తప్పించికోసన టపాల ఖర్చుతోపాటి రూ 1-8-0

12 సీసాలాకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాలాకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మాత్రమే ఈమార్గ దీక్ష సిద్ధాంతములు దొరుకును.

చిరునామ:— శ్రీ సీతారామపవైద్యశాల, మైసూరు

